

EMANVELIS CO
STAE IVRECONSULTI LV-

fitani Regij senatoris, De suo & alieno
posthumo Commentaria in. §. Posthumus,
Instit. De legatis.

ITEM SCHOLIA IN DIFFICILLIMAM
*l. si filius hæres institutus sit, omisso posthumo. ff. De liberis & postu-
humis, multò quàm ancè castigatiora.*

AD EXCELLENTISSIMUM PRINCIPEM
Eduardum Eduardi Infantis Portugalliæ hæ-
redem Posthumum.

SALMANTICÆ.
In ædibus Vincentij à Portonarijs.
M. D. LXIX.

EMANVELIS CO
STAE IVRECONSULTI LV.

fitani Regij senatoris, De suo & alieno

posthumo Commentaria in. §. Posthumus,
Instit. De legatis.

ITEM SCHOLIA IN DIFFICILISSIMAM

*l. si filius hæres institutus sit, omisso posthumo. ff. De liberis & postu-
humis, multò quàm antè castigatiora.*

AD EXCELLENTISSIMUM PRINCIPEM

Eduardum Eduardi Infantis Portugalliæ hæ-
redem Posthumum.

SALMANTICÆ.

In ædibus Vincentij à Portonarijs.

M. D. LXIX.

**Index omnium iurium, quæ in his
Commentarijs explicantur.**

- §. Posthumus, institut. De legatis, numero. 1. & numero. 9. & numero. 10. & numero. 15. & numero. 19.
- L. Posthumus, uersic. Quid ergo eis imputatur, ff. De inoffic. testam. numero. 2. & in uersic. Similique modo, numero. 5. & in uersic. Hoc planè, numero. 16.
- L. 2. §. Prius, uersic. A deo, ff. De uulgari. num. 3.
- L. Titius, §. Lucius, ff. De liber. & posthum. numero. 4.
- L. Placet omnem masculum, ff. De liber. & posthum. n. 5. & n. 10.
- L. Sed est quæsitum, §. fin. ff. De liber. & posthum. num. 5.
- L. 2. §. Sed si ex matris, ff. Ad. senatuscons. Tertulian. n. 5.
- L. Si frater patruelis, C. Qui testamen. facere. possunt. nu. 5.
- L. 3. C. De inoffic. testamen. n. 5.
- L. Sorori, ff. Si pars heredit. peti. n. 5.
- L. Eius seruuum, ff. De hered. instituend. n. 6.
- L. Debitor, §. Seruo alieno, ff. De legatis. 2. numero. 7.
- §. Seruus etiam, institut. De heredib. instituend. numero. 7.
- L. Gallus, §. Ille casus, ff. De liber. & posthum. n. 8. & n. 10. & n. 11. & n. 12.
- L. Cum inter ueteres, C. De fideicommissar. libert. num. 8.
- §. Incertis, instit. De legatis. n. 8. & 9.
- L. Gallus, §. Nunc de lege Velleia, ff. De liber. & posthum. ibidem.
- L. Penult. ff. De legat. 1. n. 10. & n. 17.
- Princip. institut. De bonor. possess. n. 10.
- L. 1. ff. De bonis libert. n. 10.
- L. Inter cætera, ff. De liber. & posthum. numero. 12.
- L. Filius familiæ, ff. De testamen. numero. 12.
- L. Substitui, ff. De uulgari & pupil. n. 12.
- L. Si quis posthumos, uersic. sed si ex ea, quæ alij nupta sit, ff. De liber. & posthum. numero. 12. & numer. 21.
- L. Verum est, ff. De bonor. possess. secund. tabul. numero. 14.
- L. Gallus, §. In omnibus, ff. De liber. et posthum. numero. 14.
- L. Lucius, 2. ff. De liber. & posthum. numero. 14.
- L. 2. ff. De legatis præstand. n. 15.
- L. Si duobus, in princip. & §. fin. ff. De legat. 1. numero. 17.
- L. Quidam relegatus, §. fin. cum. l. sequen. ff. De rebus dub. nu. 17.
- L. Si quis posthumus, §. Sed si ex ea, quam nefas, ff. De liber. & posthum. n. 22.
- L. Ventre, uersic. Ergo si pleno, ff. De acquir. hered. num. 27. & n. 28.
- L. Suus quoque, §. 1. ff. De hered. instituend. numero. 27.
- L. Illud, §. fin. cum. l. sequen. ff. De bonor. possess. contra tabul. n. 28.
- L. fin. ff. De condition. institution. num. 28.
- L. Filius à patre, ff. De liber. & posthum. n. 28.

EXCELLENTISSIMO PRINCIPI EDUARDO

**Eduardi Infantis Portugalliæ hæredi posthumo Emanuel Costa
Iureconsultus. S.**

ARMEN DE NVPTIIS inclyti Eduardi, atque serenissimæ Isabellæ parætum tuorum, Excellentissime Princeps, olim ab adolescente cõpositum, proximè in publicum emittere constitui. Idq; nõ in nonum, vt Horatius consulit, sed ad eò in decimũ sextũ annum hæctenus pressi: tum quia credebam, nonnulla in eo fore, quæ vel iuuenilis ætas non cauerat, vel inuentionis ardor nõ expenderat: tum etiam, quia iuris ciuilibus professor veritus sim eam, quæ apud nostrates Iureconsultos increbuit, opinionem, vt contendant, nõ esse eiusdem, leges scire, & huiusmodi studijs operam dare. Nunc verò post tot annos docedis legibus impensos, post multa in ius ciuile edita cõmentaria, quæ apud eruditos in pretio habentur, tempestiuũ existimaui, sub illustrissimi Theodosij auunculi tui nomine emendatum libellum publicare. In quo & si imprimis Augustissimam matrem tuam nouam nuptam, & te quoque celebraui: eius tamen in me vxoremq; meã, quam domi aluit, innumera beneficia ex æquo postulare visa sunt infinitam quandam deuoti erga vos animi mei significationem. Ergo quod ad præsens potui, argumentum tibi excellentis in iure ciuili excogitaui, quo nullum esse potuit accommodatius. Quum enim post mortem Eduardi patris (quem nobis tam properè fata inuiderunt) natus ipse fueris posthumus: tractatum posthumi sui & alieni, cuius difficultas in vasto iuris ciuilibus pelago veluti famosus scopulus eminent, breui.

ter absolueret decreui, & absolutum tuo nomini consecrare. Cuius quidē pagina multò plus turgesceret, si inculcatis verbis sententias, vt vulgo fieri video, dilataffem. Sed quum instituti mei proprium sit, veterum Iureconsult. exemplo per scopas dissolutas nihil tradere id præcipuè curandum fuit in eo opere, quod quia tibi summæ spei atque indolis Principi destinabatur, numeris omnibus absolutum esse debuit. Accipe igitur munusculum nostrū eo vultu, quo enses & hastas, quibus mirè afficeris, suscipere soles. Nam & beneficio Serenissimi Regis nostri, patruī tui, tantam speramus ditionem tibi accessuram, vt celsam istam excellentiam non minùs oporteat armari legibus, quàm armis decorari. Vale, Conimbricæ Kalendis Martijs, Millesimo

Quingentesimo, Quinquagesimo secundo.

do.

EMANVELIS CO STAE IVRECONSULTI Commentaria in. §. Posthumus, Instit. De legatis.

IUSTINIANVS.

POSTHVMVS autem alienus hæres institui & antea poterat, & nunc potest: nisi in utero eius sit, quæ iure nostro vxor esse non potest.

SVMMA RIVM.

- 1 Posthumi alieni definitio declaratur.
- 2 Posthumi illius institutio, qui cognatus dū taxat erat nascitur? testatori olim nō ualebat
- 3 Posthumum fratrem meum nasciturum institue re olim non licebat.
- 4 Posthumus nasciturus ex nepte prægnate olim iure ciuili institui non poterat.
- 5 Fœmina nulla poterat olim posthumam institue re heredem.
- 6 Seruū in dominio et potestate alieni posthumi futurum instituere semper licuit.
- 7 Hereditas iacēs per se institui hæres nō potest.
- 8 Posthumus alienus qua nam ratione institui hæres olim non potuerit?
- 9 Posthumus incerta persona censebatur.
- 10 Posthumus, qui nascendi tēpore sit futurus hæres testatori semper institui potuit: et eidem legatum relictum semper ualuit.
- 11 Iuris appellatio ad ciuile refertur.
- 12 Prætor directum heredem facere nequit: sed utilem duntaxat successorem constituit.
- 13 Posthumus alienus olim institui hæres poterat iure tantum prætorio.
- 14 Posthumus alienus olim iure etiā prætorio institui non poterat: si uiuo testatore conceptus non fuisset.
- 15 Legatum alieno posthumo relictum olim etiā iure prætorio erat inutile.

- 16 Legata illa conseruantur ex edicto De legatis præstandis, quæ utiliter data sunt.
- 17 Bonorum possessio secundum tabulas ad solas directas institutiones pertinet: non ad legata, nec ad fideicommissa etiam uniuersalia.
- 18 Posthumus alienus olim iure prætorio, & nunc etiam iure ciuili instituitur.
- 19 Posthumus alienus utrum hodie admitti possit ad inofficiosi testamenti querelā, nō præmissa bonorū possessione gratia litis agnoscendæ?
- 20 Posthumus alienus hodie iure ciuili hæres institui potest etiam is, qui olim nec iure prætorio institui poterat, nec bonorum possessionem secundum tabulas agnoscere.
- 21 Posthumus alienus in utero eius cōstitutus, quæ uxor nostra esse non potest, nec olim iure prætorio institui potuit: nec hodie iure nouissimo ualeat institui.
- 22 Nēpos ex filio spurio institui potest, si filij spurij respectus nō incurrat.
- 23 Testamento posteriore, ex quo sola secundum tabulas bonorum possessio accipi potest, prius testamentum rumpitur.
- 24 Bonorum possessio cessat, ubi lex capere hereditatem prohibet.
- 25 Spuriū filij institutio pro non scripta habetur.
- 26 Mulier, quam ex damnabili eoitu testator gratiam danti efficit, hæres ab eo effici potest: et ualeat institutio: quamuis ab indigna fiscus hereditatem auferat.

DE EVIDENTIAM

huius difficultis, §. præmittere oportet, et eū esse posthumū alienū, seu extraneum, qui natus nō est inter suos futurus hæres testatori, id est, nō est nasciturus testatori suis hæres. §. Posthumus, uersicul. Est autem, supra, eod. quæ ita cū Theophilus inibi legendū fore, cōstituiimus. Tamen Accursius in verb. Suos, perperam accipiat, alienum posthumum esse.

§. Posthumus uersicul. Est autē, supra, eodem.

esse eum, qui inter suos natus. &c. cuius errore lapsi quoque fuere Marius Salomo. numero. 3. Fortunius, numero. 5. in princip. l. Gallus. ff. De liber. & posthumis. Differuit hoc Lælius Taurel. in eleganti enarratione, quam conscripsit ad Gallum, & legē Velleiam. Planē alieni posthumi institutio non valebat iure civili ante Iustiniani novam constitutionem: quanvis Prætor eadem bonorum possessionem secundum tabulas concederet, vt idem Imperator testatur in Princip. infra, De bonor. possession.

2 Vnde aperte cōsequebatur, quod si quis posthumum hæredem institueret, qui sibi cognatus duntaxat esset nasciturus, institutio iure civili non valebat: quia is alienus posthumus testatori foret, vt Iulianus manifestē sentit in l. Posthumus, versicul. Quid ergo eis imputatur. ff. De inofficioso testamento.

L. Posthumus. ff. De inoffic. testamento.

3 Simili modo si ex matre mea nasciturum fratrem testamento mihi hæredem instituissem: institutio iure civili non valebat, iuxta eiusdem Vlpiani sententiam in l. 2. §. Prius, versicul. Vsq̄ue adeo. ff. De vulgar. & pupillar. substitut. Scribit enim, quod sicuti in principali testamento potui iure instituire posthumum, qui mihi suus hæres nasciturus esset: ita in pupillari testamento possum eundē posthumum filio impuberi hæredem facere. Nam & vnum idēque testamentum reputatur principale, & pupillare: et is posthumus fratri impuberi ex secundis tabulis extiturus erat suus, & necessarius hæres, iuxta §. Quos possum. l. Sed si plures, eodem titul. Secundum quæ significauit Vlpianus, non fuisse iure valituram eiusdem posthumi institutionem, si eum ipse impubes frater iam pubes factus proprio facto testamento scripsisset sibi hæredem. Quod ita collegit ibidem Cuman. numer. 1. Ias. numer. 4. Idq; verum esse, Fortun. cre-

L. 2. §. Prius ff. De vulg. & pupillar.

didit in repetitione dict. l. Gallus, in princip. numero. 12. aduersus Ioannem Imol. ibi, quē immeritō notauit. Ioannes enim Imol. in fructibus, non verō in fratribus nasciturus loquutus est: vt colligitur ex l. 1. quā allegat. ff. De condition. & demonstration.

Hinc etiam institutio ꝑ pronepotis nascituri ex nepte, quæ prægnans esset, iure civili non valebat, si quo tempore scriberetur testamentū, nondum editus esset partus. Ceterum si scribendi testamenti tempore iam partus erat editus, licet hoc ipsum testator ignoraret, Paulus respondit, institutionem iure factā videri, hoc est, iure civili procedere. l. Titius. §. Lulius. ff. De liberis & posthumis. Et hic verus est Iulii responsi sensus, quem quondam adolescens Salmantica publicauit. Nā cum omnes veteres, & Cuman. quoq; vt Ias. in princip. eius. §. retulit, intelligerent propter ignorantiam testatoris valere in ea specie institutionem: ego vidi diuersam manifestē sententiam contineri Iureconsulti verbis, illis videlicet: Licet ignorante testatore. Sic testantis ignorantia negotium Iureconsulto fecit, quasi dubitandi ratio: tantum abest, vt in eadem ignorantia constituerit Iureconsultus rationem respondentis. Proximē verō in commentarijs Cumanis, quæ modō excusa sunt, reperi hanc eandem interpretationem ab eo tentari: quam verissimam esse, fortissimaratione confirmo. Quippe si in eo §. quæstio solummodo voluntatis, & verborū testatoris fuisset, vt vulgo creditum est: necessariō Iureconsultus totam respondendi rationem constituisset in eius, qui testabatur, ignorantia. Proinde respondens fuit, quod & si verba, & mens testatis ad nasciturum pronepotē referretur, valere tamē debuit institutio pronepotis, qui ante testamētū natus esset: si modō hoc ipsum testator ignorasset, argumento. l. Si ita scriptū. §. fina. ff. De legat. 2. l. Si ita facta. ff.

L. Titius §. Lulius. ff. De liber. & posthum.

De

De condit. & demonstrat. Vtiq; enim si testator non ignorasset, partum esse editum, & nihilominus instituisset id, quod neptis in vtero haberet, ex parte hæredem: constaret, eiusmodi institutionem nullius momenti fore. Iā nanq; vacuo ventre nemo omnino proponebatur hæres institutus. Ergo quū Iureconsultus ignorantiam testantis, quasi dubitandi rationē attulerit: coacta ratione euincitur, principalem quæstionem non voluntatis, sed potestatis fuisse. Enimverō in potestatis quæstione mouebat dubitationem testatoris ignorantia: quia testator secundum suā opinionem instituisse videbatur eū, quem iure civili nō posset instituere, vt potest alienum posthumū. Respondit tamen Paulus, institutionem iure factam videri: quoniam apparebat, eum re vera institutum fuisse, qui posthumus nō esset, sed iam in rerū natura editus. Porro testantis opinio, qui ignorabat, pronepotem esse editum, & per hoc posthumum putabat: nō debuit facere inutilem institutionem, quæ re vera poterat valere, argumento. l. 4. §. 1. ff. De manu. vindicta. & regula. §. fina. in fin. supra. De hæred. instit. Deniq; ignorantia testatoris, quæ in quæstione voluntatis ad respondendi rationem maximē pertineret, pertinuit in potestatis quæstione ad rationem dubitandi in dict. §. Lucius.

5 Eadem obseruatio faciebat vt nulla fœmina posset posthumum ex testamento habere hæredem, semper vtiq; alicui: quū fœmina suū hæredē habere nequeat. l. Illud. §. Ad testamenta ff. De bono. possel. contra tab. l. Nulla fœmina. ff. De suis & legitim. hered. Et hoc significasse videtur Vlpianus in l. Placet omnem masculum. ff. De liberis & posthum. vbi Cuman. ita eius sententiam explicauit. Adiecit ille, eandem rationē fecisse, ne matri quidē liceret, iure civili filium ex se nasciturum hæredē facere. Sed hoc Socin. nu. 1. l. 1. n.

n. 3. in. d. l. Placet, falsum esse putauerūt contendentes, filium non esse alienum posthumum matri, qui natura, & generatione proprius sit. Moti sunt etiā argumento textu. l. Sed est quæsitum. §. In. ff. De liber. & posthum. vbi secundum Accursij, & Francisci Aret. receptam interpretationē, probatur, quod si mater nasciturum ex se filium institueret hæredem: valebat iure civili talis institutio. Sed ego ausus sum Raph. Cuman. sententiam verissimam dicere. Etenim si posthumus alienus iure civili hæres institui nō potuit: consequens fuit, posthumum filium à matre institui non potuisse, cui videlicet alienus esset posthumus ex Iustiniani definitione in. d. §. Posthumus, versic. Est autem, supra eod. vbi Angel. Aret. idem probat. Quæ quidem definitio retellit cōmentitiam illam traditionem posthumi natura, & generatione proprii: quippe si suus nō est, alienus posthumus est. Induco & pro hac opinione Vlpiani responsum in l. Posthumus, versic. Similique modo. ff. De inoffic. testam. quod Ias. in. d. l. Placet. n. 4. aduersus Rapha. Cuman: non rectē allegauit: quum pro eo faciat maximē. Scribit Iureconsultus, eum, qui post matris testamentum ex secto eiusdem vêtre esse extractus, posse queri de matris inofficioso testamento, quo præteritus fuisset. Et manifestē sentit, ideo posthumo querelam dari: quoniam mater in culpa fuisset, quæ posthumum hæredem non scripserat: Nam & si institutio iure civili non esset valitura, nec posthumus ex ea institutione hæres extiturus esset: fuisset saltem utilis iure prætorio propter paratam bonorum possessionem secundum tabulas alieno posthumo concessam. Perspexit hoc acutius Bartholom. Socin. in. d. l. Sed est quæsitum. §. In. fine. Quoniam tamen persuasum habebat, valere iure civili talem filij posthumi institutionem: tentauit dicere, eum versiculum, Similique modo, non

L. Sed est quæsitum. §. In. ff. De liber. & posthum.

aa 4 esse

esse ad proxima referendum. Verum hæc interpretatio iniqua est, & contra Vlpiani mentem, qui proculdubio sensit, filium in ea specie solam secundum matris tabulas bonorum possessionem habere potuisse. Allego alterum Vlpiani responsum, quo eandem sententiam non obscure significauit in l. i. §. Sed si ex matris. ff. Ad Senatusconsult. Tertullian.

L. i. §. Sed si ex matris. ff. Ad Senatusconsult. Tertullian. Quum enim scripsisset, filium ex facto matris ventre editum ad legitimam matris hereditatem ex Senatusconsulto admitti: adiecit in hæc verba: *Nam et institutus secundum tabulas, et ab intestato unde cognatus, et multo magis unde legitimi bonorum possessionem petere potuit.* Quo loco Vlpiani propositum fuit ostendendi, quod huiusmodi filius ab intestato admitteretur ad legitimam matris hereditatem iure civili ad eundem: et eadem ratione ad bonorum possessionem. Vnde legitimi, quæ ex Senatusconsulto, hoc est, ex civili successione penderet, iuxta l. i. §. Si qua prægnans. ff. Vnde cognata. Ut verò probaret hanc sententiam: argumentum attulit testamentariae successione. Adduxit enim, quod idem filius à matre hæres institutus succedere ei posset, quasi bonorum possessor, accepta videlicet secundum tabulas bonorum possessione prætoriam. Planè si Vlpianus in iure civili obseruasset, posse eundem filium adire ex testamento matris hereditatem, quasi legitimam hæredem: profectò grossior fuisset, si eiusmodi argumentum omitteret. Erat enim & fortius, & elegantius ad confirmandam intestati successione legitimam. Quare dubium non est, quin Vlpianus eam testamentariam successione allegauerit, quæ sola in ea specie competeat, videlicet, Prætoris secundum tabulas.

Nec huic opinioni refragabitur eiusdem Vlpiani responsum in dict. l. Sed est quæsitum, §. final. quoniam efficaciter non probat, quod mater posthumum iure posset instituere. Verba

Vlpiani sunt: *Hermaphroditus, maxime si in eo virilia præualeant, posthumum hæredem instituere poteris.* Ex his verbis Accursi. Aret. Socin. & Iason secundum vulgarem naturam dictionis, Maxime, collegerunt, quod hermaphroditus etiam, in quo muliebria prævalerent, potuit iure posthumum hæredem scribere: et eadem ratione mulier, cui talis hermaphroditus comparatur. l. Quæritur. ff. De statu. homin. Sed is, §. multis modis effugi potest: ne videatur probare sententiam, quam falsam esse constat. Et primò in promptu est, decurrere ad aliorum codicum fidem, in quibus legitur: *Hermaphroditus planè non verò: Hermaphroditus maxime.* Secundò argutè dici potest, quod etiam si ex Vlpiani sententia hermaphroditus, in quo muliebria prævalerent, posset posthumum hæredem scribere: non continuo sequeretur, quod mulier posset posthumum ex se nasciturum hæredem instituere. Differentiæ ratio in eo est, quod hermaphroditus, in quo muliebria prævalerent, videretur iure instituere posthumum, videlicet, quem quandoque suum hæredem quasi masculus habere posset. Nam & si virilis sexus debiliior esset, quia muliebria prævalerent: non tamen impediretur posthumi sui hæredis institutio. Habenda enim ratio fuit naturæ, quæ hermaphroditum virilem etiam sexum dedisset, quantumvis debilem, argumèto dict. l. Sed est quæsitum, in princip. & l. Si quis posthumos, eodem titulo. Diversum est in scemina, cui impossibile omnino est, habere suum hæredem: quum ei virilis sexus fuit natura negatus. Quod ita subtiliter expendit Raphael Cuman. in dict. l. Sed est quæsitum, §. final. dicens, ex hoc posse limitari dict. l. Quæritur. Et mirum est, quod huius interpretationis, quam ipse quoque excogitavi, posteriores non meminerint. Tertio animaduerto posse dici, quod mendosa fuerit collectio

ctio à doctoribus facta, à Rapha. Cuman. admittitur. Siquidem dictio, Maxime, in eo, §. final. non implicat, nec innuit, quod hermaphroditus, in quo muliebria prævaleant, possit iure posthumum hæredem instituere. Illud implicat solummodo, quod hermaphroditus, etiam si in eo virilia non prævaleant, poterit posthumum hæredem scribere. Nec sequitur, in hoc hermaphroditum virilia non prævalent, ergo prævalent muliebria. Quid enim si hermaphroditus còpleto decimo quarto anno testaretur, & posthumum hæredem sibi scriberet? Nempe in ea ætate incertum esse potuit, uter sexus incalesceret. Quippe si aliquando natura in eo, cui alterum duntaxat sexum dedit, nondum sese in ea ætate explicat. l. Si frater patruelis, ibi: *Nondum uigoris emerissent uestigia.* C. Qui testa. face. possunt. difficilius se aliquando explicabit in eo, in quo uterque sexus in contraria trahere videtur. Quare constare debuit, eiusmodi posthumi institutione quasi sui hæredis nasciturum omnimodò validitatem. Hunc denique statum hermaphroditum, in quo neuter sexus incalescit, perstrinxit quarèdo glos. in cap. Si testes. §. Hermaphroditus. 4. quæst. 3. Alberi. in dict. l. Quæritur, nu. 4. Bald. consil. 237. Quidam magnificus. libr. 3. Cum igitur ex superioribus appareat, non potuisse filium posthumum ex testamento matris hæredem fieri legitimum, noua interpretatio colligitur. l. 3. C. De inoffic. testam. Nam quum mulier, duobus filiis hæredibus institutis, in puerperio decessisset. Imperatores Severus & Antoninus cõsuerunt, ei, qui in puerperio natus esset, perinde virilem portionem tribuendam, atque si cum fratribus simul hæres fuisset institutus. Proinde (ut ego interpretor) rescripto significauerunt, solam bonorum possessionem secundum tabulas ipsi posthumo in ea specie fuisse concedendam. Nam utique solam haberet, si mater

L. 3. C. De inoffic. testa.

eundem testamèto cum alijs fratribus hæredem scripsisset. Nec nouum est, rescripto Imperatorum induci aliquando bonorum secundum tabulas possessionem. l. 1. C. De his qui sibi abscribunt in testamen. Vnde etiam colligo, probabilem non esse Accursij interpretationem in l. Sorori, in primo schol. ff. Si pars hereditaria. ubi Vlpianus scribit, placuisse, ut soror quatuor fratribus cohæres esset in bonis matris. Et tamen Accursius tentauit, id responsum accipere iuxta. d. l. 3. C. De inoffic. testa. Nec expedit, filiam posthumam non potuisse ex testamèto cohæredem existere fratribus, quia Prætor hæredem facere non potuit. §. Quos autem, infra, De bonor. possessio. Quamquam autem Doctores in dict. l. 3. non rectè intellexerint, hereditatem in ea specie adiri potuisse iure civili incipiet hodie vera esse eorum opinio post nouam Iustiniani constitutionem, de qua in Princip. infra, De bonor. possessio.

Quum igitur alienus posthumus, hæres iure civili fieri nequiret: iure consulti ratione inuenerunt, quæ ex testamento hæres legitimus existeret: videlicet, si eius seruus hæres institueretur. Nam post mortem testatoris, ubi posthumus natus fuisset, cepissetque habere serui instituti dominium: potuit eius posthumi infantis tutor iustum interponere, ut seruus adiret ex testamento, iuxta nota. in l. Si per epistolam. ff. De acquiren. hæredit. Sic, adita à seruo hereditate, posthumus per eum hæres existeret legitimus testatori, post cuius mortem natus fuisset, uti Iabolenus respondit in l. Eius seruuum. ff. De hæred. instituend. Intelligo autem (licet interpretes in hoc hæsitent) iure consultum in alieni posthumi seruo loqui. Moueor noua ratione. Labeo enim ibidè à Iaboleno relatus serui hæreditarij cõparatione utitur, quod magis ostenderet, seruum posthumi alieni posse iure civili hæredem scribi: quum alienus

L. Eius seruuum. ff. De hæred. instituend.

7 ipse posthumus institui eo iure nequiret. Nam similiter et hereditas ipsa iacens, cuius seruus institui recte potest, non iure per se heres institueretur, ut Iureconsulti sententia est in l. Debitor. §. Seruo alieno. ff. De legat. 2. & obseruat per eum. §. Rapha. Cuma. in l. Nominus. §. 1. ff. De heredi. instit. Denique Fraci. Aret. in l. Gallus, in principi. col. 4. ff. De liber. & posthu, videtur etiam iacentem hereditate alieno posthumo comparasse. Vnde frigere non immerito quis dicet eandem comparationem hodie à Iustiano scriptam in §. Seruus etiam, infra, De heredi. instituen. Scribit enim, seruum hereditarium recte heredem institui: cum etiam eius, qui in utero est, recte heres instituat. Quippe hodie post eiusdem Imperatoris constitutionem, qua sanxit, valere posthumum alieni institutionem iure civili, in Princip. infra, De bonor. possessio. nemo dubitaret, & alieni posthumum seruum recte heredem institui posse. Nec tamen eodem exemplo seruus hereditarius recte heres institui videretur: quia hereditatem iacentem posse institui, nulla constitutione cautum est, argument. l. 3. §. Hæc verba, ibi, De quo fuit necessarium ff. De nego. gestis. Secundum quæ probabilior fortassis erit litera, quæ in multis codicibus reperitur, ut incipiat ille. §. Quin etiam: nec Imperator argumetur ab vna specie ad aliam. Certè secundum receptiorem literam vtile argumentum ex Iustiani comparatione licebit nobis colligere, videlicet, quod hereditas iacens hodie possit heres institui, quantum olim non posset, ad exemplum alieni posthumum. Quæ sententia favorabilis est, ne mortuorum voluntates coarctentur: et præterea Ioannis Fabri autoritate confirmatur, qui in dict. §. Seruus autem, scribit, valere talem institutionem. Erunt & huic sententiæ qualiquammodo argumento verba text. in §. Sed nec huiusmodi species, cõiuncto. §. Incertis, fina. verb.

L. Debitor. §. Seruo alieno. ff. De legat. 2. & obseruat per eum. §. Rapha. Cuma. in l. Nominus. §. 1. ff. De heredi. instit. Denique Fraci. Aret. in l. Gallus, in principi. col. 4. ff. De liber. & posthu, videtur etiam iacentem hereditate alieno posthumo comparasse. Vnde frigere non immerito

§. Seruus etiam, infra, De heredi. instituen.

suprà eod. Cur autem serui magis, quam ipsius posthumum alieni, valeret institutio, quaeritur? Et respondetur, iuris rationes, quæ ipsius posthumum institutionem iure civili inuermabant, in eiusdem seruo locum non habuisse, argumento dict. §. Seruo alieno. l. Debitor. ff. De legat. 2.

Hic verò tempestiuum est requirere, quæ nam rationes et fuerint illæ? Et duæ, quæ colorem habeant, afferuntur. Vna est, quod qui in rebus humanis non esset, institui posse non videbatur, quasi nullus, ut Aretinus tradit, in dict. l. Gallus, columna. 4. Facit dict. l. Eius seruus. ff. De heredi. instituen. vbi quia seruus in rebus humanis erat, institui potuit: licet facti testamenti tempore nullus esset. Facit etiam dict. l. Gallus. §. Ille casus, ibi: Quod nullo iure potuit. Adde text. in l. Cum inter veteres. C. De fideicom. liberta: vbi veteres dubitauerunt, an esset possibile, relinqui libertatem ei, qui adhuc in ventre portaretur, & homo fieri speraretur? Altera ratio est, & ferimè probabilior, quod in certis personis relinqui non poterat, etiam si postea ex futuro euentu certæ fierent. §. Incertis, supra eodem. tradit Alexã. in dict. l. Gallus. nu. 1. Posthumus et verò incerta persona videbatur, secundum Iustiani sententiam in §. Posthumum quoque, supra eod. vbi ita interpretatus est Theophilus: et secutus est Andr. Alciat. in dict. l. Gallus, in principi. Facit Rubr. C. Ad senatusconsultum. Rebel. & de incertis personis, coniuncta vna Bald. interpretatiõe in ibi. Sic videtur, nec militibus quidem concessum iure civili fuisse, ut alienos postumos heredes facerent. argument. dict. §. Incertis. versic. Nam nec miles.

His rationibus consequens videbitur, posthumum suum, præsertim qui testamenti tempore nondum esset conceptus, institui non posse, nec legatum ex testamento patris accipere. Aequè enim faciendi testamenti tempore nul-

L. Cũ inter veteres. C. De fideicõ. liberta.

§. Incertis, supra eod.

10 luserat: æquè erat incerta persona. Et tamè nemo dubitauit, institui eum iure civili potuisse. l. Placet, cū simi. ff. De liber. & posth. Sed & legata eidem vtiliter relinqui potuisse, Iustinianus apertè sentit in d. §. Posthumum, supra eod. Facit. l. Qui filius, cū multis simi. ff. De legat. 1. quauis in legatis non verteretur testamenti fauor: & instituedi necessitas cessaret. Quocirca dicendum videtur, postumos suos favorabiliter exceptos fuisse, quibus vtiq; lex antiqua hereditatè, & legata nominatim dari permisit, uti Rapha. Cuma. tradit in d. l. Gallus. §. Ille casus. n. 4. in fi. Nã quod Salyc. scripsit in l. Vxoribus abortiu, col. 2. vers. Vnde sciendum. C. De posthu. heredi. instit. lege. 12. tabu. omnes postumos fuisse incognitos, quia in potestate non essent: merito confutatum est ab Alexã. in l. Posthumum nato, nume. 15. C. De bonor. possess. contra tabu. Facit text. in l. Titius, cū. l. sequè. ff. De suis & legi. heredi. & quod ex. l. 12. tabu. refert Alexã. ab Alexã. Genialium dierum lib. 6. cap. 10. Verba autem legis, ad eos propriè referbatur, qui posthumum sui erant, quo tempore eis hereditas, legatum datur, hoc est, ad eos, qui si eo tempore nati fuissent, in potestate & primo gradu prehenderetur. Secundum quod si quis filium in potestate haberet, & nepotem ex eo nasciturum post mortem vellet instituire: alienum posthumum instituire videbatur.

Gallus tamen Aquilius ex legis. 12. tabu. sententia deduxit, nepotem hunc, si institueretur in casum, quo suus heres nasceretur, iure institui posse. Nã & si alienum posthumum testator auus heredem sibi instituerit: institutione tamen collata in casum, quo filius, se uiuo, moreretur: non quasi alienum, sed quasi suum posthumum instituisse videbatur, argumen. l. In tempus. ff. De heredi. institui. Sic induxit, non esse opus, faciendi testamenti tempus respici: quum satis esset, obseruare id tempus,

quo posthumus nasceretur, dict. l. Gallus. §. Nunc de lege, in fine. Quam quidem sententiam Gallus Aquilius, non quasi legislator, sed quasi Iureconsultus, scriptam reliquit, uti Paulus Iureconsultus indicat in l. penul. ff. De legat. 1. ibi: Et obtinuit sententia Galli alienos quoque postumos nobis legitimos heredes fieri. Quo loco intellexit legitimos, hoc est, ex lege. 12. tabu. l. Legitimos. ff. De legitim. tutor. l. Sed cum patrono. §. 1. ff. De bonor. possess. Quod enim Gallus ex legis sententia induxit, quasi ex ipsa lege inductum videtur. l. Nominis & rei. §. Verbum ex legibus. ff. De verbo. signi. Et ita rectè interpretatus est Mari. Salomon, in dict. l. Gallus, in principi. nu. 15. Nam quod Fortu. ibi. nu. 4. & Andr. Alciat. in d. lib. 3. cap. 2. opinantur, Gallum Aquilium voluisse, ut posthumum penitus alieni possent iure civili heredes institui, probari nullo modo debet. Etenim quum Gallus Aquilius induxit, institui posse postumos, qui sui nascerentur, dict. l. Gallus: nullo argumento videri debuit induxisse, ut simili modo liceret instituire postumos, omnino alienos. Sed & si maximè Gallus hoc alicubi expressisset, irrita esset eius sententia: quum ei datum fuerit, interpretari, non verò constituere. Denique post Gallum Aquilium Iulianus in §. Ille casus, dict. l. Gallus, impense laborauit, ut institutionem sustineret eius posthumum, qui suus fieri speraretur, duobus legis capitibus commixtis. Præterea post Galli Aquilij tempora omnes Iureconsulti, quos supra allegauimus, intellexerunt, posthumum alienum iure civili heredem institui nequiuisset. Quod expressim testatus est Iustinianus in dict. Princip. infra, De bonor. possess. vbi iactauit, à se nouè constitutum, quod alienus posthumus iure civili posset heres institui. Nec oberrunt verba. d. l. penul. ff. De legat. 1. quibus continetur Galli sententia circa alienos postumos: quoniã sine dubio referenda

L. Gallus. §. Nunc de lege, in fine.

L. penul. ff. De legat. 1.

rēda sunt ad nepotes posthumos, dicit. I. Gallus, quos aestimare licebat alienos inspecto testamenti tempore. Siquidem Gallus alienos quidem posthumos induxit fieri ex testamento haeredes legitimos: sed utique quasi suos, inspecto nascendi tempore. Vnde Iustiniiani definitio in §. Posthumus, versic. Est autem, supra eod. non videtur huic sententiæ negocium facere: quāuis Alciatū implicauerit. Rectissime enim definitur suus esse posthumus, qui natus, futurus esset testatori suus haeres. Si quidē Galli posthumus, obseruato nascendi tempore, suus dicitur, & ex Galli sententia potuit institui, quasi suus: licet faciendi testamenti tempore alienus foret. Deinde post Gallū lege Velleia prouisum est, ut nepotes posthumi, qui post testamentum in vita aui nascerentur, utiliter instituti nō rumpere. Nā & si faciendi testamēti tempore essent alieni, quia filius eos gradu præcederet: in casum instituebatur, quo sui haeres nasceretur, dicit §. Nunc de lege. Postea verò Iuliani sententiā multò difficiatior est admissa. Induxit enim, procedere alieni posthumi institutionē, qui alienus fuisset testamēti tempore, licet alienus quoque esset, cū nasceretur. Idque ita commixtis legis capitibus in eo duntaxat alieno posthumo induxit, qui viuo auo natus, poterat succedere in locum patris nancisci iura sui haereditis, & successione auitum testamētum rumpere, quo prateritus fuisset. §. Ille casus. Vnde pulchrū illud eueniebat, quod posthumus, qui quasi suus futurus, ad legitimam ex testamento successione semel fuit admissus, poterat postea, quasi extraneus adire iure ciuili haereditatē. Vt putā si posthumus, qui, viuo patre, & auo testatore, post testamentum natus fuisset, emanciparetur, antequam in patris sui locum succederet. Tunc namque suus haeres fieri nō potuit. Quod nouissimè colligit Scauola in dict. §. Ille casus, in fine.

Cum hic status sui, & alieni posthumi in iure ciuili esset: scribit Barto. in dict. §. Ille casus, superuenisse Pratores, & posthumis alienis haeredibus institutis bonorum possessionem secundum tabulas dedisse, in Princip. infra, De bono. possessio. Et quamquam Raphael Cuman. in dict. §. Ille casus, nu. 3. Bartoli traditionem irrideat: quia ius Prætorum multò ante Iulianum coeperit: excusari nihilominus Bartoli traditio potest. Siquidem agnoscendum est, ante Iulianum tot Prætorū edicta fuisse, ut is postea edicti perpetui fuerit ordinator. l. penulti. cum simili. C. De conditio. indebi. Nec tamen iccirco verū erit, emendationem iuris ciuils, de qua loquimur, initio Prætorum facta esse: sicuti nec omnia, quæ nūc habemus, edicta à primis Prætoribus composita fuerunt. Constat denique, quo tempore Prætores coeperunt edicere: non constat, quo tempore hanc partem iuris ciuils coeperunt emendare. Facit ad hoc. l. i. ibi: *Posteriores Prætores.* ff. De bonis liberto. Qua fermè ratione Bartolū excusat Iason in dict. §. Ille casus, num. 20. Et fortassis hoc ius prætorium compositum fuit ante Scauolam autorem dictæ. l. Gallus, ut Raphael Cumanus tentauit in repet. l. Si filius qui in potestate. nu. 25. ff. De liber. & posthu. Nec enim absurdè sentiet is, qui putauerit, de hac ipsa prætorica bonorum possessione secundum tabulas intellexisse Scauolā in dict. §. Ille casus, versic. Porro. Nam quum ostendisset, neutro capite legis Velleiæ permitti institutionem eius posthumi, qui viuo auo testatore nasceretur alienus: adiecit: *Porro procedere debet: ut utiliter sit institutus, quod nullo iure potuit, qui nondum natus erat.* Siquidem ea verba sine interrogationis nota proprius accipiēda videntur, ut Alciatus contendit Parado. libr. 3. capit. final. Planè si absque interrogationis nota legas, non aliò iusto sensu accipere poteris, quàm si dicas, institutionem eius

eius alieni posthumi vtilem esse iure prætorio, quæ utique nullo iure permittita fuerit, id est, nec lege. 12. tabul. nec lege Velleio. Iuris enim appellatio ad ciuile refertur, excluso iure prætorio. l. Titius. §. Lucius, ibi, *Iure factam.* ff. De liber. & posthum. coniuncto eiusdem Pauli responso in. l. Verum est. ff. De bonor. possessio. Facit & pro hoc text. in. l. Posthumus, ibi: *Iuris scrupulositate.* ff. De iniusto rupto. vbi Raphael Cumanus, nu. 3. scribit, supra scriptis: Scauolæ verbis in. d. §. Ille casus, ibi: *Nullo iure: nequaquam excludi bonorum possessionem secundum tabulas, quæ à Præatore alienis posthumis haeredibus institutis daretur.* Sic dicemus, ea verba: *Utiliter sit institutus:* ad Prætoris bonorum possessionem respicere: qua accepta, posthumus alienus vtiliter actiones haberet. Nam quos Prætor ad successionem vocat, vtiliter successores facit: quum haeres facere directos nō possit, vt. §. Quos autē, infra, De bono. possess. l. Facta. §. Si in dāda. ff. Ad Trebellian. Item dicemus, sensisse Scauolā: quod etiā admissa secundum tabulas bonorum possessione, testamētū in ea causa erat, vt à posthumo vtiliter instituto rumpi posset. Subiecit enim, Iuliani inductionem fuisse necessariam: ne rumpere testamēta. Quod verò testamētum rumpere successione eius posthumi, vtiliter quidem, sed non iure instituti: haud difficile est ostendere. Quippe inter cætera, quæ ad ordinanda testamēta necessariò desiderantur, principale ius est de huiusmodi liberis haeredibus instituendis, vel exheredatis: ne prateritis illis rumpatur testamētum. Inter cætera, secundum veram interpretationē. ff. De liber. & posthu. Et quæ admodum non quæuis ex hereditatio sufficit, sed quæ ritè facta sit. l. Non putauit. §. Non quæuis. ff. De bono. possess. contra tabul. §. Eadē, infra, De haereditat. quæ ab intesta. deferunt. ita non sufficit quæuis institutio, sed quæ iure facta

fit. Extorquere enim ratio videtur, vt iure ciuili testamētum rumpatur ab eo, qui iure ciuili sit prateritus. Nam iure ciuili prateritum dicere oportuit eū, qui eodem iure inutiliter fuerit institutus. Proinde institutio, ex qua institutus non potuit mortuo parenti haeres existere, cum suus esset, non potuit implere solennitatem. d. l. Inter cætera. Sic ipsi posthumus, vtiliter, sed non iure instituto, haereditas intestati parentis tota deferretur, simul & acquireretur, rumpi pro videlicet ipso iure testamento. Posset tamen idem posthumus ab hac intestati haereditate se abstinere, & ex eodem testamēto bonorum possessionem secundum tabulas accipere pro ea parte, pro qua haeres scriptus fuisset. Quæ admodum enim, vbi aliās fuisset, ex alio institutus, potuit ipse posthumus omnino prateritus abstinere se ab intestati haereditate, & facere locum instituto bonorum possessionem secundum tabulas accepturo. l. Filio praterito. ff. De iniusto rupto. Ita quoque in proposita specie nō solum cohæredi, sed etiam sibi non iure instituto locum facere posset, si mallet, se abstinere ab intestati successione, & secundum tabulas possessionem proportionate petere. Nā quod in duabus personis traditū est, in vna potest locum obtinere, arg. l. Singularia, versic. Quod igitur. ff. Si cert. pctā. Facit. l. i. §. Sed videndum, in fi. ff. De successio. edicto. & quod circa. d. l. Filio, scribit Alexā. in. l. Cū posthumus. n. 2. ff. De liber. & posthu. De quoque hæc posset esse noua interpretatio. d. §. Ille casus, versic. Porro, quæ multò videtur probabilior, quàm illa Andr. Alci. d. cap. fin. Parado. lib. 3. Tætavit ille accipere, vtiliter, id est, ex legis sententiā: quæ interpretatio vix defendi potest. Nā secundum eam illud idē contineri, videretur in versic. Iuliano. tñ, quæ iā dictū fuisset in versic. Porro. Iulianus enim nō ex verbis legis induxit, talē institutionem valere: quum legis verba nec priore, nec posteriore capite eā specie continerēt. *Comiscuit*

l. Inter cætera. ff. De liber. & posthu. Et quæ admodum non quæuis ex hereditatio sufficit, sed quæ ritè facta sit. l. Non putauit. §. Non quæuis. ff. De bono. possess. contra tabul. §. Eadē, infra, De haereditat. quæ ab intesta. deferunt. ita non sufficit quæuis institutio, sed quæ iure facta

L. i. ff. De bonis liberto. to.

miscuit igitur duo legis capita: vt erueret eiusmodi sententiam, argumento l. Quid ergo, versic. Item si alterius. ff. De his qui notā. infamia. Certè huius bonorum possessionis, quam Prætor alieno posthumo hæredi instituto pollicitus est, expressim meminit Vlpianus in l. Posthumus. ff. De inoffic. testam. & in l. Extraneo. ff. De ventre in possessio. mittē. & l. i. §. Sed si ex se. ff. Ad senatusconsult. Tertullia. Sed &

L. Filiusfamilias. ff. De testament. quum generaliter scripsit posthumū habere testamēti factionē,

potest videri de alieno quoq; posthumo intellexisse, propter bonorum possessionem secundū tabulas. Idem etiā Pomponius vtilitatem huius bonorū possessionis ad tabulas pupillares videtur induxisse in l. Substitui. ff. De vulg. & pupil.

L. Substitui. ff. De vulg. & pupil.

mortem pupilli natus petere posset secundū tabulas pupillares bonorum possessionem: quum substitutio pupillaris iure civili non valeret. Vnde colligitur, veram non esse postremam Accursij interpretationē in l. Siquis posthumos. §. Sed & si ex ea, quæ alij nupta sit. ff. De liber. & posthum. Arbitratus est enim, posse text. intelligi in posthumo penitus alieno, qui ex nupta nasciturus esset, nec conceptus fuisset ex testatore. Quo casu scripsit, institutionē non valuisse: hodie autem nouo iure valere. Sed quum Iureconsultus dicat, institutionē ipso iure non valere, quod turpis sit: conuincitur, falsum esse talem sensum. Quippe si alieni posthumi institutio non valisset, quia turpis: nec quidem Prætor bonorum possessionem eidem concederet. l. Non est ambigendum. §. fina. ff. De bonor. possessio. vbi Accursus alieni posthumi mentionem rectè fecit: docens, iccirco Prætor alieno posthumo dedisse bonorum possessionem secundū tabulas: quoniam eius institutioni ius civile non resisteret.

L. Siquis posthumos. §. Sed & si ex ea, quæ alij nupta sit. ff. De liber. & posthum.

Ex his descendit vera huius. §. Interpretatio, & primum notabile, videlicet, quod posthumus & alienus olim institui hæres poterat, non quidem iure civili, sed iure prætorio. Aduersantur enim verba huius. §. verbis. §. Posthumo, supra eodem, vt quāuis posthumo alieno inutiliter antea legaretur: posthumus tamen alienus non inutiliter hæres instituebatur, propter paratam secundū tabulas bonorum possessionē. Denique Imperatorem hinc respexisse ad ius honorariū, Accursius & Doctores, hinc rectissimè interpretati sunt, argumento text. qui hoc extorquet in Princip. infra, De bonor. possession.

Quamquā autem Iustinianus hinc, & ibi, generaliter tradiderit, posthumū alienū, attēto iure prætorio, vtiliter institui potuisse: elegans est & illa annotatio, non omni alieno posthumo bonorum possessionem secundū tabulas concessam, sed ei dūtaxat, qui vel tēpo re mortis testatoris cōceptus in utero fuisset. Proinde si ex sorore mea filium legitimè nasciturum hæredem instituissem, & ea nunquam viuo me concepisset: posthumus ex eadē sorore post mortem meam conceptus, ad secundū tabulas bonorum possessionem admitti nequiret. Sic hæreditas mea statim, defuncto me, alijs ordinarijs successoribus deferbatur: quia æquitatem prætoriam non mouebat spes successoris nondum concepti: sensit hoc Iureconsultus in l. Verum est. ff. De bonorum possession. secundū tabulas, & obseruauit Raphael Cuma. in dict. l. Gallus. §. Ille casus, nume. 4. Vnde colligo veram interpretationem. §. In omnibus eiusdem. l. Gallus. vbi Scæuola ex Galli sentētia induxit, posthumos liberos ex pronepote nascituros posse institui, quasi legitimos hæredes. Est enim intelligendus omnimodo, de his liberis tantum sensisse, qui, viuo abauo testatore, cōcepti fuissent. Alioquin si post mortem testantis cōcepti proponerentur, nec

L. Verū est. ff. De bono. possession.

§. In omnibus. l. Gallus.

tur, nec quidem ex Galli sententia posset institui: quoniam vtique non nasceretur ab auo testatori sui hæres. l. Titius, in fine. cum. l. sequen. ff. De suis & legi. hered. §. Cum autē, versic. Planè. infra, De heredita. quæ ab intesta. deferrun. Sed nec iure prætorio iudè posthumi instituti ad bonorum possessionem secundū tabulas admitterentur dict. l. Verū. Tametsi Petrus Loriot, in tracta. De natiuita. axioma. 12. intellexerit, loqui Scæuolā de posthumis, qui post mortem testantis essent concepti: quasi iure prætorio utilis esset eorum institutio.

Hinc etiam infero, non rectè sensisse Fraciscum à Ripa. in l. i. C. De pactis & in l. Centurio. nū. 159. versic. Secundò allegatur. ff. De vulg. circa text. celebrè in l. Lucius. 2. ff. De hære. insti. Nā quum, Accursi. frequentiori doctoris calculo receptus intelligat, quod Lucius Titius testator fratris liberos substitutis prætulit ab intestato: Ripa argumentatur, eosdem fratris liberos ex testamēto magis, quā ab intestato prælatos intelligi. Adhuc enim, Iureconsultum loqui de liberis fratris, qui concepti fuissent post mortem ipsius Lucii Titij testatoris. Vnde colligit, eosdē non potuisse ab intestato succedere Lucio Titio, dict. l. Titius, in fi. ff. De suis & legit. hered. & per hoc prælatos fuisse ex testamento. Nec assecutus est, eandem superesse difficultatē in testamentaria successione. Quippe si eiusmodi liberi fratris post mortē testantis erant concepti: nec iure civili, nec prætorio, ex testamento succedere potuerūt. d. l. Verū. Ergo verissima est Accursij interpretatio in dict. l. Lucius, vt ab intestato, non ex testamento, liberi videantur prælati substitutis. Præterea fortiter defendēdum est, Scæuolam de his duntaxat liberis sentire, qui, viuo patruo testatore, cōciperentur. Quinimo eidem. l. Lucius, aptanda est ex his bellica interpretatio: vt videlicet si frater

L. Lucius. 2. ff. De heredi. insti.

hæres institutus, qui ante aditam ex testamento fratris hæreditatem decessit, filium ex se natum reliquisset post mortem testantis conceptum: non intelligatur defecisse conditio secundæ institutionis. Proinde ex substitutione Stichus, & Pamphilus liberi, & hæres futuri essent, non inspectis conditionis verbis, sed inspecta mente defuncti testatoris, argumēto. l. Pater Seuerinam. ff. De conditio. & demonstra. Siquidē conditio ex volūtate ad eos liberos fratris referbatur, qui substitutis præferri possent, succedendo ab intestato. Quare cum talis filius ab intestato succedere patruo non possit, nec substitutis præferri: non faceret deficere conditionē secundæ institutionis, iuxta ea, quæ in simili specie tradit Bal. post Nicola. de Matharellis in l. penul. col. fi. C. De im. puber. & alijs substi. receptus cōmuniter, vt ibi resoluit Iason. n. 6. Sic etiā cū quis hæredē rogat, vt si sine liberis decessat, hæreditatem Titio restituat: cōditio non ad merū factum refertur. Imò prudens consiliū testantis animaduertimus, qui fauore liberorū conditionē adiecerit, vt vel ab intestato patri succedētes locupletiorē eiusdē hæreditatē inueniant. Vnde de his liberis sensisse non videtur, qui intestato patri succedere nequeāt, secundū receptā Bart. sententiā in l. Filiusfamilias. §. Cum quis: ff. De lega. i. de qualatē And. Tiraquel. in repet. l. Si vnquā, in verb. Susceperit liberos. n. 84. eū sequen. C. De reuocā. donat. Sed & si hodie talis filius fratris in specie dict. l. Lucius, post mortem testantis conceptus possit ex testamento admitti post nouam Iustiniani constitutionem, de qua in Princip. infra, De bonor. possess. §. Sed nec huiusmodi, supra eod. adhuc retinendum existimo, quod modo asserui: vt videlicet substituti admittantur ex secundā institutione. Stat enim superior ratio, quod huiusmodi posthumus non potest sibi patris successione acquirere: nec

abin-

ab intestato, dict. l. Titius: nec ex testamento: quia non est institutus. Enimvero coniectura voluntatis facere posse non videtur, ut is posthumus directus videatur à testatore institutus, secundum ea, quæ circa dicta. l. Lucius, tradidit Socinus in repet. l. Cum auus, colum. antepenult. ff. De conditio. & demonstrationib. & obseruauimus in nostra repetit. §. Et quid si tantum. in. i. parte. nu. 21. l. Gallus. ff. De liber. & posthum.

Ex hac nostri. §. prima parte, sic ut supra intellecta, colligitur intellectus §. Posthumus, in princip. supra eodem. ut legata & relicta alieno posthumus, ad eod. essent inutilia, quod nec beneficio Prætoris utilitatem aliquam habere possent. Manifesta enim differentia constituitur hæc inter institutionem alieni posthumi, & inter legata eidem data: ut posthumus alieno inutiliter antea legaretur, posthumus autem alienus utiliter hæres institui posset. Quod ita ex his. §. §. ingeniose collegit Vigli. in. §. Seruus autem alienus, nu. 6. supra. De hære. institu. Et sanè legata alienis posthumis relicta omnimodo fuisse inutilia, ut nullo Prætoris beneficio conseruaretur, sensisse mihi videtur Iulianus

L. 2. ff. De vulgo nõ intellectus in. l. 2. ff. De lega. præstā. Scriptum extat in. l. 1. in fin. eodem titu. quod ex illo Prætoris edicto legata posthumis liberis relicta præstāda erant: subiecit Iulianus: Et ideo si prægnante uxore, filius fuerit emancipatus, & bonorum possessionem contra tabulas acceperit: legati nepoti præstare debet. Gloss. quærit, quid si antequam prægnans vxor esset, filius fuisset emancipatus? Et respondit, idem iuris versari propter superius responsum. Sed & Veteres, quos inibi Albericus retulit, in ea quæstione inuoluuntur. Nimirum assequuti non sunt, Iulianum se restrinxisse ad nepotem, qui posthumus esset suus testatori. Vbi enim filius emancipatur post conceptum nepotem: nepos in aui potestate, & eidem suus hæres nascitur. l. 1. §. Sed & si posthumus.

ff. De coniungen. cum emancipa. lib. eius. §. Illud autem, supra, Quibus modis ius patriæ potesta. solui. Huic igitur nepoti testatoris, cui suo hæredi utiliter auus legasset, emancipatus filius legatum præstare debuit. Quod si ex filio iam emancipato conceptus fuisset nepos, hic videlicet extraneus erat posthumus auo, cui auus inutiliter legatum reliquisset videretur, d. §. Posthumus, in princip. & versic. Itaque. Sensit igitur Iulianus, emancipatum filium nõ præstaturum ex edicto hoc legatum nepoti: quia omnino legatum inutiliter datum fuisset. Nam ea sola legata & conseruantur ex illo edicto, quæ utiliter data sunt. l. 3. §. fina. eod. titu. Item prædicta differentia inter institutionem, & legata non insubtiliter colligi potest ex Vlpiani sententia in. l. Posthumus, versic. Hoc planè. ff. De inoffi. testamen. Scribit enim, posthumum alienum posse queri de inofficioso testamento, & esse imputandum testatori, quod eum posthumum hæredem non scripserit. Quippe & si iure civili non esset utilitatem ea hæredis institutio: potuisset nihilominus esse utilis, propter secundam tabulas bonorum possessionem. Animaduertendum igitur est, quod Vlpianus ad solum institutionis titulum se retulit. Quasi ad excludendum inofficio si querelam necesse haberet testator, titulo institutionis alienum posthumum inuitare: nec sufficeret, alio titulo reliquisset. Et hoc quidem Aretinus acutè obseruauit in. l. Inter cætera, in fine, l. colu. ff. De liber. & posthum. Ceterum iudicio destitutus credidit, Vlpianum propterea id sensisse, quod titulus institutionis esset honorabilior. Quæ ratio, ut pote falsa, Vlpianum mouere nequaquam debuit. Siquidem constat, ad excludendam inofficiosam querelam satis fuisse, si testator quartam partem quocumque titulo relinqueret ei, quæ nec institui, nec ex hæredare propter solennia testamenti deberet. Vnde si mater filio

filio iam nato, vel auus nepoti ex filia similiter iam nato quartam portionem titulo legati reliquisset: testamentum omnimoda securitate munitum erat. Vlpianus planè in dict. l. Posthumus, versic. Hoc planè, agit de posthumo non tuo hærede, sed legitimo tantum, aut cognato. Vnde bellè interpretandum est, quod Vlpianus ad excludendam inofficiosam querelam, ideo exegit titulum institutionis circa eas personas: quoniam agebat de posthumis alienis, quibus nullo alio, quam institutionis titulo, poterat utiliter relinqui. Nam si mater filio ex se nascituro quartam titulo legati reliquisset, filius natus de inofficioso matris testamento queri posset: perinde atque si nihil sibi mater reliquisset. Id enim legatum inutiliter profus datum constabat alieno posthumo. Sic interpretor, ad exclusionem querelæ necessarium fuisse titulum institutionis: non quia honorabilis esset, sed quia validus propter paratam secundum tabulas bonorum possessionem.

Postremò confirmatur hæc sententia tali ratione: quod videlicet Prætoris in hoc articulo proprius modus beneficij fuit bonorum possessio secundum tabulas. Certum autem est, bonorum possessionem & secundum tabulas ad solas directas institutiones pertinere, non ad legata, non ad fideicommissa etiam vniuersalia, secundum obseruationem Accursij in. l. Carbonianum, versic. Et cum de fideicommissis. ff. De carbon. edicto.

Quo loco præter Doctorum sententiam obseruari posset, quod & si legata alieno posthumo relicta nec iure prætorio essent utilia: si tamè hæres per errorem iuris ea posthumo nato soluisset, non dabatur indebiti legati repetitio. Nam propter voluntatem defuncti ea quodammodo deberi videbantur naturaliter: sic repetitio impediretur, argumèto. §. Incertis autem, & quod ibi Accurs. coniuncto. §. Posthumus quoque;

supra, eod. Vnde noua interpretatio ac commodari potest responsis Pomponij in. l. Si duobus, in princip. & §. fina. ff. De lega. 1. Is in princip. scribit, quod si duobus res coniunctim legata sit, & alter in rerum natura nõ fuerit: sola pars superstiti debetur. Interpretes aiunt, text. intelligendum in posthumo, qui natus non esset, sed nasci speraretur. In qua specie si posthumus nascatur, partem accipit: si uero non nascatur, ab ortu facta, tunc iuxta. §. fina. totum superstes accipit. Ego autem noto, Pomponij responsa posse generaliter accipi in posthumo alieno: ne durius restringatur ad posthumum suum hæredem. Quauis enim posthumus alienus nec iure civili, nec prætorio, ad legati portionem posset admitti: si tamen natus fuisset, partem facere debuit propter naturalem æquitatem, qua eadem partem hæres ei debiturus esset, argumèto. l. Planè. §. Si coniunctim. ff. De lega. 1. Illud etiam obseruandum est, posthumum alienum utiliter ex defuncti voluntate capere potuisse, quod sibi conditionis implendæ causa daretur, argumèto. l. Paulus. i. ff. De reb. dubi.

Ex superioribus inferitur, difficultatam esse interpretationem. l. pen. ff. De lega. 1. vbi Paul. ita scriptum reliquit. *Hæredi posthumo fideicommissum dari potest. Sola enim uoluntas spectatur in fideicommissis: et obtinuit sententia Galli, alienos quoque posthumos legitimos nobis hæredes fieri.* Nam & si Bartol. & Doctores ibi, Fortun. in. d. l. Gallus, numero. 4. & 6. intelligant, eo responso contineri, quod post Galli sententiã potest fideicommissum utiliter relinqui posthumo alieno, ut etiam legatum: hoc tamen falsum esse, ex supradictis conuincitur. Nec quis dicat, iureconsulti sententiam in fideicommissis procedere, qui fideicommissa à legatis uisus sit separasse. Siquidem inter legata & fideicommissa quoad hunc articulum differentia non erat: quum fideicommissum æquè inutiliter posthumo alieno relinqueretur etiã post Galli Aquilij

lij tempora, vt apertè significauit Iulianus in. l. 2. vbi Azo, & Accursius explicarunt. ff. De iure codicillor. Argumento est etiã text. cū glos. in. l. Cū inter ueres. C. De fideicō. liberta. Facit text. in. §. Incertis verò, & in. §. Sed nec huiusmodi, in verb. In fideicommissis, supra, eod. Successit igitur nouissima. Vigli interpretatio in. §. Seruus autè, in fin. supra, De hared. instit. qui intelligit, posthumū fuisse fratrem testatoris, & eiusdè ab intestato haredè legitimū, à quo herede legitimo fideicōmissum relinqui potuerit. Et moueri Iureconsultū opinatur ex sententiã Galli, qui posthumos licet alienos admitti uoluerit ad legitimã intestatorū hareditatè iure agnationis. Sic Viglius legitimos haredes non quidè ex testamento accipit, iuxta celeberrimã Galli sententiã in. l. Gallus. ff. De liber. & posth. sed ab intestato, iuxta aliã eiusdè Galli sententiã, quã nusquã habemus. Quapropter talis interpretatio mihi non uidetur esse probabilis. Adde quòd inanis diceretur Galli Aquilij labor circa legem xij. tab. quã nullã recipere uisa est dubitationè in huiusmodi posthumis ab intestato succedentibus. l. Titius, in fine, cum. l. sequen. l. Intestato. §. penul. ff. De suis & legitim. hared. Præterea Iureconsultus in dict. l. penul. non à posthumo, sed posthumo fideicommissum datum fuisse, magis intelligit. Erit igitur operæpretium inquirere, quorsum Paulus in dict. l. penul. Galli Aquilij sententiã allegauerit, quasi grande argumentum superioris responsi? Cur: *Heredi posthumo scripserit: quasi nec de suo, nec de omni alieno loqueretur? Quid est, quòd fideicommissa à legatis distinxisse uisus sit? Nempe & si uideã, hæc omnia dissimulasse interpretes: conabor equidem, in medium afferre nonnullas cōiecturas, quibus coloratus abiquis sensus eruatur. Nã primum cū Iureconsultus scribit, haredi posthumo fideicōmissum dari pos-*

se: non de suo, sed de alieno posthumo sensisse uidetur. Dixit enim: *Heredi: nõ verò: Suo.* Item Galli Aquilij sententiã circa alienos posthumos scriptam allegauit, quã hinc parũ responderet: nisi Iureconsultus de alieno posthumo ageret. Vnde colligo ex Pauli sententiã, alieno posthumo fideicōmissum dari posse: nec tamen omni alieno, sed haredi, hoc est, ab intestato iure legitimo succedenti. Siquidè hares à bonorū possessore distinguitur. §. Quos autè, infra, De bonor. posses. Planè alienus posthumus non potuit ex testamèto hares fieri: cū tamen ab intestato hares legitimus sine ullo impedimèto existeret. l. Posthumus, in princ. ff. De inoffic. testam. l. 1. §. Sed si ex secto. ff. Ad senatuf. conf. Tertullia. Secūdum quã posthumo alieno, haredi tamè legitimo, fideicōmissum ab intestato codicillis dari potest, scilicet à cohærede, cui intestati hareditas æquè deferretur: uti Accursius in. 1. schol. rectè interpretari uidetur. Tūc verò nõ ociosè subiiciuntur ea uerba: *Sola enim uoluntas. &c.* quòd Iureconsultus, obfcuritatis affectator maximus, ostēderet, ppositã à se speciè ad legata nõ pertinere, quæ ab intestato relinqui nequirēt. Etenim cū in legatis sola uolūtas nõ spectaretur: oportebat, ea testamèto, uel codicillis testamento cōfirmatis relinqui: nec ab intestato relinqui poterant. l. Illud. §. Tractari. ff. De iure codicillor. l. Filiusfam. in princ. ff. Ad legē Falcid. §. Præterea, infra, De fideicō. haredita. Porrò huic posthumo alieno haredi legitimo idè fideicōmissū à cohærede intestati dari posse scribit, q̄ sola uoluntas spectaretur in fideicōmissis: nec tamè uoluntatis fauor legē offenderet. Nã quū is posthumus alienus lege. xij. tabularū admissus esset ad legitimã intestati hareditatè, simili modo permittendū uidebatur, fideicōmissum eidem ab intestato relinquere, collato uidelicet fideicōmissio in eū casum, quo natus, potuisset

tuisset fieri hares legitimus. Sic enim Galli sententiã obtinuerat, alienos posthumos nobis legitimos haredes fieri collata institutione in tempus, quo sui haredes nascerētur. Quæ quidè interpretatio eo cōsilio à me scribitur, ut uidear bona fide studiosis omnibus communicasse etiã ea, quæ mihi non satis probarentur: cū interim meliora nõ haberem.

Infertur etiã ex supradictis, in difficili esse interpretatione. l. Quidam relegatus. §. fin. cū sequē. ff. De reb. dub. vbi Caius scribit: *Si tibi & posthumo suo, uel alieno hareditatè restitui quis rogauerit: Deinde in sequē. l. Vel ex parte, probatur, eidè posthumo suo, uel alieno legata, & fideicommissa uiliter relinqui. Quod enim Accursius ibi cū alijs autoribus ait, ea responsa ad ius prætorium esse referenda: probari non potest à nobis, qui supra, ostendimus, nec legata, nec fideicommissa iure prætorio defendi potuisse. Nouissimè autem Stephan. Forcat. in Neco man. iuris, dialogo 49. intelligit posthumum alienum testamèti tempore, sed utique suum cū nasceretur, iuxta. l. Gallus. ff. De liber. & posth. coniuncta. l. penul. ff. De legat. 1. Quæ interpretatio non arridet. Nam Iureconsultus leuissimè distinxisset alienū posthumum à suo: quū nõ alienus simpliciter, sed magis suus dici debeat posthumus, qui suus nascitur. §. Posthumus, uersic. Est autè, supra, eod. Paulus uerò in. d. l. pen. supra, De legat. 1. alienos posthumos dixit, referendo se specialiter ad formulam Galli Aquilij, id què dixit confecturus argumentū, quòd supra explicuimus. Quã obrè cū Accursio in. d. §. si. in. 2. soluti. malim dicere, ius Imperatorium, hoc est, Iustiniani ibi positū esse. Nam quū Caius scriptū reliquisset: *Si tibi & posthumo suo: et per hoc alienū excludere uideretur, compositores noui iuris (ut ego suspicor) adiecerunt: Vel alieno. Quod quidè ex Iustiniani permisso alijs in lo-**

cis plerūque fecerunt. l. 1. §. Tanta. C. De ueteri iure enuclean. Sic responsum Caii multò uilius reddiderunt. Nam si tibi & posthumo suo hareditatem restitui quis rogasset, & deinde duo posthumus sui pariter nascerentur: constitit, ex uoluntate defuncti semissem hareditatis tibi non esse restituum, sed tertiam partem duntaxat. Siquidem reliquas duas hareditatis partes duo posthumus ex fideicommissio lauri essent. Similiter & si tres posthumus nascerentur, quartam solum partem tibi restituum fore scriptum extat: ut tres reliquas hareditatis partes posthumus ex uoluntate parentis ferrent. d. l. Vtrum. ff. eod. tit. Id què ex charitate liberorum facillè colligebatur, argumento. l. Qui filiabus. §. 1. & quòd ibi gloss. ff. De legatis. 1. Caterum si quis te, & posthumum penitus alienum haredes institueret, & duo posthumus alieni simul nascerentur: pronum uidebatur existimare, quòd semis hareditatis tibi delatus esset, altero semisse inter duos extraneos posthumos diuidendo. Hinc enim cessare uidebatur cōiectura, quæ ex charitate liberorum fieri deberet. Veruntamen ea uerba, *uel alieno: quæ scripta deprehenduntur in d. l. Quidam relegatus. §. fina. euerunt, non solum in suis, sed etiã in alienis, & penitus extraneis posthumis eandem partium distributionem esse faciendam, uti Bartol. & communiter Doctores obseruarunt in dict. l. Vtrum. & Bartol. contra gloss. ibi in dict. l. Qui filiabus. §. 1. ff. De legatis. 1. Tametsi hanc Bartol. sententiã in dict. §. 1. non rectè perceperunt Socin. & Ludouic. Tessira in dict. l. Vtrum. Hæc autè partium distributio planè faciendæ est, quum tibi & posthumo alieno relictum proponitur, numero uidelicet singulari. Alioquin si tibi & posthumus, numero plurali relictū sit, & plures posthumus simul nascatur: ita sane quòd relictū est, diuidetur, ut dimi-*

diam patrem solus accipere debeas, alteram verò dimidiam ferant omnes posthumi, quotcunq; nati fuerint. Idq; non tantùm in extraneis posthumis, sed etiam in liberis & suis posthumis obtinebit, secundùm sententiam Raphael. Cumani, Pauli Castrensi. Ioan. Sadole. in dict. l. Vtrùm in quam nouissimè iuerunt Franciscus Ripa in repet. l. Re cõ iuncti, num. 190. ff. De lega. 3. & Curti. Junior. in l. fin. num. 16. C. De impub. & alijs substitutio.

18

Secundò principaliter collige ex hoc. §. ibi: *Et nunc potest*, quòd posthumus alienus olim potuit institui attento iure pratorio, & hodie potest, non tantùm eodem iure pratorio, verùm etiam ciuili ex noua constitutione, quæ in hæreditatibus, legatis, & fideicommissis generaliter lata est. §. Sed nec, suprâ eodem, facit tex. in Princip. infrâ, De bonorum possessione.

19

Vnde tractari potest, vtrùm hodie posthumus alienus admitti possit ad inofficiosi testamenti querelam absque bonorum possessione, quæ gratia litis agnoscendæ petebatur, & posthumo alieno necessaria fuisse dicitur? Accursius in l. Papinianus. §. 1. in. l. schol. ff. De inoffic. testam. scribit, posthumo alieno, vt etiam emancipato, & cognatis, quia iure ciuili essent incogniti, talem bonorum possessionem fuisse necessariam. Quam Accursij opinionem probauerunt Angel. Perusin. Rapha. Fulgos. ibidem, Iason in l. fin. nu. 7. C. Vnde legit. Meminit & huius rei And. Alciat. Parerg. lib. 8. cap. 24. Adiecit Iason dict. nu. 7. versic. Et talis, etiã hodie tale bonorũ possessionis beneficiũ alieno posthumo necessarium fore. Et hoc securè quasi reexcepta opinioe tradidit, minimè æstimans, quòd hodie posthumus alienus iam non sit iure ciuili incognitus, dict. Princip. infrâ, De bonorum possessio. Quod quidem ex alia frequentius admissa sententia potest adstrui, qua constituitur, emanci-

patum, quãquam hodie iure ciuili iam sit cognitus. l. Meminimus. C. De legitim. hered. §. primo. & §. Nullam verò. in Authen. De hered. ab intesta. veniẽ. Colla. 4. non tamen aliter de inofficioso exheredatum agere posse, quàm si eam bonorum possessionem in iudicio præmiserit. Et hoc ita resoluunt Angel. de Perigl. in repetitio. l. In suis, nume. 72. ff. De liber. & posthum. Iaso in l. 2. C. De inoffic. testamen. Alexan. nume. 8. Philip. Corn. nu. fina. in dict. l. fin. C. Vnde legit. Lancelot. Galiau. in repetit. §. Et quid si tantum. l. Gallus. ff. De liber. & posthum. numero. 49. Quo exemplo alienus posthumus, quẽ in pposito Accursius emancipato æquauit, necesse habebit hodie, si velit de inofficioso testamento dicere, prædictam bonorum possessionem agnoscere. Quare si quis hodie fratrem posthumum consanguineum exheredauerit, aut præterierit, turpi hærede instituto, posthumus quidẽ utiliter videtur acturus de inofficioso fratris testamẽto contra heredem turpem. l. Fratres. C. De inoffic. testam. verùm ad hanc querelam non perueniet: nisi prius intra centum dies vtilis bonorum possessionẽ gratia litis agnoscendæ præmiserit alieno posthumo necessariam. l. 1. §. Siquis autẽ. ff. De successor. edicto. Mihi tñ hæc sententia omnimodo displicet, qui putem, hunc posthumum absque ea bonorum possessione agere intra quinquẽnum posse de inofficioso consanguinei fratris testamento aduersus turpem heredẽ. Nec eò moueor, quòd hodie alienus posthumus iam non sit iure ciuili incognitus post Iustiniani constitutionem nouam. Magis eò moueor, quòd insignis videtur mihi fuisse hallucinatio Accursij, & cæterorum interpretum qui eam bonorum possessionem alienis posthumis non satis cum iudicio induxerunt. Demus enim (quod quidam non absurdè negauerunt) emancipato, & cognatis

de

de inofficioso acturis fuisse necessariam bonorum possessionem. Nẽpe id non sine colore iactatum est: quoniam emancipatus, & cognati nihil iuris haberent ab intestato ex lege. 12. tabul. vt qui nudam haberent Prætoris indulgentiam. §. Emãcipati, infrâ, De heredit. quæ ab intestat. deferunt. l. 1. ff. Vnde cognata. At verò posthumus alienus iure quidẽ ciuili erat incognitus, sed vtique ex testamento: non verò ab intestato. Proinde apparet, in eo diuersam esse rationem, nec villo colore dici posse, quòd ei, quia posthumus esset alienus, necessaria fuerit bonorũ possessio ad agendum de inofficioso. Vlpianus deniq; in dict. l. Posthumus, in verb. Legitimus, & in versic. Similiq; modo, aperte vult, posthumũ alienum, qui ex testamento hæres legitimus fieri nequiret, ab intestato legitimũ heredem fuisse, vt etiam id. l. 1. §. Sed si ex secto. ff. Ad testat. consul. Tertul. Quare cum scripsit, hunc de inofficioso potuisse queri, omnimodo sensit, eum sine villo Prætoris beneficio admitti solere: quum is ab intestato hæres esset legitimus, & eius querelæ ex iure ab intestato succededi p̄deat. §. Siquis ex his. d. l. Posthumus. Si verò extraneus posthumus sit ex emancipato conceptu, iuxta §. Posthumus, versic. Itaq; suprâ eod. tunc in eo propriæ deliberationis erit, vtrùm ad querelam possit admitti absq; bonorũ possessionis beneficio, iuxta receptam Accursij traditionem, qua constituit, emancipato, & cognatis eam bonorum possessionem fuisse necessariam. Nec quidquã facit, quòd extraneus posthumus sit, secundũ ea, quæ supra ostendimus. Id quod etiam hodie utiliter poterit tractari in nepote, dict. §. Posthumus, quauis tractari nequeat in posthumo alieno, de quo in d. l. Posthumus, versic. Similique modo. Etenim nullo casu videtur hodie acturus de inofficioso matris testamento posthumus filius. Siue enim præteritus, siue exheredatus proponatur: testamẽtum matris ipso iure rumpet statim, atq; natus fuerit, postea quàm vna ex legitimis causis inferenda est in præteritione, vel ex heredatione liberorum, quarum nulla in posthumũ potest cadere. §. Causas, Authent. Vt cum de appella. cognos. Colla. 8. Authen. Nõ licet. C. De liber. præterit. explicat rectissimè Viglius communem opinionem aduersus quosdam Doctores secutus, in §. Posthumi, in fine, suprâ, De exhered. liber. At verò in nepote. §. Posthumus, versic. Itaq; suprâ eod. diximus, querelæ quæstionẽ utiliter posse incidere, vt ad successionem aui siue querela admitti nequeat. Quid enim si auus eum posthumũ nepotem ex emancipato conceptum prætereat, vel exheredet, ipsum verò filiũ, adiecta legitima causa, exheredem faciat, & is huius patri testatori superuixerit? Nempe si filius à querela inofficiosi fuerit exclusus repudiatione, vel tempore, vel re iudicata, utiliter tractabimus de querela posthumi præteriti, vel exheredati. Constat enim, in exheredatione, vel præteritione eius posthumi non fuisse aliquam causam inferendam, qui, viuo auo, nõquam proximũ successionis locum tenuerit, secundũ ea, quæ in huiusmodi liberis resoluunt Alexand. in dict. Authent. Non licet nume. 5. & Iaso. in l. In suis. nu. penult. ff. De liber. & posthum. Constat præterea, talem nepotem admitti posse ad querelam, excluso iam patre: quia in querela locus sit successioni. l. Si is qui. ff. De inoffic. testamen. tradunt Areticolum. 3. Ias. nume. 52. in dict. l. In suis. Itaq; in hac specie, quia extraneus posthumus de inofficioso acturus sit utiliter, dubitabitur, an bonorum possessionem præmittere debeat? Et nulla habitata ratione, quòd sit extraneus posthumus, sed tantum quòd sit ex emancipato conceptus, vulgo respõdebitur, talẽ bonorum possessionem ei fore necessariam, iuxta receptam illam sententiã

bb 3 uam,

quam supra allegauimus. Et erit in ea specie facilius, idem probare: quonia sunt qui putent, huiusmodi nepotem, quem pater emancipatus semper, viuo auo, antecessit, non admitti hodie iure civili ad intestati aui successionem, quam pater emancipatus repudiavit: esse denique etiam nunc necessariam bonorum possessionem. Vnde liberi huic nepoti. Idque Dynus existimavit in l. Qui se patris, colum. antepentulti. versicu. Nec obstat. C. Vnde liber. Ias. in l. Si emancipati, in fine. C. De collatio. & in l. Gallus. §. Et quid si tantum, num. 53. ff. De liber. & posthum. Dida. Segura Hispanus doctor in repetitio. §. Cum filia, colum. 4. l. Cohæredi. ff. De vulga. Circa quæ videndum est id quod scripsimus in repet. dict. §. Et quid sit tum in. 3. parte, nume. 232. & nu. 238.

20 Est etiam circa hanc nostri. §. particulam utilis obseruatio illa, quod nunc iure civili nouo is alienus posthumus ex testamento hæres erit legitimus, qui antea iure prætorio non potuit secundum tabulas bonorum possessionem agnoscere. Quod præcipue est notabile: quonia Iustinianus in noua sanctione, qua alienos posthumos admisit, edicti prætorij exemplum secutus fuisse videtur, vt & Bartol. tradidit in l. Gallus. §. Ille casus, colum. 2. ff. De liber. & posthum. Denique posthumus alienus, qui post mortem testatoris conceptus fuisset, non habebat iure prætorio bonorum possessionem secundum tabulas. l. Verum. ff. De bonor. possession. secundum tabul. cum his, quæ supra diximus. Sed hodie magis est, vt is posthumus institutus, & si conceptus proponatur post mortem testatoris, adire possit eius hæreditatem. Si quidem Iustinianus noster indefinitè & generaliter alienum posthumum admisit: cum eiusdem constitutio relata in §. Sed nec huiusmodi, supra eod. & clarius in Princip. infra, De bonor. posses. sine distinctione referatur. Porro quemadmodum

Prætoris edictum per interpretationem non restringitur facto argumento ex iure civili antiquo. l. De pretio. ff. De Publicia. ita quoque iuris civilis noua constitutio, quæ generaliter loquitur, distinguui non debet argumento veteris iuris Prætorij. Præterea scrupulosum videtur, atque adeo à iuris civilis rationibus alienum, vt institutio alieni posthumus, quæ ab initio planè valet, etiam si testamenti tempore non sit conceptus: irrita fiat mortis tempore propterea, quod tunc hæres nondum dicitur esse conceptus. Vna enim causa est infirmæ institutionem iure civili, quod posthumus alienus hæres institui possit, aut non possit. Alia autem causa videtur fuisse bonorum possessionis. Nam quum iure civili institutio posthumi alieni ab initio statim non valeret: Prætor beneficium suum restrinxit ad tempus successionis, id est, mortis testatoris: vt eius, qui tunc in utero iam esset, rationem haberet. Dedit itaque ventri possessionem ex clausula, & nato bonorum possessionem secundum tabulas. l. Extraneo. ff. De ventre in possession. mittere. l. Posthumus. ff. De inoffic. testamen. Enimvero par ratio æquitatis non fuit, propter eum, qui successionis tempore conceptus esset, impedire ordinarios successores. Quare post Iustiniani constitutionem sine dubio huiusmodi posthumi institutio valet, vt etiam legata, & fideicommissa eidem data utilia sunt, argumento. d. §. Sed nec huiusmodi, supra eod. Et hoc sentit Rapha. Cuman. in l. Gallus. §. Ille casus. n. 8. ff. De liber. & posthu. Sed & vulgo Doctores pro constanti præsupponunt, valere quæ relinquuntur hisce posthumis, vt Socin. in l. Si cognatis. nume. 30. in fine. ff. De rebus dubi. Alexand. consil. 171. nume. 6. lib. 2. Francisc. Ripa in repet. l. Centurio. nu. 159. ff. De vulga.

Tertio principaliter ex postrema huius. §. particula collige quod licet antea iure Prætorio institui potuerit alienus post

21

nus posthumus, & nunc possit, etiam iure civili nouo: excipiendus tamè est posthumus, in utero eius mulieris constitutus, quæ iure nostro vxor esse non possit. Hic enim nec iure prætorio antea potuit institui, nec hodie poterit vllò iure. Quæ exceptio magni negotium fecit interpretibus, quibus visa fuit obscura, & regulæ non congruens. Vnde Ioannes Fabri, quasi fluctuans, censuit, subaudiendum fore: Sicuti & proprius posthumus potest. Sic enim rectè excipitur proprius testatoris filius ex coitu damnato conceptus. Idem & Iason hinc in additio. ad Portium magis probauit. Sed hoc corrumpere est, non interpretari.

Deinde verò Ioannes à Plat. hinc intelligit, partum alienum tunc non posse institui, quando eius mater hæres institui non potest. Et rationem reddit: quia videlicet partus ipse portio viscerum matris esse censeatur. Vnde quemadmodò non potest institui mater: ita nec is, quem in utero gerit. Licet aliàs (inquit) partus habeatur pro nato, quando tractatur de eius comodo: Hæc ille. Qui intellexit, posthumum non esse testatoris filium: sed ea ratione institui non posse: quoniam erat in utero eius, quæ à testatore hæreditatem capere nequiret, Verùm hæc interpretatio absurda est, & iniqua. Cur enim partus non habeatur pro nato, vt ei hæreditatis comodum acquiratur, iuxta. l. Qui in utero. ff. De statu homi? Denique adeo partus ipse recipit separationem à muliere prægnante, vt si filiam ex damnato per leges coitu conceptam habeam, eaque ex marito, vel ex alio prægnans sit, consistere debeat, institutionem huius filia non valere. Cæterum nepotem, qui in huius filia spuria utero geratur, possum utiliter ex asse heredem facere, si modo proles legitima mihi nulla sit. Propositum enim Iustiniani est, vt iure civili non iniurus liceat instituire alienos posthumos, quam si tempore faciendi testamenti

iam editi fuissent. Porro ex filia spuria nepotè ex asse potest quis instituire si proles legitimæ respectus non incurrat, secundum glof. opinionem in l. finali schol. C. De natu. liber. quæ esse communiter recepta, constat ex Alex. in l. Gallus. §. Quid si is. in fine. ff. De liber. & posthum. Philip. Dec. consilio. 462. Visa legitimatione, num. 17. Andr. Tyraquel. De primogenit. q. 12. nu. 15. Reuerendis. D. D. Couar. in Epito. lib. 4. Decretal. 2. par. cap. 8. §. 5. nu. 17. doctif. Pinel. in l. 3. C. De bonis matern. nu. 21. Anton. Gomez. in l. 9. Tauri. nu. 17. & eleganter Roderic. Xuar. in l. 1. titu. 6. lib. 3. For.

Vnde etiam Iasonis sensus in dict. l. Gallus, in. 1. Lect. n. 5. et. 6. explodi debet. Credit enim, Iustinianum hinc dicere, quod si ex filio meo conceperit mulier, quæ eidè filio nullatenus vxor esse potest, ego auus paternus nepotem illum spurium, qui adhuc in utero sit, heredem instituire non possum. Is denique posthumus mihi alienus est, & in utero eius geritur, quæ vxor esse non potest, scilicet ipsi filio meo. Sed Iason violenter trahit verba nostri. §. ad auum testatorem. Præterea assumit falsam rationem, id est, institutionem posthumi nepotis non consistere: quia sit spurium. Si quidem huiusmodi ratio non infirmat talem institutionem: nisi & proles legitimæ superstitis ratio incurrat, vt notatur in dict. l. fina.

Lancelo. Galiau. in repe. dict. l. Gallus. in princip. num. 12. considerat, Iustinianum loqui in muliere, quæ non solum testatori nubere iure non potuit, sed nec alij: vt monacha, quæ simpliciter nullius vxor esse potest. Sic interpretari videtur, quod posthumus nasciturus ex tali muliere hæres institui nequit, etiam si non sit conceptus ex testatore. Adiecit enim, quod similiter non potest quis instituire posthumum conceptum ex suo illicito coitu. l. Siquis posthumos. ff. De liber. & posthu. Et fa

nè si monacha nõdum conceperit, ex qua nasciturum posthumum quis hæredem instituat: non sine colore defendetur, institutionem posthumi etiam ex alio concipiendi ipso iure non valere, quia turpis videatur. Nam (vt omittam argumenta. l. Turpia, cum ibi nota. ff. De legat. 3. l. Quot. es. §. Siquis nomen ff. De here. insti.) elegas huius sententiæ argumentum potest colligi ex. l. Siquis posthumos. §. Sed & si ex ea. ff. De libe. & posthum. Scribit ibi Iureconsult. iuxta veram & receptam interpretationem, quod si quis instituat filiũ sibi nasciturũ ex legitimo matrimonio, non valet institutio quasi turpis, si mulier testamenti tẽpore alij nupta erat. Quare & si mulier hæc, mortuo post testamentum cõiuge, deperit ciuilitè esse nupta testatori, & ex eo posthumũ pepererit: is posthumus, patris testamento institutus, nõ poterit hæres existere ex ea institutione, quæ initio turpis fuerit, propter euentũ improbabilem dirimendi cõstatis matrimoni. Hæres deniq; iustissimus est, hoc est, filius iuus hæres, & qui rectè potuerit institui, si mater vidua fuisset testamenti tempore: institutio nihilominus turpis est, propter statum matris. Quo exemplo tentandum videretur, quod & si filius, iam natus ex monacha, iustus hæres sit omnibus regulariter, & à quocunq;, præterquã à patre, rectè hæres instituat, iuxta glõs. vulgarem, & receptam in Authen. Quibus modis natu. effici. sui. §. fina. Colla. 6. si tamen instituat ante conceptionem, institutio turpis sit propter turpẽ euentum, & moribus improbabile. Sed hæc interpretatio aptari nõ põt Iustiniani verbis: quoniã loquitur in posthumo iã cõcepto: Nisi (inquit) in utero eius sit. &c. Planè si testator, in quẽ turpis suspitio cadere non possit, instituat hæredem posthumum, in utero prægnantis monachæ conceptum, Iustinianus nequaquam diceret, talem institutionem nõ valuisse, nec valere. Etenim si is posthu-

l. Si quis posthumos. §. Sed & si ex ea. ff. De libe. & posthum. Scribit ibi Iureconsult. iuxta veram & receptam interpretationem, quod si quis instituat filiũ sibi nasciturũ ex legitimo matrimonio, non valet institutio quasi turpis, si mulier testamenti tẽpore alij nupta erat.

mus, postquam natus fuisset, potuit generaliter hæres institui, potuit etiam institui conceptus antequam nasceretur. Nec ratio diuersitatis reddi potest. Siquidem turpitudò iam præterita est, quæ non in pariendo, sed in concipiendo versatur, argum. l. Damni. §. Sabini, ibi: Quia damnium iam tunc acceperim, quum paries uitiosus sit factus. ff. De damno. infecto. Quapropter alia interpretatio quærenda est: quum hæc Lanceloti Galia. probari non debeat.

Novissimè Alciatus Parerg. libr. 9. cap. 1. circa hunc. §. variauit. Nam modò inter posthumum alienum, & penitus extraneum tentat differentiam constituit. Modò ait rem omni scrupulo carere, si contextui insit negatiua, & ita legatur: *posthumus autem non alienus. &c.* Sic enim putat, exceptionem de proprio testatoris filio bene adaptari. Sed ego tantum abest, vt hanc sententiam Alciati probeam, quod si cõtextui inesset negatiua, quam ille intrudit: nescirem Iustinianum excusare. Quippe si regulam constituisset in posthumo suo: illã duntaxat exceptionem aptare debuisset, quam Iureconsult. scriptam reliquit in dict. l. Siquis posthumos. §. Sed & si ex ea, quæ alij: vbi posthumi sui hæredis institutio non valet.

Ego itaque arbitror, exceptionem nostri. §. propemodum fuisse desumptam ex Pomponij sententia, quam Iulius Paulus refert in dict. l. Siquis posthumos. §. Sed si ex ea, quam nefas. Quẽ versiculum cum alijs eiusdem. l. versiculis puto iniuria temporum vitiosè ordinatos circumferri. Id quẽ puto non veterum codicum fide, sed iudicio fretus. Est enim verosimilius, Iureconsultum ita ordinasse, vt sequitur: *si quis posthumos, quos per atatem, aut ualitudinem habere fortè non potest, hæres instituerit, superius testamentum rumpitur quod natura. &c.*

Sed si ex ea, quam nefas sit ducere, posthumũ hæredem instituerit: non putat rumpi testamentum Pomponius.

Sed

Sed & si ex ea, quæ a iij nupta sit, posthumũ quis hæredem instituerit ipso iure non ualet: quod turpis sit institutio.

Sed si per adoptionem sororem factam habeant: potero posthumum ex ea instituere hæredem, quia, ad optionem soluta, possim eã postea ducere uxorem.

Post hos versiculos separatim quasi §. sequi debuit. §. Si filium exhæreda uero: qui (vti facile est diiudicare) non aptè insertus fuit inter superiores versiculos. Cũ igitur in princip. legis superius testamentũ rumpatur, quia post humorũ institutio facta posteriore testamẽto valeat ipso iure: in sequenti versiculo non putat rumpi testamentũ Pomponius. Sic propriè aduersatiua ponitur, quæ & infactò, & in iure aduersatur. Mouetur Pomponius eò, quod institutio posterioris testamenti, & consequenter ipsum testamentũ nullius momenti foret. Nã qui ex muliere, quam nephas esset ducere, posthumum institueret: ex nephario coitu conceptum filium instituisse videbatur, qui legitime nasci non posset. Planè quauis huiusmodi posthumus videretur alienus, & per hoc constaret, institutionem posterioris testamenti iure ciuili non valere: testamentum superius non duraret: nisi posthumus proponeretur non solum alienus, sed etiam ex nephario coitu conceptus. Etenim posteriore testamento, quo alienus posthumus hæres instituebatur, oportebat rumpi superius: quia ex posteriore testamento alienus posthumus poterat existere bonorum possessor. vt hinc in princip. & infra, De bonor. posses. in Princ. Siquidem certum est tẽpore posterioris testamenti, ex quo sola secundum tabulas bonorum possessio peti possit, rumpi superius. l. Cũ in secundo. ff. De iniur. rupto. resoluit Alexand. in. l. Si filius, qui in potestate. 2. colum. ff. De liber. & posthum. Ergo Pomponius, cũ scripsit, non rumpi superius testamentum, intellexit, posterius nec quidem iure prætorio valere: quia posthumus ex nephario coitu conceptus,

23

nec iure prætorio possit institui. Obstabat enim regula tẽpore qua constitutum est, vbi lex capere hæreditatem prohibeat, ibi & bonorum possessionem cessare. l. Non est ambigendum. §. final. ff. De bonor. possession. Deniq; is filius, etiam si posthumus non esset, sed iam in rerum natura editus: à patre omnino inutilitè hæres institueretur. Receptissimum nãq; est tẽpore filij spurij institutione pro nõ scripta haberi, ex Bart. in. l. final. nu. 8. ff. De his quibus, vt indign. Alexand. in. l. 2. n. 2. C. De hæred. instit. Hoc igitur uero sensu accipiendus est nosser. §. vt si filium meum spurium nondum natum hæredem institutam, constet, institutionem antea nõ valuisse, nec hodie valere villo iure: quem admodum nullo iure valuit, nec hodie valet eiusdem filij iam nati institutio. Et ita præter Doctores hinc intellexit nostrum hinc. §. Ludouicus à Sardis in tractatu De legitima. & successio. natura. 1. parte. §. De ventre concepto. nu. 8. Vnde quum Iustinianus ait: *Quæ iure nostro uxor esse non potest: interpretandum est, testatori. Intellexit enim de posthumo, qui ex complexu nephario conceptus fuisset, iuxta ea, quæ alibi scripsit in Authen. Quib. mo. natu. efficiant. sui. §. si. versic. Primum quidem. Colla. 7.*

Ex qua uera nostra. §. interpretatio colligo, diuersam esse causam huius posthumi, qui in utero est, & ipsius mulieris, quæ cum in utero gerebat, contra Ioannis de Plat. sententiã hinc. Quippe si testator, qui omnino inutilitè hunc posthumum hæredem scribit, ipsam mulierem prægnantem sibi hæredem scripsisset: ualeret tẽpore utique ipso iure institutio. Proinde mulier hæres instituta posset ipso iure adire hæreditatem testatoris, ex qua nephariè conceperat: et eam sibi acquirere: quum eius mulieris institutio minimè habeatur pro non scripta. Quoniam tamen instituendi causa turpis fuisset, vi

24

25

26

delicet coitus ille damnatus legibus: fisco in tali specie locus fieret, qui lucrum ex turpi causa acquisitum iuste auferret ab indigna muliere. l. 2. l. Claudius. l. Mulierem. ff. De his quib. ut indign. & quod tradit Cynus in. l. 2. C. De condict. ob turpem causam. Obseruat specialiter Rapha. Cuma. in. l. Miles ata. §. Mulier. ff. De milita. testa. Iason in. l. Miles. n. fi. ff. De re iudica. Philip. Corn. qui in utraq; parte argumeta affert in. l. Hereditas. C. De his quib. ut indign. Ioā. Baptif. Caccialup. in rep. l. Si qua illustri. nu. 65. C. Ad Orficia.

Vnde circa nostrum. §. tractari potest species, de qua consultus respondit Ioan. de Neuizan. ut ipse refert in sua Sylua nuptia. fol. 18. col. 4. Mulier nupta ex adultero conceperat. Adulter testamento facto scripsit ex parte heredem id, quod mulier in utero haberet. Mortuo testatore, posthumus natus est, & eius nomine hereditas ex testamento etebatur. Cohæres totam ad se hereditatem ex testamento pertinere cõtebat: quia posthumi institutio pro non scripta habenda esset, ut qui ex adulterio fuisset conceptus. Idem cohæres manifestissimis probationibus ostendebat, testatorem cum ea muliere multoties adulterium admisisse. Contra nomine posthumi dicebatur, posthumum nõ ex adultero, sed ex marito conceptum fuisse, & hoc magis præsumendum fore, etiam si de adulterio constaret. l. Miles. §. Defuncto. ff. A. l. Iuli. de adulter. Præterea allegabatur, institutionem eiusdem posthumi, nõ quasi filij, sed simpliciter scriptam fuisse, iuxta ea, quæ Bald. & Alexand. numer. 2. tradidere in. l. 3. ff. De liber. & posthum. Thomas Ferra. Caute. 41. Respondit itaque Ioan. de Neuiza. institutionem nullius momenti censendam fore: quia fortissimis præsumptionibus arguebatur, posthumum ex adultero conceptum fuisse. Et quoniã proponebatur institutus posthumus

ex muliere nupta: allegabat text. in. d. l. Si quis posthumus. §. Sed et si ex ea, quæ alij nupta sit. Ego verò, quia is. §. nõ loquitur in posthumo adulterino, sed in suo hærede, iuxta ea, quæ supra ostendi: magis in proposita specie expendere, institutum fuisse, qui nondum natus esset: quod iudici persuaderem, eundem filium testatoris adulterinum esse præsumendum. Constat enim, aduersus præsumptionem dict. §. Defuncto, admitti posse urgentiores præsumptiones, uti tradunt Ludo. à Sard. in tracta. De legitima. Part. 2. capit. De filiationis probatione, numer. 4. And. Sicul. cons. 63. col. 2. libr. 2. Ias. consil. 125. nu. 1. libr. 4. notauit in repet. d. §. Et quid si tantum, in. 5. parte. num. 45. Eas igitur præsumptiones adiuaorem ex eo, quod testator non matrem ipsius posthumi, non matris maritum: sed ipsum in ventre constitutum posthumum maluit instituere. Proinde ratione naturalis coniunctionis, quã cum nascituro habebat, credi debuit ipsum instituisse, argumen. eorũ, quæ circa posthumorum institutionem tradit Ioan. Imol. col. pen. Alex. nu. 2. in princ. d. l. Gallus. Sic colligerem, eius posthumi spurij institutionem nullius momenti futurã, argumento nostri. §. qui à regula alieni posthumi excipit alienum posthumum testatoris filium, ex dånato coitu conceptum. Atqui (dixerit aliquis) exceptio nõ est de regula: quia si exceptio filium testantis respicit, regula in posthumo nõ alieno constitueda erat. Hæc nepe ratio intricauit Ioā. Fabrũ, & alios: & nouissimè Alciatum impulit, ut legeret, Posthumus autem non alienus. Sed hinc equidem me facillimè explicoco intelligens, à regula posthumi sui ineptè fuisse excipiendum filium testatoris spurium. Siquidem filius spurius patri alienus, & extraneus posthumus est: cum nõ sit hæres suus. §. Posthumo, versic. Est autem, supra, eod.

FINIS.

DEI VSD E M A V T O R I S scholia in difficillimam. l. Si filius hæres. ff.

De liberis & posthumis:

AFRICANVS.

SI filius hæres institutus sit omisso Posthumo, filioque substitutus nepos ex eo sit, si interim moriatur filius, posthumo non nato, nepotem tam patri, quam auo suum hæredem futurum. Quod si nemo filio substitutus sit, tunc quia eo tempore, quo is moritur, certum incipit esse, neminem ex testamento hæredem fore: ipse filius intestato patri hæres existet. Sicut euenire solet, quum sub ea conditione, quæ in ipsius potestate erit, filius hæres institutus, prius quam ei pareret, moriatur.

POSTHUMO. Quo venter plenus fuit, quando uixit filius ex alie institutus. Iccirco nunquam fuit ei paterna hereditas delata ex testamento quod agnatione omisi posthumi rum pi potuit. l. Ventre, ¶ versic. Ergo si pleno, infra, De acquir. heredita. l. Suus quoque. §. 1. infra, De hered. insti. secundum Castellionei, Cuma. Castrensis, Aret. Ias. num. 8. verissimam interpretationem. Bartolus etiam hinc in fitentauit, rationem habere omisi posthumi. Sed eum deterruit. l. Cum qui. dam. §. Suum, infra, De acquir. hered. Quod tamen à Bart. scriptum non fuit

se, putant Alexand. col. 4. Ias. nu. m. 20. Quia credibile nõ sit, ignoratum à Bart. text. expressum in. d. l. Ventre. Ego verò id, quod Bart. scriptum reliquit, melius excuso, qui videlicet crediderit, ventrem hinc non plenum, sed vacuum re vera fuisse, uti Dynus ab Alber. & Baldo relatus hanc. l. intellexerat. Porro Castrensis hinc in fin. scribit, à Bart. probatam Dyni interpretationem. Deceptere autè Dynum & Bart. illa verba: Posthumo non nato. Nec enim aduerterunt, posthumum, qui natus non est, conceptum nihilominus fuisse, ut & Bald. rectè accepit

INTERIM. Dd. communiter intellexerunt Interim, id est, antequam hereditatem adiret: quasi fuerit aditio necessaria, quia filius sui heredis iura non habebat, propter substitutum vulgarem sibi datum. Sed verior sensus est: Interim, id est, ventre adhuc pleno. Denique si omisi posthumi ratio non impedisset, hereditatem filio deferri, non potuisset nepos ex substitutione suus hæres auo existere: quum hereditas prius delata patri fuisset, ut Cuman. & Aret. argumentantur. Præterea quod in tali specie hereditas patri quasi suo hæredi deferretur, & acquireretur ipso iure, facit quod testator, filio nepotem ex eo substituens, consilium legis Velleiæ secutus videretur: ideoque sui heredis iura in filio darent, ut circa hanc. l. obseruauit Fulgos. in. l. Papinianus. §. Quarta, supra, De inoffic. testam. & Cuma. hinc numero. 6. & notauimus, in repet. §. Et quid si tantum, in. 4. parte.

NON

NON N A T O. Idest, abortu facto post mortē filij hæredis instituti, qui si viueret, retro videretur suus hæres fuisse, argumēto. l. Neratius, infra, De manu. testam. Sed quia eo mortuo abortū factū est, nō idē dici potuit, vt Ias. hīc explicat, num. 27. Igitur nunc primūm hæreditas ex testamento nepoti defertur: quia nunc primūm constat, testamentum rumpi non posse.

A V O. Aretin. n. 3. opinatur, prius auo, quā in patri nepotem suum hæredem futurum. Credit eam, eo tempore, quo moritur pater, auitam hæreditatem nepoti substitutō acquiri, argumēto. l. fin. infra, De condi. insti. Ego contrā interpretor, nepotē prius mortuo patri, deinde auo hæredē futurū. Et bene verba se habēt: *ra patri quā auo. &c.* Denique errat Aret. qui morienti filio nepotem ad auitam hæreditatem admittit. Nam quæ ratio facit, vt filio nūquam ex testamento patris hæreditas fuerit delata, eadem impediret nepotem, ne viuo patre hæres auo ex substitutione existeret. Siquidem, vetre præterito, qui plenus erat, nec ex primo, nec ex secūdo gradu hæreditas potuit deferri. Ergo quum filius, vetre adhuc pleno, decessit, statim ei nepos ab intestato suus hæres extitit: quum deinde abortum factum est, cœpit idem ex substitutione suus hæres auo existerē.

F V T V R V M. Quod nepos patri ab intestato vel ex testamēto suus hæres extiterit, dubitari non oportet. Quod verō auo idem ex testamento suus hæres extiterit, faciunt rationes Pomponij in hæreditate intestati in. l. Scripto, infra, Vnde libe. Sed opponitur. l. Vetre, infra, De acquir. hæredita. vbi filius interim mortuus transmittit in hæredes beneficium bonor. possessionis. l. Illud. §. fin. † cum. l. sequen. infra, De bonor. posses. contra tab. Respondent Castellioneus, numer. 2. Cum. num. fin. nepotem, qui solus hīc patri successit, non esse vsurum tali auxi-

lio extraordinariō: quum ex substitutione possit admitti. Idem respondit Castren. adijciens, si plures essent nepotes, qui patri intestato hæredes extitissent, in eos transmittendum beneficium bonorum possessionis secundum tabulas, si posthumus natus non esset: vel contra tabulas, si posthumus nasceretur. Denique arbitratur, ita deum substitutionem nepotis in hac specie effectum habituram, si fratres eius bonorum possessionem secundum tabulas repudiassent: Hæc Castren. Quem Aret. colum. 3. Ias. numer. 23. probauerunt. Terauit, & Iason posse dici, quod hīc non fuerit natus posthumus, qui in d. l. Illud. §. fin. natus fuisse proponatur. Sed hoc leuissimum est, & contra text. in. l. Sed & si decesserit, eod. titul. vbi bonorum possessio secundum tabulas hæredi decernitur, posthumo videlicet non nato. Castrensis etiam & qui eum secuti sunt, videntur mihi, nō satis cum iudicio locuti de repudiatione bonorum possessionis contra tabulas. Nam si ea possessio competijt nato posthumo, qui præteritus fuerat: testamentum, & in eo substitutionem rumpi, consequens fuit: nec quod fratres repudiassent contra tabulas bonorū possessionem, substitutio magis valeret. Quinimo & si posthumus ipse præteritus repudiasset contra tabulas bonorū possessionem, non iccirco substitutio valeret: quia testamentum nihilominus ruptum durat: et solum esse idem posthumo ius vendicandorum bonorum paternorum ab intestato iure civili, argumēto. l. Suum hæredem. C. De iure deliberan. Planè si testamentum, quo præteritus fuit, solenniter approbasset, iuxta traditionem Barr. in. l. Filio præterito, numer. 28. infra, tit. 1. ex bono & æquo tuendam substitutionē diceremus, accepta secundum tab. bonorum possessione, argumēto. d. l. Filio præterito. & nota. in. l. Si à primo, supra, hoc titul. Præterea aduersus Castell-

stellionei, & aliorū, quos supra retuli, sententiā, noto, nepotē, si velit, posse vti remedio extraordinario bonorum possessionis in se trāsmisso, & propria substitutionis causam omittēre. Nam & si Africanus in hoc obscuro responso illud in primis affectasse videatur, ne decreti remedium necessarium foret: nihilominus ex decreto nepos videtur admittendus. Etenim filio succursum est, quem iniquum erat morientē hæredibus suis relinquere nihil, dicit. l. Vetre. Igitur non cessat æquitas decreti: quanuis nepos ex substitutione admitti possit. Siquidem filij fauor est, beneficium consequēdæ successions in nepotem transmittēre, quem facilius propter hoc re quoque habebit heredem, iuxta ea, quæ docet Barr. in. d. l. Vetre. nu. 13. Enimvero potest huius nepotis interesse, bonorum possessionem secundum tabulas potius agnoscere ex patris persona: quā immiscere se bonis aui ex propria substitutione, propter legata fortē, quibus substitutio fuit onerata. Quod ita aliās considerauit Alexand. in. l. 1. numero. 1. C. De liber. præterit. Nec abhorret, posse nepotem, vel ex substitutione, vel ex iure ad se trāsmisso succedere, vt apparet ex his, quæ Bal. & Ang. hīc in non dissimili specie tradiderunt, & retulit Ioan. Imol. colu. 3.

Vnde bellè quæri posset, si nepos hīc patris hæreditate se abstineret, ex substitutione autem bona aui possedisset, vtrum hi, ad quos paterna hæreditas deuolueretur, possint beneficio bonorum possessionis secundum tab. ad se trāsmisso ad ea bona peruenire, & nepotem repellere? Et hoc magis videtur: quanquam pro nepote argumētum præstaret. l. Qui se patris. C. Vnde libe. secundum Accursij interpretationem in. l. Si quis filiū. §. 1. in verb. Abstinere, infra, De acquir. hæredita. quam defendi posse, autor est Ibi Cum. & Ias. in. d. l. Qui se patris, nume-

ro. 43. Sed eā interpretatio recepta non est.

HAERES EXISTET. Filius cum habuit substitutum, non potuit hæres patri existerē ex testamēto: quoniam rumpi potuit, si posthumus nasceretur. Nec rursus potuit ab intestato hæres existerē: quoniam substitutioni potuit esse locus, si posthumus non nasceretur. Hīc verō quum substitutum non habuit, & ex asse fuit hæres institutus, tota testamenti spes, quæ ex illo pondebat, eodem moriente defecisse intelligitur. Sic eodem momento irritum patris testamentum efficitur: & in restati patris hæreditas defertur simul & acquiritur huic morienti filio: sed vtique non ex asse, propter suum hæredem, qui nasci potuit. l. Cum quidam. §. Suum, infra, De acquir. hæred. Denique si posthumus præteritus nascatur post ea, non rumpet hoc testamentum iam antequam nasceretur irritū factum. l. Nam & ii. §. Post defectum, infra, tit. 1. Quum igitur filius hæres institutus, quo tempore moritur, existat ab intestato suus hæres patri, hæreditatemque in quoscunque successores iure civili trāsmittat. l. Apud hostes. C. De suis & legi. libe. non videtur opus esse decreto, de quo in. d. l. Vetre. Nec hæres filij iustè desiderabit extraordinarium auxilium: quum hæreditatem patris iure ordinario habeat cum beneficio abstinendi. l. Si quis filium. §. 1. infra, De acquir. hæred. vt Aret. hīc colum. 4. meliùs scribit, quā in. d. l. Vetre, colum. fin. vbi contra hunc text. locutus est.

P A R E R E T. Quum conditio moriente filio impleri non potuit, veluti, Si Alexandriam ierit. l. fin. versi. Nam superior, infra, De condi. insti. l. Apud Iulianum, infra, De hæred. insti. Sed videamus, ne non idem hīc fit: sed magis idem, quod in illa conditio ne, Si decem dederit. Nam quemadmodum filius institutus sub conditione, Si dederit,

L. fin. versi. Nam superior. De condi. insti.

dederit, non existit patri legitimus hæres, etiam dum moritur. d. l. fin. verfic. Altera ita quoque videbatur, hunc filium dum moritur, legitimum patri hæredem non existere. Nam & omnis posthumus, etiam eo tempore, quo filius institutus moritur, potuit in ventre extingui, & per hoc facere locum testamento. Torfit hoc argumentum ingenia Doctorum, teste Ias. h. c. nu. 21. Qui non aduerterunt, fieri argumentum multò difficilius ex. d. l. Ventre, verfi. Ergo: vbi Papinianus videtur dicere, huiusmodi filium nec ex testamento, nec ab intestato hæredem mortuum esse. Et moueri videtur comparatione conditionis, quæ ultimo vitæ momento potuit impleri, vt Ioan. Imol. ibi interpretatus est col. 1. Sed ea interpretatio fugienda est, vt quæ responsum hoc Africani destruat. Est etiam respiciendus sensus Castellionei h. c. col. penul. qui Papiniani verba ad solam testam. causam refert: cum Papinianus intellexerit, filium nec ab intestato quidquã hæredibus relinquere. Ergo vt cunque interpretandum est, cum Cuma. & Castrensi. h. c. & in. d. l. Ventre, filio ibi co hæredem, aut substitutum datum: vt & Roma. intellexit in. l. Apud. §. Idem

Iulianus, infra, Ad Trebel. relatus à Corp. in. l. 3. colum. 13. C. De iure deliberand. Aretinus denique in. d. l. Ventre. hunc sensum sine iudicio respuit: dum non expendit, necessarium fore, ne sit antinomia. Sed nec comparatio conditionis, quæ ultimo vitæ momento impleri potest, negocium fecit Africano: quoniam onerosa momentanei abortus consideratio non debuit opponi filio, qui in nulla fuit negligentia, vt Ias. h. c. tradit. n. 21. Adde pro hac iurisdictione. l. Filius à patre, infra, eod. vbi filius institutus sub cõditione; quæ nõ fuit in eius potestate, & in defectu conditionis ex hæredatus, si pendente conditione decedat, existit, dum moritur, legitimus hæres patri ab intestato: nec estimatur, quod eo moriente potuit cõditio existere. Porro hanc & illam legem eiusdem rationis esse, obseruauit Fulg. in. l. Si pater. C. De insti. relatus ab Alexand. h. c. nu. 4. Vtiliter tamen notandum est, h. c. irritum esse testam. ibi autem ruptum ex præteritionis causa: ac proinde h. c. omnia testamenti iura pereunt, ibi pluraque firma hodie permanebunt, Auth. Ex causa. C. De liber. præterit.

L. Filius à patre, infra eod.

Laus Deo.

SALMANTICAE.

In ædibus Vincentij à Portonarijs.

M. D. LXIX.

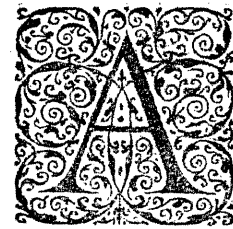

INDEX COPIOSISSIMVS Commentar. Cap. Si pater, De testament.

lib. sexto, & §. Cùm in bello. l. Qui duos. ff. De rebus dubijs.

In quo omnes conclusiones referuntur ad cap. Si pater: nisi cùm ponimus literam. B. quæ designat. §. Cùm in bello.

A.

Abstentionis reuocanda beneficium habet filius non solum suus & necessarius simul, sed etiam necessarius duntaxat. pagina. 228. n. 16.

Abstinenti beneficio uti potest filius non solum circa paternam, sed etiam circa fraternali hereditatem, si fratri impuberi fuerat pupillariter substitutus. pagina. 227. numero 13.

Abstinenti beneficium a patris hereditate, vel etiam ab hereditate impuberis ex tabulis pupillaribus delata amittit filius, si ex patris hereditate aliquid amouerit, vel surripuerit. p. 229. n. 18.

Abstinet se filius, & reuocat abstentionem: vide in verb. Filius.

Abstineri se filius potest in fraudem creditorum. p. 48. B. n. 6.

Actio ad supplementum non est ex testamento, sed ex lege. p. 53. n. 22.

Actio ad supplementum non habet locum quando filius institutus in minori portione, quam sit legitima, fuit etiam compendiosus, aut per fideicommissum substitutus. pagina. 53. numero. 23.

Actio ad supplementum per conditionem ex lege est personalis: habetque. xxx. annum spatium. p. 56. n. 32.

Actio ad supplementum competit parentibus, quemadmodum liberis. pagina. 57. numero. 37.

Actio utilis petitionis hereditatis ad supplementum legitimæ, non potest concurrere cum actione ex testamento. pagina. 57. numero. 34.

Actio reuocatoria, quæ datur patrono, non competit filio legitimo & naturali: quanuis ar-

rogato detur: et quæ sit differentie ratio. pagina. 555. n. 31.

Actio reuocatoria contra venditionem minori pretio factam in fraudem legitimæ, utrum detur parentibus, quemadmodum filiis, vide in verb. Venditio.

Actum ut agitur quando valere potest. p. 485. numero. 11.

Actus in continenti celebratus quamplures effectus operatur. p. 103. n. 3.

Adiecti hæredis significatio est, ut non substituitur in totum, sed adijciatur in partem. p. 519. n. 75.

Aditionem hæredis desiderant omnia in testamento relicta. p. 345. n. 3.

Adoptiuus filius: vide in verbo. Filius adoptiuus.

Aetas pupillaris, quæ masculis in. xiiij. fœminis vero. xij. annis est circumscripta, utrum de momento ad momentum sit computanda? p. 245. n. 1.

Agnati intra quem gradum constituti esse oporteat, ut agnato militi possint ab intestato succedere. p. 42. B. n. 2.

Agnati aduersus uxorem defuncti debent probare duntaxat se esse agnatos iuxta decimum gradum: sed inter se contententes tenentur probare esse proximiores. pagina. 6. B. numero. 5.

Agnati in terminis. §. Cùm in bello, patris hereditatem, & in ea filij quoque castrense peculium vendicabant. pagina. 48. B. numero. 1.

Agnati vendicantes successionem patris, qui cum filio simul perijt, non habent necesse probare, filium priorem decessisse: cum sit satis probare, filium non superuixisse, & nihil esse presumendum. pagina. 50. B. numero. 1.

Alexand. Imolenf. circa intellectum. l. Cùm filius familiaris. ff. De militari testamento, lapsus. p. 11. n. 14.

Aliena-

Index Cap. Sipater, et. §. Cū in bello.

Alienatio facta titulo oneroso tunc demū potest tanquam inofficiosa reuocari, quando ex donationis causa pars pretij remissa fuit, vel minori pretio res fuit vendita, etiam si nulla fraus arguatur. p. 551. n. 24.

Alienationes inter viuos factæ in præiudiciū legitimæ parentibus debite an sint reuocandæ? p. 541. n. 1.

Argumentum valet de libertate ad piam causam. p. 443. n. 16.

Arrogatus filius: vide in verb. Filius arrogatus.

Arrogato filio debetur quarta ab arrogatore, quasi æ alienam. p. 31. B. n. 4.

Arrogatus filius ipso iure fit hæres patri arrogatori. p. 20. B. n. 5.

Arrogatus filius non potest inuitus emancipari. p. 21. B. n. 6.

Auus miles substitutionem pupillarem facere potest nepotibus in patris eorum potestate recasuris, iuxta vulgo receptam opinionem. p. 10. n. 9. Sed secundum veriorum contrā. p. 10. n. 10.

B.

Baldi sententia in. l. Non pro numero. n. 3. C. Ad Orficiam, explicatur. p. 25. n. 29.

Baldi sententia in. l. Exequutorem. C. De executione rei iudicatæ, explicatur. p. 8. n. 7.

Bartol. vitiosa scriptura in. l. 2. n. 13. ff. De vulgar. emendatur, & restituitur. p. 11. n. 16.

Bartol. duæ sententiæ in. l. Centurio. ff. De vulgar. conciliantur. p. 187. n. 12.

Bartol. sententia in. l. 1. n. penult. ff. De vulgar. declaratur. p. 187. n. 13.

Bartol. litera in. l. Centurio. ff. De vulgar. n. 7. restituitur. p. 470. n. 46.

Belli casus in terminis. §. Cū in bello, vtrum sit comparandus naufragij, incendij, vel ruina, casibus. p. 4. B. n. 1.

Bello mortuus viuere per gloriam intelligitur. p. 27. B. n. 1.

Bello cecidisse creditur is, qui in belli discrimine ingressus est, & postea requisitus non inuenitur. p. 27. B. n. 3.

Beneficium abstentionis, & beneficium reuocandæ abstentionis, quod habet filius, vide in verb. Abstentio.

Beneficium cogendi hæredem, vt adeat, & restituat hereditatem, à iure ipso ciuili inuentum. p. 567. n. 4.

Bonorum meorum appellatione, mobilia, immobilia, iura, & actiones continentur. p. 59.

numero. 1.

Bonorum mobilium appellatio pecuniam proculdubio comprehendit. p. 64. n. 11.

Bonorum mobilium & immobilium vniuersalis hæres institutus, iura & actiones consequitur. p. 65. n. 13.

Bonorum dotalium, & bonorum acquiritorum constante matrimonio, discrimen. p. 99. numero. 45.

Bonorum legatarius, aut fideicommissarius, intelligitur, & re alieno deducto: nec tenetur ad æ alienum. p. 567. n. 4.

Breui loqua substitutio, vide in verb. Substitutio breui loqua.

Captiuitatis tempore vtrum filius fingatur post patrem captus. p. 28. B. n. 4.

Captus ab hostibus quando fingatur mortuus? p. 205. n. 15.

Casus præsumptus ad statuta quoque inducitur, non vero casus fictus. pagina. 52. B. numero. 2.

Castrense peculium vide in verb. Peculium castrense.

Cæci testamento relicta ante hæredis institutionem hodie sunt valida. pagina. 106. numero. 9.

Cæci testamentum, quod ab hæredis institutione non inciperet, etiā olim valuisse: quāuis ante hæredis institutionem scripta infirmabantur. p. 106. n. 8.

Ciceronis axioma lib. 2. De inuentione, nouè explicatur. p. 31. n. 2.

Clausula ista: Vulgariter, pupillariter, & per fideicommissum: adiecta substitutioni compendiosæ non immutat eius naturam. pagina. 454. n. 9.

Clausula codicillaris adiecta reciproce substitutioni quid nam importet? p. 459. n. 19.

Clausula: quod omnia in testamento contenta valeant meliori modo, quo valere possint, subintelligitur in testamento conditio inter liberos. p. 522. n. 80.

Clausula: vt omnia in testamento contenta valeant meliori modo, quo valere possint: subintelligitur in testamento inter liberos: quāuis non reciproco fideicommissum, sed vnus duntaxat alteri sit substitutus. pag. 523. numero. 81.

Codicilli nonnunquam accipiuntur pro ea scriptura, quæ codicillorum sufficientem solennitatem continet. pagina. 484. numero. 10.

Codicil-

Index Cap. Sipater, et. §. Cū in bello.

Codicillorum solennitas, de qua in. l. Hac consuetudinis. §. Si quis autem. C. De testam. & in. l. final. C. De codicill. est eadem. pag. 489. numero. 19.

Codicillum pupillare, quāuis simul fiat cum paterno testamento, non tamen est pars patris testamenti. pagina. 578. numero. 20.

Collegium approbatum iure ordinario institui potest. p. 173. n. 4.

Commisarius non potest pro defuncto testari, nisi nomen hæredis instituendi fuerit declaratum: neque sufficit, quod declarentur plures, ex quibus vnus, aut duos, debeat commissarius eligere. pagina. 174. numero. 7.

Commisarius nō potest testari pro defuncto, qui heredem instituendum non declarauit: poterit tamen, data sibi facultate substituendi pupillariter, substituere filio defuncti imputeri quemcunque voluerit. p. 109. numero. 15.

Compendiosa substitutio, vide in verb. Substitutio.

Concordiæ plures inter nostrū. §. Cū in bello, & inter. §. Si quis autem. l. Ex facto. ff. Ad Trebellian. referuntur, & num. sequenti. p. 55. B. n. 1.

Conditio impossibilis, cum reijtur, quanto impossibilior est, tanto facilius reijcienda. p. 45. n. 6.

Conditio impossibilis, cum reijtur, intelligendum est reijci ex disponentis coniecta voluntate. p. 46. n. 7.

Conditio impossibilis, quam disponens credit esse possibilem, nunquam reijtur. pag. 46. n. 8.

Conditio fideicommissi non remouetur per. l. Quoniam in prioribus, quando actione ad supplementum legitima repleti potest. pag. 58. n. 35.

Conditio mortis propria est compendiosa substitutionis. p. 110. n. 1.

Conditionis irritæ sola figura offendit iuris formam: vt filius nō ritè institutus videatur. p. 128. n. 44.

Conditio vera in præsens, aut in præteritum tempus collata, non offendit filij institutionem. p. 129. n. 45.

Conditione remota de legitima per. l. Quoniam in prioribus, filius totam hereditatem consequitur, si cohæredem non habeat, nec substitutum. p. 129. n. 46.

Conditio remoueri nequit per. l. Quoniam in prioribus. C. De inoffic. testam. quando, sublata conditione, remouetur ipsa dispositio nis substantia. p. 132. n. 55.

Conditio: Si sine liberis decesserit, quæ subintelligitur in testatoris descendente grauato fideicommissum restituere post mortem, habet locum etiam si restitutio facienda sit filio testatoris. p. 137. n. 1.

Conditio: Si sine liberis, in descendente grauato post mortem subintelligitur per viā præsumptionis, & interpretationis. pagina. 138. numero. 4.

Conditio tacita: Si sine liberis, habet locum in fideicommissum post mortem iniuncto non solum à patre, sed etiam à matre, vel auo materno. p. 139. n. 5.

Conditio nulla subintelligitur in ascendente grauato post mortem restituere fideicommissum. p. 139. n. 6.

Conditio: Si sine liberis, nullatenus subintelligitur in fratre, aut alio amicissimo grauato post mortem restituere fideicommissum. p. 140. n. 7.

Conditio: Si decesserit sine ascendente, nō intelligitur in descendente grauato restituere post mortem, nisi ascendens grauati esset descendens testatoris. p. 140. n. 8.

Conditio tacita: Si sine liberis, referri non debet ad eos liberos, quos tempore testamenti descendens grauatus haberet, si hoc testator non ignorabat. p. 140. n. 9.

Conditio: Si sine liberis, quæ in vno ex pluribus filijs grauatis fuit expressa, efficit, quod in reliquis simpliciter grauatis post mortem eadem conditio non subintelligatur. p. 142. numero. 10.

Conditio tacita: Si sine liberis, non subintelligitur, quando alter post mortem descendens grauatus est fideicommissum restituere. pagina. 142. n. 10.

Conditio: Si sine liberis, non subintelligitur, quando descendens grauatur fideicommissum restituere, non post mortem suam, sed statim, vel post certum tempus. pagina. 142. numero. 12.

Conditio: Si sine liberis, subintelligitur, si descendens grauatur post mortem restituere, non solum in testamento, sed etiam in donatione causa mortis. p. 143. n. 14.

Conditio: Si sine liberis, subintelligitur etiam in donatione inter viuos descendenti facta cum onere restituendi post mortem. pagina. 143. numero. 15.

Conditio: Si sine liberis, subaudi nequit, si onus restituendi post mortem sit iniunctum descendenti in contractu vtrō, citroque obligatorio. p. 143. n. 16.

Conditio: Si sine liberis, subauditur, etiam si descendens fideicommissum restituere de-

beat

Index Cap. Si pater, et. §. Cū in bello.

- beat piæ causæ. p. 144. n. 17.
- Conditio: Si sine liberis, non subintelligitur, quando pia causa fuit substituta & testator declarauit, quod piam causam substituerebat, pro exoneratione suæ conscientie. p. 144. num. 18.
- Conditio: Si liberos non habuerit, non videtur differre à conditione: Si sine liberis decesserit. p. 145. n. 19.
- Conditio: Si sine hærede decesserit, intelligitur de filio, aut alio ex liberis, qui sit hæres: et multum differt ab altera conditione: Si sine liberis. p. 146. n. 20.
- Conditio: Si sine liberis decesserit, deficit, vno duntaxat ex liberis relicto. pagina. 146. numero. 21.
- Conditio: Si sine liberis decesserit, deficit, relicta vnica filia. p. 146. n. 22.
- Conditio: Si sine filijs decesserit, deficit, relicto vno filio, vnaue filia. p. 146. n. 23.
- Conditio affirmatiuè concepta: Si liberos habuerit verificatur, etiam vno filio, vnaue filia relicto. p. 148. n. 28.
- Conditio: Si decesserit sine liberis, adiecta, aut subintellecta in hærede grauato, deficit, relicta vxore prægnante, quæ legitimo tempore partum edidit. p. 148. n. 29.
- Conditio: Si sine liberis decesserit, quæ verificari deberet in persona alterius, quàm grauati, videlicet: Si Titius sine liberis decesserit: deficit, si Titius vxorem prægnantem reliquerit, & posthumus legitime nascatur. pagina. 149. n. 30.
- Conditio: Si decesserit sine liberis ex se legitime natus, relata ad hæredem grauatum, deficit, relicta vxore prægnante, si postea partum legitime edidit. p. 149. n. 31.
- Conditio: Si decesserit sine liberis ex se legitime natus, relata non ad hæredem grauatum, sed ad alium tertium, verificatur, quauis tertius ille vxorem prægnantem reliquerit, ex qua legitimus posthumus nascatur. pag. 149. numero. 32.
- Conditio: Si sine liberis decesserit, in Castellæ regnis, non deficit, relicta vxore prægnante, ex qua natus posthumus non vixerit, xxxiiij horis. p. 149. n. 33.
- Conditio: Si sine liberis decesserit, mulieri ad scripta non deficit, quauis ea mulier relinquat filium naturalem, & is filius matri succedere debeat pariter cum legitimis. pagina 150. n. 38.
- Conditio: Si sine liberis à testatore expressa, siue à lege subintellecta, non videtur differre: quod attinet ad filios naturales. pag. 151. numero. 40.
- Conditio: Si sine liberis, quod attinet ad verba, referri ad adoptiuos potest. pagina. 154. numero. 47.
- Conditio: Si sine liberis, existere intelligitur, si liberi suscepti non relinquuntur superstites. p. 156. n. 52.
- Conditio: Si sine liberis, adiecta substitutioni compendiosæ verbis ciuilibus facta, vtrum efficiat eam substitutionem valere post pubertatem iure fideicommissi? pagina. 158. numero. 59.
- Conditio: Si sine liberis, adiecta substitutioni compendiosæ in regno Castellæ efficit, quod substitutio sit omni tempore fideicommissaria: etiam in ætate pupillari. pagina. 159. numero. 60.
- Conditio: Si sine liberis decesserit: vtrum statim verificetur, si is, cui huiusmodi conditio fuit adscripta, ingrediatur monasterium incapax bonorum? p. 159. n. 61.
- Conditio: Si sine liberis, quando verificatur per ingressum religionis bonorum capacis in communi, expectari debet mors naturalis ingressi, & interim monasterium fructibus potiri debet. p. 160. n. 62.
- Conditio: Si sine liberis, deficit per ingressum monasterij: etiam si restitutio sit facièda filio testatoris in bonis extra filiorum legitimam duntaxat. pagina. 160. numero. 63. & numero. 64.
- Conditio: Si sine liberis, non deficit per ingressum monasterij, quando alter filius fuit substitutus in melioratione tertiæ partis. pag. 162. n. 66.
- Conditio: Si sine liberis, non deficit per ingressum monasterij, nec substitutus excluditur, quando nouissimo loco fuerat pia causa substituta. pagina. 162. numero. 67. & numero. 69.
- Conditio: Si sine liberis, in descendente grauato subintelligitur duntaxat in fauorem liberorum, quos grauatos superstites reliquerit: non autem in fauorem monasterij. p. 163. n. 70.
- Conditio: Si sine liberis, deficit, relicto filio monacho in religione bonorum capaci in communi. p. 164. n. 72.
- Conditio: Si vterque sine liberis decesserit, tunc demum verificatur, quando ex duobus non solum prior, sed etiam posterior sine liberis decesserit. p. 190. n. 2.
- Conditio: Si vterque sine liberis decesserit: verificatur si posterior sine liberis decesserit quauis prior liberos superstites reliquerit. p. 190. n. 3.
- Conditio: Si vterq; filiorum sine liberis decesserit, deficit quauis posterior sine liberis, decedat,

Index Cap. Si pater, et. §. Cū in bello.

- decedat, si ex priore cum liberis mortuo superest persona, quæ verisimiliter substitutū præferret extraneum excludat. p. 190. nu. 4.
- Conditio: Si vterque sine liberis decesserit, posteriore sine liberis decessente, ita demum deficit, si ex priore cum liberis mortuo superest persona, quæ ab intestato erat posteriori successura. p. 191. num. 5.
- Conditio: Si sine liberis, fideicommissio ad scripta, vtrum in dubio intelligatur extitisse, an verò defecisse, si cõstet patrē & filiū decessisse, nõ verò constat vter prior. p. 248. n. 4.
- Conditio tacita, Si sine liberis, nõ facit interim fideicommissum conditionale, vt filius rogatus post mortem restituere piæ causæ nõ possit vti eiusdem piæ causæ priuilegio. p. 294. n. 28.
- Conditio: Si voluerit, tollit iura sui hæredis in filio interim quod ea conditio pendet: impeditque transmissionem: quapropter tollitur de legitima iure naturæ filio debita: in reliquo autem manet firma. p. 390. n. 4.
- Conditio: Si sine liberis decesserit, pertinet etiã ad tempus pupillaris ætatis. pagina. 418. numero. 4.
- Conditio continens duo, vnum impossibile aut turpe, alterum verò possibile vel honestum, firma manet pro parte possibili, & honesta pag. 444. n. 20.
- Coniugi putatiuo relicto legatum ab altero, qui matrimonij impedimentum ignorabat, non valet ipso iure. p. 37. n. 16.
- Coniugi putatiuo legatum relicto ab altero, etiam interueniente vtriusque bona fide, non valet, & penes hæredes testatoris remanet. p. 38. n. 18.
- Coniux putatiuus habensq; bonam fidem matrimonij acquirit irreuocabiliter quicquid alter coniux male fidei sibi dederit, siue ex testamento, siue ex quocunq; cõtractu inter viuos. p. 33. n. 6.
- Constitutum collatum in tempus mortis constituentis validū est: sed si conferatur in tempus post mortem eius, inutile est censendū. pag. 115. n. 18.
- Cuman. sententia in consil. 72. reprehenditur. pag. 447. n. 27.
- D** Deuenerit verbum est commune. pagina. 372. numero. 17.
- Dictum de vno ratione frequentioris vsus nõ excludit aliud, in quo est eadem ratio. pag. 146. n. 26.
- Directa significatio in dubio fugienda est, quãdo singulare aliquid deberet inducere contra iuris regulas. p. 468. n. 42.
- Dominium rei donatæ causa mortis inter virū & vxorem transit in donatariū à morte donantis, ad legatorum exemplum. p. 84. n. 7.
- Dominium rei donatæ causa mortis, sequuta traditione, illico transit in donatarium, præterquam inter virum & vxorem. p. 85. numero. 57.
- Dominium hæredis, quod ab adita hereditate cepit, nõ retrahitur in præiudicium fideicommissarij, cui fructus iacente hereditate percepti debentur. pagina. 471. numero. 49.
- Dominium legati quantitatis non transit in legatarium à morte testatoris. pagina. 235. numero. 31.
- Donationem inofficiosam in extraneum collatam filius, cui aliquid relicto est non reuocat, sed tantum agit ad supplementum. p. 545. n. 14.
- Donationem inofficiosam collatam in extraneum filius, cui nihil relicto est, reuocat per querelam inofficiose donationis, si pater testator decesserit: secus si ab intestato. p. 545. n. 15.
- Donatione inofficiosa re & consilio in extraneum collatam filius, cui nihil relicto est, reuocat in totum. pagina. 546. numero. 16.
- Donationes inter virum & vxorem inuicem facte confirmantur, si ambo pariter decedat, pag. 70. B. n. 15.
- Donatio inter viuos facta inter virum & vxorem morte donantis confirmatur, si traditio præcesserit, aut aliud, quod pro traditione sit. p. 84. n. 1.
- Donatio causa mortis facta inter virum & vxorem valet à principio, etiam sine traditione: sed obligatio effica in tempus mortis donantis confertur. p. 84. n. 2.
- Donatio causa mortis inter virum & vxorem facta confirmatur deportatione donantis, præcedente traditione: dominium tamē est irreuocabile donec mors naturalis fuerit subsequuta. p. 85. n. 6.
- Donatio inofficiosa re & consilio in aliquem ex liberis à parente collata reuocatur vsq; ad debitum duntaxat bonorum subsidium

D Annus quod post defuncti mortem contingit si viuos initium accepisset in commodo hæredis non cedere & originem esse ex

Index Cap. Si pater, et §. Cū in bello.

- post Nouellam Iustiniani constitutionem. pag. 541. n. 3.
- Donatio inofficiosa in vnum ex liberis collata reuocatur hodie vsque ad legitimam, nō per querelam inofficiosa donationis, sed per actionem personalem. pagina. 543. numero. 8.
- Donatio inofficiosa à filio collata in vnum parentem in præiudicium alterius, reuocatur etiam conditione ex lege vsque ad legitimam duntaxat. pagina. 543. numero. 10. & numero. 12.
- Donatio inofficiosa ad hoc vt reuocetur vsque ad debitum bonorum subsidium non sufficit, quod sit facta vni ex liberis, vel vni ex parentibus, nisi ille ex liberis vel parentibus fuerit, cui legitima portio deberetur. pag. 544. numero. 13.
- Donatio re tantum non consilio inofficiosa in distincte reuocatur duntaxat vsque ad legitimam. pag. 548. n. 20.
- Donatio in fraudem creditoris facta donatario etiam fraudem ignorati potest reuocari. pagina. 552. n. 27.
- Donatio reciproca inter virum & uxorem valet. p. 26. B. n. 15.
- Donatio Regia non hominis sed legis dispositio est censenda. p. 69. B. n. 13.
- Donatio per patrem facta filio in potestate manenti non confirmatur, patre & filio simul mortuis. p. 70. B. n. 16.
- Dos soluenda filiae per statutum exclusae, ex tantibus masculis, non succedit loco legitimae. p. 231. n. 23.

E.

- E**cclēsiæ institutio, aut donatio ecclēsiæ facta, intelligitur de ecclēsia parochiali. p. 175. n. 12.
- Ecclēsiæ institutio, aut ecclēsiæ legatum, quomodo defendatur; vbi testator habebat duas parochiales, in quibus æqualiter se collocabat. p. 175. n. 13.
- Emancipatus, viuo patre arrogatore, decedens, vtrum transmittat ad hæredes ius ad quartam bonorum, quæ tempore mortis arrogator reliquerit? p. 31. B. n. 3.
- Emancipatus filius non transmittit ex potentia suæ hereditatem patris non aditam, siue ex testamento, siue ab intestato sibi delatam. p. 22. n. 19.
- Emancipatus filius: Vide in verb. Filius emancipatus.
- Emancipatis liberis impuberibus substituere pupillariter pater nequit. p. 15. n. 3.

- Emancipari potest filius adoptiuus inuitus: nō autem naturalis. p. 19. B. n. 4.
- Error credentis instituere se filium legitimum, vel legare se filio legitimo, vtrum vitiet institutionem, vel legatum? p. 31. n. 3. & p. 37. n. 16.
- Eunuchorum, seu spadonum pubertas hodie ex annis. xiiij. metienda: quanuis olim longius tempus foret expectandum. p. 28. n. 8.
- Excipere de iure fisci nemo potest sine fisci voluntate. p. 36. n. 12.
- Exemplaris substitutio: vide in verb. Substitutio.
- Exequutor testamento datus ad distribuendum his, quos elegerit, potest distribuere proprio filio spurio, non autem spurio filio testatoris. p. 340. n. 12.
- Exhereditatio filij, & institutio eiusdem vniuersalis in aliqua parte hereditatis, habent repugnantiam: secus si sit institutio in re certa. p. 77. n. 26.
- Exhereditatio non solum filij sed etiam posthumi testamento scripta ante heredis institutionem semper fuit valida. p. 105. n. 7.
- Exhereditatio confirmatur, & rata permanet sola sui heredis existentia: quanuis filius postea se abstineat. p. 346. n. 9.
- Exhereditati impuberis substitutus grauari nō potest qua si testamento pupillari. p. 121. n. 14.

F.

- F**ideicommissaria substitutio: vide in verb. Substitutio.
- Fideicommissarius, aut bonorum possessor non est proprie hæres. p. 71. n. 8.
- Fideicommissarius vniuersalis post Authent. Ex causa. C. De liber. præterit. potest compellere hæredem vt adeat, & sibi restituat: quanuis filius præteritus acceperit, vel accipere possit bonorum possessionem contratabulas. p. 72. n. 11.
- Fideicommissarius ex substitutione compendiosam non potest hæredem compellere, vt adeat. p. 214. n. 12.
- Fideicommissarius, pendente conditione, potest hæredem compellere ad adeundam hereditatem; nisi fideicommissario alia via possit esse succursus. p. 214. n. 13.
- Fideicommissarius, aut legatarius rei singularis, potest esse testis in testamento: non verò fideicommissarius vniuersalis. p. 244. n. 24.
- Fideicommissarius, si restitutum sibi fideicommissum rogatus sit alteri restituere, non potest Trebellianicam, neque Falcidiam deducere. p. 267. n. 32.

Fidei-

Index Ad Cap. Si pater, et ad §. Cum in bello.

- Fideicommissarius bonorum, aut legatarius, intelligitur, ære alieno deducto: nec tenetur ad æs alienum. pag. 272. numer. 3.
- Fideicommissarius, qui post restitutam sibi hereditatem alteri rogatus est restituere, non deducit Trebellianicam. pag. 283. n. 15.
- Fideicommissarius superuiuat necesse est ei, cui debet succedere in fideicommissum dato post mortem: secus in fideicommissum dato cum morietur. pag. 60. B. n. 3.
- Fideicommissum, aut legatum impersonale in dubio iniunctum videtur ab hærede filij, potius, quam ab ipso filio: præsertim si iniunctum à filio inutile censeretur. p. 81. num. 13. & p. 309. n. 19. & n. 21.
- Fideicommissum reciprocum post mortem caducum efficitur, si vterque fideicommissarius simul vno naufragio, ruina, vel incendio moriatur & supra. n. 15. p. 116. n. 19.
- Fideicommissum hereditatis intercidit, si fideicommissarius moriatur ante aditam hereditatem. p. 157. n. 55.
- Fideicommissum vniuersale hereditatis fit irritum, si hæres ante aditam hereditatem decedat. p. 263. n. 26.
- Fideicommissum vniuersale confirmatur sola sui heredis existentia, quanuis hereditas non fuerit adita, nec agnita. p. 264. n. 27.
- Fideicommissum vniuersale hereditatis vtrum comprehendat portionem prius quaesitam ex priore etiam vniuersali hereditatis fideicommissum. p. 267. n. 33.
- Fideicommissum hereditatis ab hærede datum referri debet ad portionem hereditatis, in qua directo fuit institutum: non verò ad portionem hereditatis, quam ex titulo fideicommissi habuit. p. 268. numero. 34.
- Fideicommissi hereditatis verba, si referuntur non ad oneratos, sed ad honoratos, quibus fideicommissum restitui præcipitur, comprehendunt omnem hereditatis portionem etiam non directam, sed ex priore fideicommissum quaesitam. p. 268. n. 35.
- Fideicommissum hereditatis paternæ iniunctum impuberis hereditibus non est vniuersale, sed est rerum singularium: vt non de Trebellianica, sed de Falcidia sit tractandum, pagina. 289. n. 22.
- Fideicommissum relictum post mortem impuberis iniunctum videtur ipsi impuberi potius quam eius hæredi, pagina. 306. numero. 16.
- Fideicommissi verba impersonalia an referenda sint ad filium: an verò ad eius hæredem? ibidem pagina. 309. numer. 19. & numer. 21.
- Fideicommissi vniuersalis & particularis dif-

- ferentia, eiusque differentiarum ratio. pag. 346. numero. 8.
- Fideicommissum pupillare pendente conditione pupillaris ætatis transmittetur ad quoscunque hæredes. p. 377. n. 23.
- Fideicommissum bonorum comprehendit etiam pupillaris substitutionis commodum. p. 390. numero. 9.
- Fideicommissi verba geminata fructus continent. p. 447. n. 27.
- Fideicommissum hæredi iniunctum, vt quicquid ex hereditate fuerit consequutus restituat, comprehendit prælegata. pag. 448. numero. 29.
- Fideicommissum, cui nec conditio nec dies adiecta est, regulariter intelligitur præsentis die datum, aliquando tamen ex coniectura voluntatis ad mortis tempus refertur. p. 454. numero. 7.
- Fideicommissum hereditatis per patrem filio iniunctum nō capit interpretationem eius, quod superfluit. pag. 472. numero. 52. & 53.
- Fideicommissum in casu. l. Scauola. ff. Ad Trebellian. non fuit vulgare bonorum testatoris, sed fuit pupillare bonorum pupilli. pag. 480. numero. 2.
- Fideicommissi benigna interpretatio, ex qua in fideicommissum inuicem relicto substitutio in vulgarem casum facta intelligitur in casu. l. Scauola. ff. Ad Trebellian. excludebat fiscum, à vendicatione, quam illi lex Papia deferebat. p. 496. n. 33.
- Fideicommissi pupillaris dies quoad transmissionem cedere intelligitur statim à morte testatoris. p. 497. n. 34.
- Fideicommissi singularis, & vniuersalis dies eodem modo cedere intelligitur. p. 497. numero. 35.
- Fideicommissi vniuersalis nōdum agniti transmissionis vtrum sit impedienda ex eo quod à principio substitutio non fuit fideicommissaria sed fuit directa & in fideicommissi casum translata. p. 498. n. 37.
- Fideicommissum pupillare benigna interpretatione conuersum ex directa pupillari inutili finiendum est pubertate, pag. 500. numero. 42.
- Fideicommissum pupillare pupilli hæredibus etiam à milite iniunctum expirat pubertate. p. 513. numero. 65.
- Fideicommissum hereditatis iniunctum ex directa institutione in terminis. l. Ex facto, in principio. ff. Ad Trebellian. vtrum contineat hereditatem ipsius heredis, an verò testatoris duntaxat? p. 530. num. 99.

Index Cap. Si pater, et ad §. Cū in bello.

- Fideicommissa voluntatis coniecturam facilius admittunt. p. 531. u. 100.
- Fideicommissum hæredi iniunctum, ut hereditatem suam Titio restituat intelligitur de hereditate ipsius testatoris. pagina. 531. numero. 107.
- Fideicommissum iniunctum hæredi, ut hereditatem testatoris, & suam etiam ipsius hæredis Titio restituat valet: & qualiter accipiendum sit? p. 532. n. 183.
- Fideicommissum hereditatis multum differt à fideicommissio illo: Restitue quicquid ex hereditate mea fueris cōsequutus: præsertim quoad prælegata. pagina. 537. numero 105.
- Fideicommissum relictum post mortem alicuius, moriente eo, incipit deberi, & non solum post mortem. pagina. 60. B. 4.
- Falcidia: vide in verb. Quarta, & in verb. Trebellianica.
- Filia utrum superuixisse patri credenda sit? p. 22. B. numero. 11. & numero. 14.
- Filia aut nepos in potestate sui hæredes olim non poterant præteritionis vitio testamentum infirmare. p. 42. n. 1.
- Filia exclusa per statutum à patris successione, extantibus masculis, quanuis dotem consequi debeat, non potest tamen iura suorum hæredum exercere circa eam dotem. neque circa hereditatem impuberis, cui fuerat pupillariter substituta. p. 230. n. 21.
- Filia per statutum exclusa, extantibus masculis, quanuis dotem consequi debeat loco legitima, est tamen prorsus extranea, & non sua. p. 230. n. 22.
- Filia per statutum exclusa potest minus solenni testamento institui. pagina. 524. numero 84.
- Filia utrum superuixisse patri credenda sit? p. 22. B. n. 11. & n. 14.
- Filius adoptiuus utrum patri adoptiuo superuixisse credatur? p. 19. B. n. 2.
- Filius adoptiuus non facit deficere fideicommissi conditionem. pagina. 154. numero. 46.
- Filius adoptiuus fructus imputare debet in quartam Trebellianicam. p. 19. B. n. 3.
- Filius adoptiuus emancipari potest inuitus. nō autem naturalis. p. 19. B. n. 4.
- Filius arrogatus ipso iure fit hæres patri arrogatori. p. 20. B. n. 5.
- Filius arrogatus non potest inuitus emancipari. p. 21. B. n. 6.
- Filio arrogato debetur quarta ab arrogatore quasi æ alienum. p. 31. B. n. 4.
- Filius emancipatus, qui tacitam fidem accom-
- modauit de restituenda sua legitima, vel parte illius, fratri spurio, nullam fraudem legi fecisse videtur: nec fiscus habet ius auferendi. p. 337. n. 11.
- Filius emancipatus adire patris hereditatem necesse habet: nec patri ipso iure fit hæres. p. 38. B. n. 2.
- Filius emancipatus ex potentia sanguinis hereditatem non agnitā transmittere nequit in matrem: sed in solos liberos duntaxat. p. 38. B. n. 3.
- Filius emancipatus vide in verb. Emancipatus.
- Filius naturalis, qui pariter cum legitimis succedit, facit deficere fideicommissi conditionem: Si sine liberis: & excludit substitutum. p. 150. n. 35.
- Filius naturalis in seruitute conceptus, & in figura matrimonij, pariter cum legitimis succedit, & facit deficere conditionem: Si sine liberis: et substitutum excludit. p. 150. n. 36.
- Filius naturalis hominis plebei & peditis in Regno Portugallie facit deficere fideicommissi conditionem, Si sine liberis: & succedit patri simul cum legitimis. p. 150. n. 37.
- Filius naturalis facit deficere fideicommissi conditionem, si testator in alia testamenti parte eum vocauit. p. 152. n. 41.
- Filius naturalis facit deficere fideicommissi conditionem, quando testator erat etiam naturalis. p. 152. n. 42.
- Filius naturalis etiam spurius legitimatus Principis rescripto facit deficere fideicommissi conditionem, secundum magis communem opinionem: quanuis cōtraria sit etiam communis, & in puncto iuris verior. pagina. 154. numero. 50.
- Filius naturalis dispensatus duntaxat, & non legitimatus, sine dubio non facit deficere fideicommissi conditionem. pagina. 155. numero. 51.
- Filij naturales, qui pariter cum legitimis non succedunt, æqualiter efficiunt quod non deficiat, aut quod deficiat conditio: Si sine liberis: siue conditio fuerit à testatore expressa: siue à lege subintellecta, cum communi contra alteram communem. p. 151. n. 40.
- Filius quibus casibus reuocare possit venditionem minori pretio, vel aliā in fraudem legitime sibi debita factam? vide in verb. Venditio.
- Filius sufficit quod primo gradu duntaxat fit hæres institutus, si modo iure sit institutus. p. 131. n. 53.
- Filius incapax ad succedendum non potest facere, quod deficiat conditio: Si sine liberis: quanuis idem filius per conditionem minimè

Index Cap. Si pater, et ad §. Cū in bello.

- mè intelligeretur vocatus, pag. 149. numero. 34.
- Filius quando et quibus casibus reuocare possit donationem in officiosam à patre in extraneum, vel in eius descendente collatam? vide in verb. Donatio in officiosa.
- Filius familias miles potest liberis in aui potestate manentibus facere pupillarem substitutionem, secundum vulgarem opinionem: p. 9. n. 7. sed secundum veritatem contra. p. 10. n. 10.
- Filius emancipatus, &c. Vide in verb. Emancipatus.
- Filij legitima. &c. Vide in verb. Legitima.
- Filius natus ex matrimonio putatio in facie ecclesie contracto utriusque parenti legitimus habetur: si modo utriusque, vel alterius parentis bona fides interueniat. p. 31. n. 2. et. p. 39. n. 21.
- Filij putatiui institutioni nihil obest error patris credentis institueret se filium ex legitimo matrimonio susceptum: cum satis sit, eum filium legitimum censeret. pag. 31. numero. 3.
- Filius susceptus ex legitimo matrimonio, interueniente vnius parentis bona fide, etiam quo ad alterum male fidei parentem, legitimus habetur, estque tanquam legitimus instituendus. p. 32. n. 4.
- Filius extraneo datus in adoptionem eadem succedit ab intestato: quanuis non è conuerso. p. 39. n. 22.
- Filius in potestate duntaxat olim potuit ex causa præteritionis irritum facere patris testamentum. p. 42. n. 2.
- Filius, aut etiam filia, & nepos in potestate, post. l. Maximus. v. i. i. C. De liber. præterit. non poterant institui in re certa, dato cohærede vniuersali, ante ius Authenticorum, p. 42. n. 4.
- Filius & reliqui sui hæredes liberi possunt nouissimo iure Authenticorum rectè institui in re certa, dato cohærede vniuersali. p. 47. n. 9.
- Filius, aut filia, quibus non institutionis, sed alio titulo relinquitur, nullum dicere possunt patris testamentum, pagina. 48. numero. 10.
- Filius, vel extraneus institutus in re certa, dato cohærede vniuersali, neque absolute hæres, neque absolute legatarius censeret. p. 48. n. 12.
- Filius compendiosè, aut per fideicommissum substitutus, non potest agere ad supplementum conditione ex lege, sed remouendo conditionem, ex substitutione, legiti-
- mam actione ex testamento instaurare debet. p. 53. n. 23.
- Filius duntaxat suus hæres, qui non fuisset hæres institutus, aut nominatim exheredatus, nullum faciebat patris testamentum apud Iureconsultos. pagina. 68. numero. 1.
- Filius familias, accepta contra tabulas bonorum possessione, cogitur prestare legata fratri suo emancipato per titulum De legatis præstandis. pagina. 71. numero 10.
- Filius exheredatus etiam sine causa, cui titulo legati aut fideicommissi legitima relinqueretur, de iure Digestorum, aut Codicis, non poterat impugnare testamentum, p. 74. n. 21.
- Filius exheredatus sine causa, quanuis legitimam alio, quam institutionis titulo, consequatur, potest hodie iure nouissimo Authenticorum agere de inofficioso, pag. 75. numero. 22.
- Filius paterno testamento instituendus est: nec sufficit quod instituitur in pupillari. p. 124. numero. 29.
- Filius in deportatione conceptus facit deficere fideicommissi conditionem, pagina. 153. numero. 43.
- Filius in deportatione conceptus facit deficere fideicommissi conditionem, si pater fuerit restitutus, & eundem filium superstitem reliquerit, pagina. 153. numero 44.
- Filius à seruo pœnæ susceptus non potest facere deficere fideicommissi conditionem, etiam post restitutionem, pagina. 153. numero. 45.
- Filius legitimatus per subsequens matrimonium facit deficere fideicommissi conditionem. p. 154. n. 49.
- Filij positi in conditione non censentur vocati. p. 157. n. 54.
- Filij in conditione positi non censentur vocati, etiam si testator plures substitutionis gradus fecerit, pagina. 158. numero 58.
- Filius pupillus vno aggressu, incendio, vel naufragio, simul cum patre extinctus presumitur ante patrem decessisse: & substitutio pupillaris, quæ eidem fuerat facta rescinditur, etiam si pia causa sit substituta. p. 201. numero. 4.
- Filius liberatur à patris potestate, siue filius ipse, siue pater religionem aliquam profiteatur. p. 203. n. 11.
- Filius, viuo patre captiuo, non liberatur in totum

Index Ad Cap. Si pater. et ad § Cum in bello.

tum à patria potestate: neque interim testari potest. p. 207. n. 18.

Filius in casu cap. Si pater, vtrū necessario proponi debeat quod patris defuncti successione agnouisset. p. 211. n. 1.

Filius, cui pater compediofam substitutionem fecerat, ipso iure patris hereditatem consequitur. p. 212. n. 3.

Filius, qui ipso iure patris hereditatem fuit cōsequutus, eam ipsam hereditatem iam vnam cum propria hereditate effectam transmittit in quoscunque heredes etiam extraneos ex potentia suavitatis. p. 212. n. 4.

Filius institutus in re certa dato cohærede vniuersali, non potest iura suorum heredu exercere in illa re certa. p. 224. n. 3.

Filius institutus in re certa, dato cohærede vniuersali aduentu, non poterit intra triennium reuocare repudiationem, quam fecit illius rei certa. p. 225. n. 5.

Filius institutus in re certa decedens antea quam rem certam agnoscat: transmittit eam rem tanquam legatarius: non vero ex potentia suavitatis: eiusque rei descendent ostenditur. p. 225. n. 8.

Filius in re certa institutus, dato cohærede & fratri impuberi substitutus pupillariter, quāuis in re certa non sit suus, efficitur tamen ex pupillari substitutione suus hæres fratri. p. 226. n. 9.

Filius in re certa hæres institutus & fratri impuberi pupillariter substitutus: quāuis rem certam agnoscat poterit nihilominus abstinere se ab impuberis hereditate. p. 228. numero. 14.

Filius, qui se abstinuit à fratris impuberis hereditate ex tabulis pupillaribus sibi delata, quāuis locum faciat substitutioni vulgari, resultati ex compediofa, poterit nihilominus suorum heredu beneficio reuocare abstentionem intra triennium. p. 228. n. 17.

Filius suus impuberi fratri substitutus pupillariter eius impuberis hereditatem non agnitam transmittit ex potentia suavitatis in quoscunque heredes. p. 229. n. 20.

Filio ad agnoscendam bonorum possessionem secundum tabulas testamēti paterni annus vtilis indulgetur: sed ad agnoscendam bonorum possessionem secundum tabulas pupillares, quibus fuerat fratri impuberi substitutus, centum duntaxat dies. p. 232. n. 25.

Filius etiam si tanquam cognatus bonorum possessionem petat, annum spatium habet. p. 233. num. 27.

Filius vel pater petens bonorum possessionem secundum tabulas, quibus eius seruus fuit

hæres institutus ab aliquo ex parentibus, vel liberis, annum habet. pag. 234. numero. 30.

Filius in petenda bonorum matris possessione habet annum. p. 237. n. 3.

Filius grauatus restituere fideicommissum hereditatis, in diem, vel sub conditione mortis vel alia, deducit iure canonico duas quartas: videlicet prius legitimam, & deinde Trebellianicam. pag. 253. n. 2. cum sequent.

Filius iure ciuili poterat ex fideicommissio vniuersali deducere vel legitimam vel Trebellianicam, vtrā eligeret. pag. 254. numer. 3. cum sequent.

Filius ex fideicommissio vniuersali, & conditionali, vel in diē, deducit duas quartas etiā in foro ciuili de consuetudine. p. 254. numero. 4.

Filius in terminis capit. Raynutius, & capit. Si pater, deducere potest duas quartas, etiam si legitima contingat aut excedat dimidiā hereditatis partem, contra Baldum. p. 255. numero. 9.

Filius quemadmodum in terminis cap. Raynutius, & capit. Raynaldus, & capit. Si pater, vltra legitimam deducit Trebellianicam, an etiam deducere debeat Falcidiam, si hereditas legatis & fideicommissis sit exhausta. p. 256. n. 10.

Filius vtrū in terminis dicti capit. Raynutius, & cap. Raynaldus, & cap. Si pater, prohibeatur iure ciuili deducere legitimam, & Trebellianicam. p. 257. n. 11. & n. 19.

Filius in Regno Portugallie, & in terminis capit. Raynutius, & capit. Raynaldus, et capit. Si pater, vtrū deducere debeat legitimam, et deinde Trebellianicam. p. 262. nu. 21.

Filius in Castellæ Regno in terminis cap. Raynutius, et capit. Raynaldus, et capit. Si pater, deducit duntaxat legitimam. p. 262. numero. 22.

Filius, qui cum iuramento hereditati patris renunciauit in terminis capit. Quāuis pactū, De pactis libr. 6. nō pot deducere duas quartas: etiam stante decisione Pontificum in capit. Raynutius, et capit. Raynaldus, et capit. Si pater. p. 263. n. 25.

Filius in casu capit. Si pater, fuit ex integro assē hæres institutus. p. 266. n. 29.

Filius transmittit suam legitimam etiam non agnitam cum facultate remouēdi grauamē ab eius herede. p. 303. n. 10.

Filius, qui institutionem agnouit, transmittit in quencunque heredem ius agendi ad supplementum. p. 304. n. 12.

Filius etiam si patris successione non agnouit,

Index Cap. Si pater. et § Cū in bello.

uit, transmittit ex potentia suavitatis portionem, in qua fuit institutus cum facultate agendi ad supplementum, pagina. 305. numero. 13.

Filius post eius mortem onerare, vel heredem eius, paria videntur esse, eiusque conclusionis declaratio subijcitur. pagina. 308. numero. 17.

Filius, qui parentis iudicium oppugnauit, vtrū priuandus sit emolumento pupillaris substitutionis. p. 374. n. 17.

Filius institutus in legitima vtrū ius patrona ecclesiasticum vendicare possit: vide in verbo. Ius patronatus.

Filius, qui simul cum extraneo fuit testamento patris hæres institutus, non præsumitur eidē patri superuixisse in terminis. § Cū in bello. p. 13. B. n. 4.

Filius vtrū matri superuixisse credatur in terminis. § Cū in bello. p. 13. B. n. 5.

Filius pubes patri superuixisse creditur. Impubes vero prior extinctus intelligitur. p. 21. B. n. 7. & nu. 10.

Filius in § Cū in bello, pube decessisse creditur, ex eo quod in bello decessit. p. 22. B. num. 9.

Filius patri superuixisse non creditur in terminis. § Cū in bello, si agnatus patris successione contra filij matrem contendens, eiusdem patris ascendens fuisset. p. 46. B. numero. 9.

Filius suus hæres patri retro non fingitur fuisse dominus. p. 48. B. n. 4.

Filius suus hæres potest in fraudem creditorū se abstinere. p. 48. B. n. 6.

Filius pubes superuixisse patri creditur non solum vt patri suus hæres existat, sed etiam vt intelligatur successisse in ea quoque bonā, quæ ex Regij donationibus erant profecta in filios maiores tempore mortis deuolenda. p. 69. B. n. 12. cum sequent.

Filius impubes eodem casu ante patrem perijisse creditur. p. 72. B. n. 17.

Filius suus, vide in verb. Suus.

Filius se abstinet: vide in verb. Abstentio.

Filius antequam fiat suus hæres potest auerti à suitate, vide in verb. Paganus.

Filij institutio in re certa quāuis aliena valida est. p. 225. n. 6.

Fiscus non habet ius auferendi legatum bona fide relicta vxori putatiuæ & malæ fidei: sed mariti heredibus competit repetitio. p. 37. n. 14.

Fiscus aufert tanquam ab indigno id duntaxat, quod indignus ipse acquisiuit: non autem id, quod indignus non potuit acquire-

re. Nam remanere debet penes heredes testatoris, qui bonam fidem habuit. pag. 37. num. 17.

Fiscus propriè successor est in bonis vacantibus. p. 29. B. n. 2.

Fisci causa mala debet esse sub bono Principe. p. 70. B. n. 14.

Fructus ex fideicommissaria hereditate percepti ante restitutam re, vel verbo hereditatem interim quod pia causa fideicommissum non agnouit, quānam ratione possint ad piam causam pertinere. pagina. 329. numero. 9.

Fructus ab herede percepti, licet non veniant regulariter in fideicommissariam hereditatis restitutionem, veniunt tamen in fideicommissio, de quo in. l. Ex facto, in princip. ff. Ad Trebellian. secundum Cuman. cuius sententia reprehenditur. p. 447. num. 26: & num. 27.

Fructus hereditatis veniunt in directā substitutione militari: non autem veniunt in substitutione fideicommissaria: & quānam sit differentie ratio. p. 468. n. 43.

Fructus tempore mortis inuenti in hereditate restitui debent tam ex fideicommissaria, quā ex directā substitutione. pagina. 470. num. 45.

Fructus in hereditate tempore mortis inuenti hereditatem ipsam constituunt: nec ab ipsa hereditate secerni, aut separari possunt. p. 470. n. 47.

Fructus percepti post mortem testatoris ante aditam hereditatem augent ipsam hereditatem: & veniunt in fideicommissaria hereditatis restitutione. pagina. 470. numero. 48.

Fructus non possunt dici iacente hereditate percepti, vbi filius suus hæres fuit institutus. p. 471. nu. 50.

Fructus ante moram percepti, non sunt restituendi fideicommissario. pagina. 473. numero. 56.

Fructus percepti ante moram ex negligentia non presentis, etiam, si fideicommissarius sit absens, vel aliter ignoras, pertinent ad heredem: nec sunt restituendi fideicommissario. p. 474. n. 57.

Fructus percepti ex hereditate militis, qui directo secundum heredem substituit, postquam secundo heredi incipit hereditas deferri, qua ratione incipiant ad substitutum pertinere. p. 475. n. 58.

Fructus non veniunt in restitutione fideicommissi vniuersalis, veniunt tamen si quis fuerit rogatus restituere quicquid ex defuncti herede

Index Cap. Si pater, et. §. Cū in bello.

hereditate fuerit consequutus: videlicet in terminis. l. Ex facto. ff. Ad Trebellian. secundum Cuman. Eius tamen sententia relinquatur. p. 134. n. 104.

Fructus fideicommissi parentes non imputantur in legitimam: quemadmodum nec filij. p. 558. n. 38. & vtrum fructus imputare debeant in Trebellianicam ibidem. & in glos. Absq; deductione, et in glos. Trebellianicę.

G.

Glos. in cap. Si pater, in verb. In re certa, reprehensio. pa. 48. num. 11.

Glos. in l. 2. ff. De dote prælegat. cōtra Francisc. de Rip. defenditur. p. 85. n. 8.

Glos. in l. Si cui legetur. §. Si Titio decem, in verb. Non valet. ff. De legat. defenditur. p. 89. n. 11.

Gradus secundi mentio potius refertur ad vulgarem, quam ad pupillarem substitutionem. p. 125. n. 35.

Grauumen, aut fideicommissum reijcitur de legitima, etiam si sit reciprocum inter liberos, p. 266. n. 30.

Grauumen de legitima remoueri potest, non solum per filium, sed etiam per eius heredem, in quem legitima quanuis non agnita fuit transmissa. p. 303. n. 10.

Grauumen à patre iniunctum an in dubio iniunctum videatur filio impuberi, an eius heredi, ibidem. p. 309. n. 19. et. n. 21. et. p. 81. n. 13.

Grauumen, quod non potest valere in persona filij, valet in persona substituti vulgaris. p. 87. n. 14.

Grauumen legitime, quod valere potest in persona substituti vulgaris, non valet in persona substituti pupillaris, siue filius agnouerit, siue non agnouerit patris successorem. p. 88. n. 16.

Grauari nequit legitima fideicommissio, etiam reciproco. p. 392. n. 12.

Grauumen legitime: vide in verb. Legitima.

H.

Heredi minoris. 25. annis non ad euntis etiam ex negligentia, et heredi maioris non ad euntis ex ignorantia, competit in integrum restitutio ex defuncti persona. p. 24. n. 26.

Heres volens restitui ex defuncti persona patris restituitur. p. 26. n. 30.

Heres cum ex defuncti persona restitui contendit, heredis aduersarijque personam duntaxat Pretor estimare debet. p. 26. n. 31.

Heredem filij parcius quam ipsum filium Pretor in concedenda bonorum patris possessione exaudire debet ibidem.

Heredes mariti vtrum repetere possint ab vxore putatiua et malæ fidei, legatum sibi relictum? p. 36. n. 10.

Heredes neque negare legatario, neque solum repetere possunt legatum, quod fiscus à legatario tanquam ab indigno auferre potest. p. 36. n. 13.

Heres institutus in bonis mobilibus non videtur institutus in iuribus, et actionibus. p. 60. num. 2.

Heredes plures instituti in rebus certis, quanuis vniuersales censeantur, detracta reru certarum mentione, restamen certas vice prælegatorum habebunt. p. 61. n. 5.

Heres adeundo hereditatem videtur quasi contrahere cum ipso defuncto, et consequenter obligatur creditoribus, et legatarijs. pa. 277. num. 10.

Heres restituens fideicommissum, non detracta quarta, videtur id fecisse non contemplatione testatoris, nec vltimi fideicommissarij, sed contemplatione prioris fideicommissarij. p. 297. n. 30.

Heres filij, sicut nec ipse filius, in legitima grauari nequit. p. 303. n. 11.

Heres heredis grauari potest nomine appellationis, non autem nomine proprio: nisi iure potestatis pro filio impubere in tabulis aut codicillis pupillaribus. p. 309. n. 18.

Heres, qui semel adiuit, non potest desinere esse heres. p. 503. n. 48.

Heres non solum qui adire recusat, sed etiam qui iam repudiauit compellitur adire à fideicommissario. p. 567. n. 2.

Heres, cui prælegatum relictum fuerat, si anteaquam quicquam constituerit post testatorem decedat, facit locum vulgari substituto quoad portionem hereditatis duntaxat: prælegatum verò in eius heredem transmittit. p. 464. n. 33.

Heredis adiecti significatio: vide in verb. Adiecti.

Heres sub conditione institutus non potest hereditatem adire quandiu ignorat extitisse conditionem, quę re vera iam extitit. p. 10. B. n. 10.

Heres sui heredis potest Pretoris beneficio se abstinere, nisi quidquam de bonis admouisset: idque ex legis sententia potius quam ex verbis. p. 40. B. n. 11.

Heres

Index Cap. Si pater, et. §. Cū in bello.

Heres post aditam hereditatem vtrum ius ad eundi in ea inuentum transmittat. pag. 40. B. num. 12.

Heres quando possit à fideicommissario compelli, vt adeat, & sibi restituat: vide in verb. Fideicommissarius.

Heres filij remouere potest grauumen de legitima. p. 303. n. 10.

Hostium potitus, idest, ab hostibus captus. p. 205. n. 17.

Hereditas directò codicillis dari nequit. pag. 455. n. 14.

Hereditas directò data, quę quasi codicillis data in fideicommissum conuertitur, perinde transmittitur atque si initio fideicommissaria fuisset. p. 499. n. 38.

Hereditas directò data vulgari substitutioni adiecta, quanuis in fideicommissum conuertatur, vulgaristamen ex voluntate transmissionem impedit. p. 499. n. 41.

Hereditatem suam rogatus restituere de hereditate testatoris intelligitur rogatus. p. 532. num. 102.

Hereditatis fideicommissum, vide in verb. Fideicommissum.

Hereditatis venditor conuenitur à creditoribus hereditarijs. p. 330. n. 12.

Hereditas non agnita transmittitur in quoscūque successores ex potentia iuitatis. p. 37. B. num. 1.

I.

Impubes ante puberem vno casu decessisse intelligitur inter omnes per æquę personas. p. 74. B. n. 19.

Imputari nequit in legitimam id, quod capitur ex substitutione pupillari. p. 125. n. 31.

Imputari à filio an debeant fructus in legitimam aut Trebellianicam: vide in verb. Fructus.

Incertitudo vitiat institutionem. p. 172. n. 2.

Incertitudo, quę venit extrinsecus certificanda, non vitiat relictum. p. 173. n. 3.

Inofficiofa donatio: vide in verb. Donatio.

Inofficiofa venditio, vide in verb. Venditio, & in verb. Querela.

Inofficiofam alienationem etiam titulo oneroso factam reuocat filius pro ea parte, qua est vitiosa: & qua actione reuocare debeat. pag. 550. n. 23.

Inofficiofi testamenti querela: vide in verb. Querela.

Instituendo, verbum, de quo in cap. Si pater,

exponitur, idest, Substituendo. p. 178. n. 1. Institutio, verbum proprius refertur ad institutionem priore gradu factam, quam ad substitutionem. p. 179. n. 3.

Instituto, verbum, prolatum à testatore post primum gradum accipitur pro substituo. pag. 179. n. 4.

Institutionis titulo legitima filijs & parētibus relinquenda: vide in verb. Legitima.

Institutio directa post mortem primi heredis exprimit vulgarem in casum mortis. pa. 131. num. 51.

Institutio directa ex coniecturis non inducitur. p. 158. n. 56.

Institutio pauperum: vide in verb. Pauperum.

Institutio vnius ex pluribus heredibus, quem Titius declarauerit, valida est. p. 174. n. 6.

Institutus in re certa dato cohærede vniuersali, habet ius accrescendi. p. 49. n. 13.

Institutus in re certa dato cohærede vniuersali adeunte, ius patronatus ecclesiasticum non vendicat: vide in verb. Ius patronatus.

Interpretatio, de qua in §. Cū in bello, fit per viam præsumptionis: non verò fit per viam fictionis. p. 52. B. n. 1.

Ius accrescendi vtrum possit per testatorem prohiberi? p. 50. n. 14.

Ius adeundi non dicitur esse in bonis. p. 39. B. num. 4.

Ius adeundi in hereditate inuentum vtrum transmittere possit heres? p. 40. B. n. 12.

Ius adeundi non venit in confiscatione publicatis bonis heredis. p. 40. B. n. 10.

Ius agendi ad supplementum transmittit filius. p. 305. n. 13. & nu. præcedenti.

Ius ciuile ordinarium. l. 12. tabularum distinguitur à posteriore iure ciuili, quod à Senatusconsultis postea fuit introductum. p. 568. num. 5.

Ius patronatus ecclesiasticum non transit in emptorem hereditatis. p. 275. n. 7.

Ius patronatus ecclesiasticum, restituta hereditate ex Trebelliano, non transit in fideicommissarium: huius tamen conclusionis declaratio subiicitur. pag. 272. num. 4. & sequentibus.

Ius patronatus ecclesiasticum ad filium, vel alium institutum in re certa, vniuersali herede adeunte, non pertinet: eius tamen conclusionis declaratio subiicitur. pagina. 273. num. 5.

Ius patronatus ecclesiasticum non pertinet ad filium institutum in legitima: sed pertinet ad heredem vniuersalem: eiusque conclusionis declaratio & limitatio. pag. 274. numero. 6.

Ius

In dex Cap. Sipater, et. §. Cū in bello.

Ius substituendi pupillariter liberis in potestate constitutis non ex lege. 12. tabularum, sed moribus duntaxat constat. p. 15. n. 2.
Iura & actiones non sunt res mobiles, aut immobiles, sed separatam & distinctam speciem per se constituunt. p. 60. n. 3. & n. 6.

K.
Alēdā à qua nam diei hora sint computandā. pagina. 246. numero. 2.

L.
Legatarius ipse intelligitur oneratus, post cuius mortem ab hærede eius fideicommissum fuit relictum. pagina. 122. numero. 16.

Legatarius, aut fideicommissarius rei singularis potest esse testis in testamento: non vero fideicommissarius vniuersalis. p. 244. numero. 24.
Legatarius bonorum intelligitur, ære alieno deducto. p. 567. n. 4.
Legata relicta conseruantur, rupto testamento per natiuitatem posthumi præteriti. p. 30. nu. 14.
Legatum vxori putatiuæ & bonam fidem matrimonij habenti relictum à marito malæ fidei validum est, & firmum. p. 32. n. 5.
Legatum bona fide relictum vxori putatiuæ, & malæ fidei vtrum à fisco auferendum, an verò à mariti hæredibus sit repetendum? p. 36. n. 10.
Legatum, quod fiscus tanquam ab indigno auferre potest, hæredes interim neque negare legatario, neque solutū repetere ab illo possunt. p. 36. n. 13.
Legatum relictum vni coniugi putatiuo ab altero, qui matrimonij impedimentum ignorabat, non valet ipso iure. p. 37. n. 16.
Legatum vni coniugi putatiuo ab altero relictum, etiam interueniente vtriusque bona fide, non valet, & penes hæredes testatoris remanere debet. p. 38. n. 18.
Legatum domus cum omnibus, quæ ibi sunt, neque pecuniam, neque nomina debitorū continet. p. 64. n. 10.
Legata quibuscunque personis relicta in testamento minus solenni, in quo pia causa fuit hæres instituta, sunt valida, & debentur. p. 81. n. 12.
Legatum relictum vxori non refert an relinquatur nomine proprio, an nomine appellatiuo: quando testator tempore testamenti vxorem habebat. p. 86. n. 9.
Legatum relictum vxori quando testator nondum vxorem duxerat, non primæ vxori, sed relicta tempore mortis datum videtur. p. 86. n. 10.
Legata vxori relicta exigunt ad sui confirmationem, quòd hæreditas sit adita, vel quòd filius successorem patris agnouerit. p. 86. numero. 11.
Legata non confirmantur sui hæredis existentia. p. 86. n. 12.
Legata quanuis sola existentia sui hæredis confirmata non fuerint, postea tamen confirmantur, si hæres filij, aut filia ex eiusdem filij, aut filie persona adquisierit patris bona ex ipsius testamento. p. 87. nu. 13.
Legata ab instituto censentur repetita à substituto vulgari: non autem à substituto pupillari. p. 87. n. 15.
Legatum vxori, quomodo interpretandum. p. 88. n. 17.
Legatum vxori non videtur relictum animo illud compensandi cum dote. p. 89. n. 18.
Legatum creditori non videtur relictum animo illud compensandi cum debito quod à principio fuit voluntarium: scilicet si necessarium. p. 89. n. 19.
Legatum vxori cum declaratione, vt cum dote debeat compensari, censetur inutile. p. 89. numero. 20.
Legatum creditori, quod representationis commodum facit vtile, an per legem Falcidiam sit rescandum de toto legato principali: an verò duntaxat de ipso representationis commodo? p. 90. nu. 23. & n. 25.
Legatum creditori, quod representationis commodum facit vtile, totum à principio peti potest. p. 90. n. 24.
Legata, quæ non ex scribentis, sed ex testatoris mente & vitio scripta forent ante hæredis institutionem, duntaxat infirmantur. p. 106. n. 11.
Legati quantitatis dominium non transit in legatarium à morte testatoris. p. 235. n. 31.
Legata & fideicommissa aditionē hæredis desiderant, vt testamentum confirmetur, & vt hæres adeundo obligari incipiat. p. 345. n. 3.
Legata per Authentic. Ex causa. C. De liber. præterit. non conseruantur filio, qui testamentum infirmauit. p. 573. n. 16.
Leges ciuiles punientes non tam secundas nuptias infra annum luctus contractas, quam stuprum infra idem tempus admissum, vel aliter prospicientes fauori liberorum, non censentur emendatæ per capit. fin. De secund.

In dex Cap. Sipater, et. §. Cū in bello.

cund. nupt. pag. 94. n. 34.
Lex Partitæ seruari debet aduersus fori contrariam legem, quæ vsu non probetur recepta. p. 95. n. 36.
Lex Cornelia eum, qui apud hostes decepsit, fingit liberum & in ciuitate mortuum, non præambula hora captiuitatis, neque ex quo captus est: sed in ipso congressu & puncto cum capiebatur. p. 205. n. 15.
Legitima portio liberis iuræ naturæ debita deducenda videtur de directis substitutionibus: si modò per eas liberi grauentur. pa. 7. num. 16.
Legitima portio cur non deducitur ex directa substitutione pupillari. p. 7. n. 17.
Legitima filij cum reliquis eius bonis deducenda est ex directa substitutione militari: contra magis communem opinionem. pag. 20. numero. 15.
Legitima filijs relinqui debet ex ipsis rebus hereditarijs: nec sufficit legitimam relinquere in pecunia. p. 51. d. 15.
Legitima filijs relinqui nequit in pecunia etiā hereditaria. p. 52. n. 18.
Legitima filij repleti debet actione ad supplementum. p. 53. n. 19.
Legitima filio non repletur ipso iure: sed potius ipso iure præcipitur repleti. p. 53. n. 21.
Legitimæ portionis repletio debet esse pura: nec expectare debet substitutionis conditionem. p. 55. n. 26.
Legitimæ portionis repletio fieri nequit, nec conditio tolli potest ex commodo substitutionis vulgaris. p. 56. n. 28.
Legitimæ portionis repletio & conditio tolli potest ex commodo substitutionis fideicommissariæ. p. 56. n. 29.
Legitimæ repletio, quæ fit per conditionem ex lege, multum differt ab ea, quæ fit actione ex testamento. p. 56. n. 31.
Legitimæ supplementum potest etiam peti vtili hæreditatis petitione. p. 57. n. 33.
Legitima iure Codicis non fuit necessario filijs relinquenda titulo institutionis: sed titulus legati, aut fideicommissi sufficiebat secundum communem. p. 72. n. 12.
Legitima etiam iure Codicis titulo institutionis fuit relinquenda, iuxta veriore opinionem. p. 72. n. 13.
Legitima relinqui debet titulo institutionis: nec sufficit titulus fideicommissi vniuersalis. p. 77. n. 24.
Legitima non recipit grauamen etiā post mortem filij. p. 123. n. 22.
Legitima repleti nequit ex pupillari substitutione. p. 124. n. 29.

Legitima repleti debet ex vulgari substitutione. p. 126. n. 36.
Legitima est quota bonorum, & non hæreditatis. p. 231. n. 24.
Legitima vnius, vel plurium filiorum olim iure Digestorum constituebat quartam hæreditatis partem. p. 255. n. 5.
Legitima iure Codicis, & Authent. pro numero filiorum veniebat æstimanda: nam regulariter constituebat tertiam: si verò liberi erant, quinque, dimidiam, hoc est, semissem hæreditatis constituebat. p. 255. n. 6.
Legitima vnius, vel plurium filiorum in Castellæ regno continet vniuersam parentis substantiam, excepta quinta parte. pag. 255. numero. 7.
Legitima vnius, vel plurium liberorum in Portugalliæ regno constituit vniuersam parentis hæreditatem, excepta tertia parte. p. 255. numero. 8.
Legitimæ patroni onus iniunctum non valebat. p. 258. n. 14.
Legitimæ arrogati onus iniunctum non valebat. p. 258. n. 15.
Legitimæ liberorum onus iniunctum olim valebat. p. 258. n. 16.
Legitima portio per legem Falcidiam non minuitur. p. 287. n. 20.
Legitima filij deducitur de effectu substitutionis vulgaris. p. 300. n. 2.
Legitima deducitur ex substitutione fideicommissaria etiam aduersus pauperes, vel aliam piam causam. p. 302. nu. 7.
Legitima etiam aucta deducitur ex substitutione fideicommissaria aduersus piam causam. p. 302. nu. 8.
Legitima etiam opulenta non recipit grauamen quantumcunque modicum. p. 302. n. 9.
Legitima prius deducitur, quam Trebellianica. p. 314. n. 21.
Legitima dicitur filijs obuenire nõ tam ex patris relinquentis iudicio, quam ex ipsius legis prouidentia. p. 337. n. 9.
Legitima censetur quasi proprium filij patrimonium. p. 337. n. 10.
Legitima parentum an possit lædi per alienationes factas inter viuos ab eorum liberis. p. 541. nu. 1.
Legitima parentum in multis æquiparatur legitimæ filiorum. p. 557. n. 34.
Legitima parentibus relinqui debet titulo institutionis. p. 557. nu. 35.
Legitima parentum non adeò iure naturæ debita est, sicut filiorum. p. 560. nu. 41.
Legitima parentum potest in totum tolli per statutū: non verò legitimæ filiorum. p. 560. n. 42.

Liberi

Index Cap. Si pater, et §. Cū in bello

Liberi liberorū non solum in plurali, sed etiā in singulari proferri potest. p. 147. n. 25.
 Liberi non solum primi, sed etiā vltioris gradus, aut etiā parentes ipsi in terminis cap. Raynuntius, & cap. Raynaldus, & cap. Si pater deducunt & legitimam & Trebellicanicam. p. 260. n. 18.
 Liberis puberibus emancipatis substituere pater nequit. p. 15. n. 3.
 Liberos enūciatio etiā ad adoptiuos propriè refertur: etiā apud Iureconsultos, quod attinet ad verba. p. 154. n. 48.
 Libertas directò data seruo alieno non valet: adeò quòd nec fideicommissi iure sustineri potest. p. 441. n. 12.
 Libertas directà codicillis data valet fideicommissi iure. p. 442. n. 13.
 Libertates directæ cōfirmantur sola sui hæredis existentia. p. 348. nu. 11.
 Libertus impubes, qui cum patre simul perijt, antè decessisse credendus, & patronus excluditur. p. 74. B. n. 20.
 Luxuriosam fuisse mulierem, vel luxuriosè viuere, videntur differre. p. 96. nu. 41. & plura de vxore aut muliere vidua adulterium, vel stuprum committente, aut luxuriosè viuente: vide in verb. Vxor, & in verb. Legatum vxori.

M.

Masculinum in testamentis concipit femininum. p. 146. n. 24.
 Masculinum concipit femininum per interpretationem extensiuam. p. 189. n. 1.
 Masculus in dubio prius præsumitur aggressum fecisse, quàm foemina. p. 23. B. n. 12.
 Mater quo casu excludi debeat per substitutionem compendiosam à milite factam post tempora pubertatis in terminis. l. 12. tit. 5. in. 6. Partit. p. 9. n. 6.
 Mater impuberis excluditur ex pupillari omnino tacita, si pia causa sit substituta. pag. 9. num. 6.
 Matrem non excludit pupillaris omnino tacita. p. 9. n. 5.
 Matris contemplatio nihil valet contra piam causam. p. 9. n. 4.
 Mater nec liberos in potestate habet, nec eis substituere pupillariter potest. pagina. 15. numero. 4.
 Matris intentio multum adiuuatur ex legatis sibi in testamento relictis. pagina. 100. numero. 47.
 Mater contra pauperes allegationes in termi-

nis capit. Si pater, describuntur, & vtrum veniat excludenda per pupillarem non solum specialem, sed etiā verbis generalibus compendiosa declarata, & per totam glōf. p. 237. n. 1.
 Mater in petenda bonorum filij possessione habet annum. p. 237. n. 2.
 Mater maior. xxv. annis si intra annum luctus tutelam filiorum repudians eidem non potest tutorem, non potest eidem succedere. p. 241. n. 7.
 Matri, quæ non excluditur ex pupillari omnino tacita, potius quàm ipsi substituto incumbit necessitas petendi tutorem impuberi. p. 241. n. 18.
 Matri non est imputandum, quòd impuberis tutelam intra annum neglexit, quando eiusdem impuberis hereditas fuerat alteri delata ex pupillari expressa, vel compendiosa. p. 242. n. 20.
 Matri etiā exclusæ per pupillarem, aut compendiosam, incumbit cura tutelæ, quòd substituto non potuit incumbere. p. 243. n. 21.
 Mater non amittit legatum sibi à marito testatore relictum, quanuis impuberis filij tutelam neglexerit. p. 243. n. 22.
 Mater, quæ impuberis tutelam neglexit, vtrum amittat legatum pupillare, hoc est, in pupillari hereditate relictum. p. 243. n. 23.
 Matris contemplatio in terminis. l. 12. tit. 5. Partit. 6. perduxit compendiosam à milite factam ad fideicommissum. p. 526. n. 89.
 Mater pupillare filij impuberis testamentum nec in officiosum, nec nullum valet dicere. p. 561. n. 2.
 Mater omnino excluditur per pupillare testamentum, quòd impuberis etiā ex hæredato pater condidit. p. 561. n. 3.
 Mater per exemplarem substitutionem excluditur, etiā turpi persona substituta. d. 562. num. 5.
 Mater filio impuberi pupillariter substituta poterit per fideicommissum grauari, vt impuberis hereditatem restituat: nec deducet legitimam filio, aut ipsi matri debitam. p. 563. n. 6.
 Mater potest ab intestato codicillo pupillari, quem pater impuberi fecit, per fideicommissum grauari etiā in legitima sibi debita, vt impuberis hereditatem restituat. p. 564. numero. 7.
 Mater egena per substitutum pupillarem exclusa à filij impuberis successione poterit iudicis officio conuenire substitutum vt alimenta necessaria sibi præstet. pagina. 365. numero. 8.

Mater

Index Cap. Si pater, et §. Cū in bello.

Mater in casu cap. Si pater, quantam portionem deducere debuisset si substitutio fuisset fideicommissaria. pagina. 264. numero. 28. & numero. 31.
 Mater secundo nubens vtrum substitutionis pupillaris comodum conseruare debeat alteri filio prioris matrimonij. pagina. 576. numero. 19.
 Mater priuari potest legitima sibi debita in bonis filij impuberis non solum per testamentum pupillare, sed etiā per codicillum pupillare. p. 581. n. 21.
 Mater tenetur probare filiam, qui cum patre simul perijt, iam puberem factum decessisse. p. 21. B. nu. 8.
 Matris contemplatio non fuit in consideratione, nec effecit, vt filius patri supersubstitueretur. p. 29. B. n. 1.
 Mater in castris pecunia filij viuo patre mortui nihil vendicare potest. pagina. 30. B. numero. 1.
 Mater vtrum aliquo casu possit vendicare filij bona & etiā alterius, cum quo filius simul perijt eodem temporis momento? p. 30. B. num. 2.
 Matrimonij putatiui vis & potestas circa filiorum legitimationem, legata inuicem relictæ, & substituendi pupillariter, & alia. p. 31. numero. plurib. sequentib.
 Matrimonio separato propter viri fauoritiam non vir vxori, sed vxor duntaxat viro succedit ab intestato. p. 39. nu. 23.
 Militaris substitutio, vide in verb. Substitutio militaris.
 Miles filius familiæ potest liberis in aui potestate constitutis facere pupillarem substitutionem secundum vulgarem opinionem. p. 9. num. 7. sed iuxta veriorum sententiam contra. p. 10. n. 10.
 Miles aui substitutionem pupillarem facere potest nepotibus in patris eorum potestatem recasuris, iuxta vulgo receptam opinionem. p. 10. n. 9. sed secundum veritatem contra. p. 10. n. 10.
 Miles priuilegium, quod habet, vt possit pro parte tantum testatus decedere, non potest filio impuberi, qui non sit in potestate, communicare. pag. 10. numero. 11. & pag. 9. numero. 12.
 Miles impuberi filio emancipato substituere pupillariter nequit, etiā in bonis, quæ ei reliquit. p. 518. n. 8.
 Miles cum liberis extra potestatem substituit, non pupillaris, sed militaris duntaxat substitutio locum habet in bonis, quæ militis fuerunt. p. 19. n. 3.

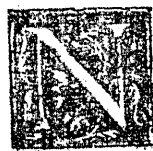
Miles iure potestatis testando pro filio impubere potest illi communicare priuilegium quod habet decedendi pro parte tantum testatus. p. 332. n. 31.
 Miles in dubio non intelligitur testatus iure militari. p. 468. n. 41.
 Miles non est credendus circa fructus à filio percipiendos priuilegium militare exercere voluisse. p. 469. n. 44.
 Miles per directam militarem non potest hæredem filio constituere qui eidem filio directò succedat, sed per eam militarem ipsi duntaxat testatori succeditur. p. 473. n. 55.
 Miles potest directam substitutionem codicillis facere. p. 487. n. 14.
 Miles habet priuilegium, vt post eius hæredis quam hæreditatem possit secundum aut vltiorem hæredem directò sibi constituere. p. 503. n. 47.
 Militia priuilegium in testando conceditur duntaxat militibus, qui in expeditione occupati testamentum fecerunt, & in militia decesserunt, vel domi intra annum caufariæ vel honestæ missionis. pagina. 504. nu. 49.
 Miles potest filio facere directam militarem substitutionem, & per eam matrem excludere. p. 504. n. 51.
 Miles ex singulari priuilegio non potest etiā in bonis, quæ filio dedit, eidem filio hæredem constituere, quoniam per militarem ipsi duntaxat militi succeditur. pagina. 511. numero. 64.
 Miles ex priuilegio militari etiā in bonis quæ filio reliquit non potest fideicommissum pupillare vltra pubertatem extendere. pagina. 513. num. 65.
 Militis testamento inest tacite clausula: Si non valet iure communi valeat iure militari. pagina. 515. n. 67.
 Militis voluntas liberalior præsumitur, quàm pagani. p. 528. n. 85.
 Militis intestati bona post eius agnatos & cognatos vsque ad decimum gradum constitutos, legio ipsa, in quo miles militabat, ante se scum vendicat. p. 42. B. n. 3.
 Minor & pia causa consequi debent fructus perceptos ante restitutam sibi hæreditatem. p. 330. nu. 10.
 Minor sine decreto potest repudiare hæreditatem etiā si in ea sint bona immobilia, quæuis ab huiusmodi hæreditate non potest sine decreto sese abstinere. pagina. 39. B. numero. 9.
 Minores. xxv. annis possunt impuberi succedere quanuis eius tutelam neglexerint, neque ad hoc est necessaria in integrum restitutio

CC tio

Index Cap. Si pater, et. §. Cū in bello.

Monasterium potest excludi per substitutionem. p. 162. n. 68.
 Monasterium habetur loco filij quando est adiecta cōditio: Si sine liberis: etiam si filius testatoris sit substitutus. pagina. 160. nu. 63.
 Monasterium habetur loco filij, quando fuit expressa cōditio: Si sine liberis: secus: si à lege subintelligatur. p. 163. n. 70.
 Monasterium non habetur loco filij regulariter, sed solum in casibus expressis in iure. p. 164. n. 71.
 Monasterio relicto, in dubio intelligitur de monasterio feminarum, potius quam virorum. p. 23. B. n. 13.
 Moreretur verbum positum in cap. Si pater, commune est ad utramque filij & filia substitutionem. p. 165. n. 1.
 Moreretur verbum positum in cap. Si pater, fuit positum dispositiue. p. 165. n. 2.
 Moreretur verbum quam significationem habeat in cap. Si pater? pagina. 166. nu. 4.
 Moriatur verbum utrum sit commune, an verò directum? p. 167. n. 7.
 Moriatur verbum non est ciuile, nec commune: sed est directū. p. 171. n. 13.
 Mortis conditio propria est cōpendiosa substitutionis. p. 110. n. 1.
 Mortis, aut moriendi tempus non ad mortem perfectam, sed ad tempus ipsum cū quis moritur, referendum est. pagina. 115. numero. 17.
 Mortis mentio in compendiosa, vel in pupillari substitutione, ad mortis perfectæ tempus refertur. p. 116. n. 20.
 Mortuis pariter viro & femina eodem naufragio, incendio, vel ruina, ceteris parib⁹, neuter alteri superuixisse credendus est. pagina. 115. n. 16.
 Mulier habens bonā vel malam fidem in matrimonio quando acquirat relicta vel data sibi à marito, & quando nō? vide in in verb. Coniux & in verb. Vxor.
 Mulier adulterium vel stuprum committens, aut luxuriose viuens, quomodo sit punienda? vide in verb. Vxor.

N.

Naturalis filius. &c. vide in verb. Filius naturalis.
 Nepos ex filio, qui in acie cecidit, patruo est præferendus in primogenio. p. 27. B. num. 2.
 Nepos præteritus, patre & filio simul mortuis, utrius testamentum debeat rumpere? p. 64.

B. numero. 6.
 Nomina significantia officium in delictis, verificantur in primo acta. p. 96. n. 40.
 Nomina debitorum in domum conductam illata, non videntur pignori data, aut tacite hypothecata, p. pōne domus. p. 63. n. 9.

O.

Omnia bona mea mobilia & immobilia nō includunt iura & actiones. p. 60. n. 4.
 Onerare filiū, vel eius hæredem paria videtur esse. p. 308. n. 17.
 Onus in dubio an intelligatur iniunctum filio an eius hæredi? vide in verb. Graua men.
 Oratio Diui Seueri, quæ confirmat donationes inter virum & vxorem, ad donationes causam mortis est referenda. p. 85. numero. 4.

P.

Paganus filiū, antea quā fiat suus hæres, potest auertere à iutate instituendo eum sub conditione, quæ sit in eius potestate, vel dando ei substitutū vulgarem: sed suum hæredem iam effectum nō potest reuocare. p. 229. n. 27.
 Papia lex olim fisco vëdicabat deficientis portionem, quæ apud hæredem erat remansura, nisi hæres ex liberis aut parentibus vsque ad quartū gradū fuisset scriptus. p. 496. n. 31.
 Papia lex etiam Iureconsultorum tempore viguit. p. 469. n. 32.
 Pater vel filius petens bonorum possessionē secundum tabulas, quibus seruus eorum fuit hæres institutus ab aliquo ex parētib⁹ vel liberis, annum habet. p. 234. n. 30.
 Pater non habet iura legitimi patris in filium, quem mala fide ex matrimonio putatio procreauit: licet filius habeat iura legitimi filij in patrē, propter solius matris bonam fidem. p. 39. n. 21.
 Pater, qui vno simul casu cū filio impubere perijt, eidē impuberi ab intestato simul cum matre succedit, impetrata à patris hærede in integrū restitutione. p. 201. n. 5.
 Pater filio impuberi potest in tabulis pupillaribus necessarium hæredem constituere eū, quē sibi non fecit, sed potuit facere necessarium. p. 226. n. 10.
 Pater in tabulis pupillaribus filio impuberi potest facere hæredem non solum necessarium, sed etiā suū, eū videlicet, quē sibi potuit suum hæredem constituere. p. 227. nu. 11.
 Pater

Index Cap. Si pater, et. §. Cū in bello.

Pater, qui filium emancipauit, si tanquam patronus, & manumissor bonorum possessionem petat, habet annum, vt pater: quanuis vt patronus centum duntaxat dies foret habiturus. p. 233. n. 28.
 Pater filio impuberi potest facere non solum testamentum pupillare, sed etiam codicillos ab intestato. p. 305. n. 15.
 Pater propria filij impuberis bona potest per fideicommissum pupillare relinquere ab impuberis legitimo hærede. p. 388. n. 6.
 Pater inter liberos utrum possit codicillis directam substitutionem impuberi filio facere. p. 486. n. 13.
 Pater inter liberos testando utitur priuilegio militari in casibus duntaxat à iure expressis. p. 487. n. 14.
 Pater iure patriæ potestatis pro impubere filio, & nomine proprio facit testamentum pupillare. p. 161. nu. 1.
 Pater ex naturæ voto & ordine præsumitur antè decessisse quā filius. p. 9. B. n. 8.
 Pater ipso iure fortius efficitur hæres filio in castrensi peculio, quā filius ipso iure patri hæres est. p. 48. B. n. 3.
 Pater filio in castrensi peculio ipso iure succedens retro fingitur fuisse dominus. p. 48. B. num. 5.
 Pater castrense peculium filij ad se reuersum non potest repudiare in fraudem creditorum. p. 48. B. nu. 7.
 Pater, ad quem, mortuo filio, castrense peculium ipso iure reuertitur, si codicillis rogatus à filio peculium castrense restituere, id recuset, non est compellendus vt se immisceat, sed duntaxat actione ex testamento cōueniendus, vt restituat, quarta retenta. p. 48. B. num. 9.
 Patris in castrensi peculio filij potior est causa, quā liberorum eiusdem filij. p. 50. B. n. 12.
 Patre & filio simul mortuis, nepos præteritus utrius testamentum debeat rumpere? p. 64. B. numer. 6.
 Patria potestas necessariò desideratur ad substitutionis pupillaris valorem. p. 15. n. 1.
 Patria potestas tempore mortis testatoris necessaria est ad substitutionis pupillaris valorem. p. 15. n. 5.
 Patria potestas tempore testamenti debet etiā interuenire ad valorem pupillaris substitutionis, iuxta veriorē opinionem: quanuis contraria sit magis communis, & recepta. p. 16. num. 6.
 Patria potestas in fauorem parentum principaliter fuit introducta pagina. 40. numero. 24.

Patrimonium auget legati vel sui hæredis acquisitio. p. 36. B. n. 5.
 Patrimonij quantitas tempore mortis inspicitur in ratione Falcidia, seu legitimæ portionis. p. 39. B. n. 5.
 Patronus ante aditam liberti hæreditatem decedens, ius deliberandi intra annum trāsmittit. p. 45. B. n. 7.
 Patronus succedit liberto sine liberis superstitibus defuncto. p. 44. B. n. 6.
 Patronus utrum ad liberti successione sit admittendus: quasi libertus pater post filium decessisse præsumatur? p. 44. B. n. 5.
 Patronus ad petendam bonorum possessionē contra tabulas liberti non habet annum, sed centum duntaxat dies. p. 229. n. 19. & p. 47. B. numero. 10.
 Patronus per bonorum possessionem contra tabulas liberti legitimam duntaxat sibi debitam consequitur. pagina. 547. num. 18.
 Patronus intendendo bonorum possessionem contra tabulas non agit de iure testamenti, sed de iure suo. p. 548. n. 19.
 Parentes utrum possint rescindere donationē, aut venditionem in officiosam? vide in verb. Donatio, & in verb. Venditio.
 Parentes utrum computare debeant fructus in legitimam vel in Trebellianicam, vide in verb. Fructus.
 Parentes in terminis Decretal. Raynutius, & Raynaldus, De testamē. deducunt duas quartas, quemadmodum & filij deducunt. p. 557. numero. 36.
 Parētib⁹ utrum competat actio reuocatoria? vide in verb. Actio.
 Parentibus competit actio ad supplementum quemadmodum liberis pagina. 558. numero. 37.
 Parentibus legitima non in pecunia, sed in rebus hæreditarijs assignari debet: sicut & filijs p. 559. n. 39.
 Parentum legitima in multis æquiparatur legitimæ filiorum. p. 557. n. 34.
 Parentum legitima, vide in verb. Legitima.
 Pauperum institutio valida est. pagina. 172. n. 1.
 Pauperū institutio etiā si eorū electio alicui committatur, non est captatoria. pagina. 173. n. 5.
 Pauperum institutionis fauor, in quo præcipue consistat? pagina. 175. numero. 8. & n. 10.
 Pauperum institutio, aut pauperibus relicto, intelligitur de pauperibus eiusdem ciuitatis vel loci. p. 175. n. 11.
 Pauperum institutio, aut substitutio, hodie valida est iure communi, & sine vlllo pietatis fauore. p. 176. n. 15.

Index Cap. Si pater, et §. Cū in bello.

Pauperum causa est pia. p. 175. n. 9.
 Pauperes in casu cap. Si pater, omnia bona con-
 sequuntur: quatinus filius non proponatur
 hereditatem patris adijisse: nec etiam pro-
 ponatur filiam rem certam, aut fratris hære-
 ditatem agnouisse. p. 235. n. 31.
 Peculium castrense filij defuncti ad patrem su-
 perstitem ipso iure reuertitur. p. 48. B. n. 2.
 Peculium castrense filij, eo deportato, ad pa-
 trem spectabat iure antiquo, aliter quam iu-
 re nouissimo. p. 49. B. n. 10.
 Peculium castrense filij pater ad se reuersum
 non potest repudiare in fraudem creditorū.
 p. 48. B. n. 7.
 Peculium Castrense filij ad patrem reuertitur,
 non solum post filij mortem, sed etiam ante
 cum filius mori cœpit. p. 51. B. n. 2.
 Peculium castrense filij: vide in verb. Pater.
 Pegasiani Senatusconsulti autoritas fuit in
 Trebellianum translata. p. 277. n. 9.
 Pegasianum Senatusconsultum fideicommissis
 vniuersalibus & particularibus quartæ
 deductionem induxit. p. 289. n. 24. & n. 16.
 Poena damnationis in metallum, vel in aliud
 opus publicum, hodie non irrogat seruitu-
 tē in hominibus ingenuis, sed dūtaxat in li-
 bertinis. p. 153. n. 45.
 Persona interposita vitur priuilegio vltimica-
 pientis. p. 290. n. 26.
 Persona interposita tunc vitur priuilegio ca-
 pientis, quando omnino saltem in diem, vel
 post mortem est illi restitutus: secus si sub
 conditione. p. 293. n. 27. & vide in verb. Pia
 causa.
 Pia causa substituta efficit, quod substitutio
 compendiosa à milite facta valeat post tem-
 pora pubertatis iure directo etiam contra
 matrem in terminis. l. 2. tit. 5. Partit. 6. pag.
 9. num. 6.
 Pia causa respectus vincit matrem. p. 9. n. 4.
 Pia causa vulgariter substituta admittitur ex
 pupillari omnino tacita ad hereditatem im-
 puberis aduersus matrem eiusdem. pag. 9.
 num. 6.
 Pia causa nō debet excludi per restitutionem
 impetratā ex defuncti persona, & ex æquita-
 te. l. Panthionius. ff. De acquirenda hæredi-
 ta. p. 24. n. 28.
 Pia causa hæres instituta deducit Trebelliani-
 cam contra alteram piam causam fideicom-
 missariam. p. 279. n. 1.
 Pia causa magis priuilegiata est, quam filius, in
 bonis tantum vltra legitimam. pag. 161. nu-
 mero. 65.
 Pia est pauperum causa. p. 175. n. 9.
 Pia causa priuilegio, quod habet, ne contra eā

deducatur Trebellianica, non vitur contra
 alteram piam causam hæredem institutam.
 p. 279. n. 13.
 Pia causa habet priuilegium, vt contra eam de
 legato, aut fideicommissio rei singularis nō
 sit deducenda quarta, siue Falcidia, siue Tre-
 bellianica sit appellanda. p. 286. n. 17.
 Pia causa substituta potest impuberi succede-
 re: quanuis nemo eius nomine tutorem im-
 puberi petierit. p. 325. n. 2.
 Pia causa habet priuilegia minoribus conce-
 ssa. p. 326. n. 4. & n. 10.
 Pia causa verbis ciuilibus compendiosè substi-
 tuta admitti debet post tempora pubertatis
 non admittitur post quæsitam alteri hære-
 ditatem iure directo: nec vitur militari pri-
 uilegio. p. 37. n. 6.
 Pia causa ex pupillari omnino tacita admitti-
 tur contra matrem. p. 326. n. 5.
 Pia causa verbis ciuilibus compendiosè substi-
 tuta admitti debet post tempora pubertatis
 ex iusta fideicommissi causa. pagina. 327. nu-
 mero. 7.
 Pia causa fideicommissaria consequitur iura &
 actiones ipso iure sine reali restitutione, vbi
 primum pia causa fideicommissum agnouit,
 & non antea. p. 328. n. 8.
 Pia causa vendens hereditatem nō potest am-
 plius conueniri actionibus hæreditarijs, &
 in hoc vitur fisci priuilegio. pagina. 330. nu-
 mero. 11.
 Pia causa fauore vtrum paganus testator pos-
 sit exemplo militis testari decedendo pro
 parte tantum testatus, vel secundum hæredē
 directo substituendo: p. 333. n. 5.
 Pia legata confirmantur, & rata permanent so-
 la sui hæredis existentia. p. 349. n. 13.
 Pia causa priuilegio non vitur persona prius
 interposita, quæ sub conditione fuerat gra-
 uata restituere eidem piæ causæ. p. 382. n. 7.
 & p. 421. n. 8. & p. 293. n. 27.
 Pia causa etiā tacite, vel nuda, potest hæres insti-
 tuti, aut iure directo substitui. p. 387. n. 3.
 Pia causa non potest à pagano iure militari di-
 recto substitui. p. 430. n. 1.
 Posthumus alienus olim distinguebatur dun-
 xat à posthumo suo. p. 227. n. 12.
 Posthumo præterito scienter, atq; per eius na-
 tuitatem rupto testamento, legata per Au-
 thent. Ex causa. C. De liber. præterit. vel ex
 hæredat proculdubio confirmantur. pa. 30.
 num. 14.
 Posthumi concipiendi post mortem testatoris
 inutilis erat institutio. p. 158. n. 57.
 Prælegata quando venire debeant in restitu-
 tione fideicommissi. p. 517. n. 106.
 Prælegatum transmittit hæres, qui ante adi-
 tam

Index Cap. Si pater, et §. Cū in bello.

tam hereditatem decedit. p. 464. n. 33.
 Prælegatum quando veniat in fideicommissa
 ria aut in vulgari substitutione. p. 462. n. 27.
 & p. 448. n. 29.
 Præscriptio cum mala fide iure canonico pro-
 cedere nequit contra legatarium, vel contra
 hæredem iam effectum in dominum, vel ex
 additione, vel ex potentia suitatis. pag. 39. B.
 num. 7.
 Præscriptio etiam mala fide currit iure cano-
 nico, quando hæredi non dicitur, quæsitum
 ius, sed querendum. p. 39. B. n. 8.
 Præsumptioni vllē locus non est, si constat
 patrem & filium eodem temporismomen-
 to spiritum posuisse. p. 4. B. n. 2.
 Præsumptio. §. Cū in bello, nō procedit, quā-
 do pater & filius in diuersis locis mortui
 fuissent. p. 5. B. n. 4.
 Præsumptio Adriani Imperatoris, de qua in §.
 Cū in bello, locum sibi vendicat in succes-
 sione ab intestato, non autem in successione
 ex testamento, in quo filius fuisset exhære-
 datus. p. 12. B. n. 1.
 Præsumptio. §. Cū in bello, habet locum etiā
 successione ex testamento, in quo filius à pa-
 tre fuerat hæres institutus. pagina. 12. B. nu-
 mero. 2.
 Præsumptio. §. Cū in bello, non habet locum
 in duobus fratribus, aut alijs collateralibus
 pariter mortuis, adhibita distinctione. p. 16.
 B. num. 9.
 Præsumptio, de qua in §. Cū in bello, habet
 locum in filio legitimo: et vtrum procedat
 in filio naturali? p. 18. B. n. 1.
 Præsumptio, de qua in §. Cū in bello, vtrum
 locū habeat si agnati, qui patris successione
 contendebant, liberi quoque testatoris fuif-
 sent? p. 45. B. n. 7.
 Præsumptio. §. Cū in bello, locum nō habet
 quando nepos veniret excludendus, si eius
 pater superuixisset auo crederetur. pagina.
 45. B. n. 8.
 Prætor in elargiendis bonorum possessioni-
 bus magis personā petentis intuetur, quam
 caput ipsum vnde peteretur. pagina. 23. nu-
 mero. 26.
 Priuilegiatus non vitur priuilegio contra pari-
 ter priuilegiatum. p. 138. n. 2.
 Priuilegium, quod habet miles, vt possit pro
 parte tantum testatus decedere, non potest
 in personam impuberis, quem non habet
 in potestate, exercere. p. 10. n. 1. & iterum. p.
 19. n. 2.
 Professio solennis in religione, quando indi-
 cat testamēti cōfirmationem: vide in verb.
 Testamentum.

Pubertas, quæ ex annis æstimatur triplex. pagi-
 na. 27. n. 1.
 Pubertas ordinaria masculis in. xiiij. foeminis
 in. xij. ætatis anno contingit. pagina. 27. nu-
 mero. 2.
 Pubertas plena masculis in. xvij. foeminis for-
 tasse in. xiiij. ætatis anno completur. p. 27.
 numero. 3.
 Pubertas plenissima masculis & foeminis indif-
 ferenter. xxv. ætatis anno aduenit. pagina.
 27. n. 4.
 Pubertas olim ex pudentia corporis quando-
 que æstimabatur. p. 27. n. 6.
 Pubertas, quod testamenti factioem, mascu-
 lis cōtingit vbi. xiiij. annum egrediūtur, nō
 expectata corporis pudentia. pagina. 27. nu-
 mero. 7.
 Punctus qualiter definitur & in momenta di-
 uidatur? p. 5. B. n. 3.
 Pupillare fideicommissum. Vide in verb. Fidei-
 commissum.
 Pupillares codicilli, vide in verb. Codicilli.
 Pupillaris testamēti factio, sicut & tutorum da-
 tio iure patriæ potestatis, non verò militiæ
 præmio mandat. p. 12. n. 17.
 Pupillaris substitutio vide in verb. Substitutio
 pupillaris.
 Pupillus cum tutoris autoritate potest facere
 actum, per quem amittat legata: sed non po-
 test aliquid immutare circa pupillare testa-
 mentum sibi à patre factum. p. 572. n. 11.

Q. Vandocunque aduerbium ni-
 hil noui inducit in substitu-
 tione cōpēdiosa. p. 424. n. 17.
 Quantitas quid significet. p. 524.
 num. 17.

Quarta deducenda de legatis, aut fideicommissis
 rerum singularium Falcidia proprie ap-
 pellatur: sed deducenda ex fideicommissio
 vniuersali hereditatis appellatur Trebellia-
 nica. p. 283. n. 16.
 Quarta Trebellianica, vide in verb. Trebellia-
 nica.
 Quartæ deducendæ ex legatis, aut ex fideicō-
 missis particularibus nulla videtur iusta dif-
 ferentia, quanuis nomine differre debent.
 p. 286. n. 18.
 Quartā quomodo & quoties deducere possit
 filius, vide in verb. Filius, & in verb. Trebel-
 lianica.
 Querela inofficiosa donationis cōpetit paren-
 tibus quæadmodum & liberis, & quæ sit in-
 ter vtrūque casum differentia. p. 541. n. 2.
 Querela inofficiosa donationis quinquennio

Index Cap. Si pater, et. §. Cū in bello.

- durat: sed conditio ex lege quæ personalis est actio durat perpetuò. pagina. 543. n. 9.
- Querela inofficiosa donationis nõ quinquennio, sed xxx. annorū spatio durat. p. 556. n. 32
- Querela inofficiosa donationis intentatæ à patrone vel intentatæ à filio differentia. pagina. 547. n. 17.
- Querela inofficiosa testamenti olim compete- bat, vt ab intestato succederetur pro virili parte, & non solum ad reuocandam legitima- m. p. 541. n. 4.
- Querela inofficiosa testamēti competit aduer- sus testamentum re, etiam si non consilio, inofficiosum. pagina. 548. numero. 21. & 22.

R

- R**atio, quæ legislatores mouit, vt crederēt filium puberem patri superuixisse, eisdem vno casu extinctis, ex sola humanitate processisse videtur. p. 52. B. n. 3.
- Reciproca substitutio, vide in verb. Substitutio reciproca.
- Regia donatio non hominis sed legis dispositio est censenda. p. 69. B. n. 3.
- Repletio legitimæ, vide in verb. Legitima.
- Restitutio in integrum ex persona defuncti, atq; ex æquitate. l. Panthonus. ff. De acquirend. hæredita. interim non impedit vulgares substitutos. p. 24. n. 28.
- Restitutio in integrum ex persona defuncti non adeantis, siue minoris ex negligentia, siue maioris ex ignorantia, eius hæredi conce- denda. p. 24. n. 26.
- Restitutio in integrum, quæ potest impetrari, interim moram facere nequit iure civili. p. 568. nu. 6.
- Restitutio in integrum minori. xxv. annis cõces- sa, tabulas etiam pupillares comprehendit. p. 568. n. 7.
- Restitutio minori sapenúmero ex edicto De minoribus denegatur, quæ tamen eidem ex clausula generali conceditur. pagina. 16. B. numero. 7.
- Restitutionis in integrum contemplatio ex be- neficio. l. Panthonus. ff. De acquirend. hæ- redita. interim non impedit vulgares substi- tutos. p. 24. n. 27.
- Reuerendissimus. D. D. Couarruias à Leyua Episcop. Segobien. p. 16. n. 16.

S Enatus consulta iuris civilis par- tem constituunt. pagina. 567 num. 3.

Sibi pronomen potest ad nu-

- merum pluralem & singularem referri, si ra- tio recti sermonis hoc patiat. p. 398. n. 22.
- Spadonum, siue Eunuchorum pubertas, &c. vide in verb. Eunuchorum.
- Spurius filius potest à patre pupillariter, aut compendiosè substitui alteri filio impube- ri & in potestate. Sed compendiosa solum pupillarem continebit: & substitutus bona duntaxat, quæ impubes aliunde quàm à pa- tre habuit, consequetur. p. 336. n. 7.
- Spurius filius fratri impuberi pupillariter sub- stitutus, vtrum possit ex bonis, quæ patris fuerunt, legitimam impuberi debitam cõse- qui. p. 336. n. 8.
- Spurius filius vtrū in Castellæ Regno possit im- puberi fratri pupillariter substitui. p. 340. nu- mero. 13.
- Statu liber quis esse non potest antequam te- stamentum aditione, vel suo hærede existi- te, fuerit confirmatum. pagina. 348. n. 12.
- Substituto, verbum est commune. pagina. 168. num. 10.
- Substituto, verbum, licet sit commune, si tamē addatur: Substituto hæredem: est civile. pag. 178. n. 2.
- Substituto, verbum quādò & quomodo expri- mat directam pupillarem. p. 482. nu. 3.
- Substituto, verbum potius aptatur fideicom- misso vulgari, quàm pupillari. p. 482. n. 3.

Substitutio in genere.

- S**ubstitutio principaliter distinguitur in di- rectam, & in obliquam. p. 2. n. 1.
- Substitutionis directæ quatuor sunt species. p. 2. num. 2.
- Substitutionis directæ, & fideicommissariæ duæ principales differentie describuntur. pagin- a. 3. n. 10.
- Substitutio secundam institutionem designat. p. 101. n. 1.
- Substitutio filio impuberi facta sub conditio- ne, si decesserit in pupillari ætate, vel postea sine liberis: non est compendiosa: sed conti- net duas distinctas substitutiones: pupillare, videlicet, & fideicommissariam. pagina. 110. numero. 2.
- Substitutio filio impuberi facta sub alia, quàm mortis conditione, habet subintellectā mor- tis conditionem respectu solius pupillaris: nõ verò respectu fideicommissariæ. pagina. 111. numer. 5.
- Substitutio facta sub pluribus conditionibus, exigit quòd omnes conditiones verificen- tur. p. 113. n. 2.
- Substitutio facta post mortem omnium, inter quos præcessit reciproca substitutio, intel- ligitur

Index Cap. Si pater, et. §. Cū in bello.

- igitur facta vltimo morienti. p. 397. n. 20.
- Substitutio facta post mortem omnium intelli- gitur facta vltimo morienti: vel etiam om- nibus simul, si pariter moriantur. pag. 397. numer. 21.
- Substitutio omnis interpretari debet eo mo- do, quo possit cõuenire personis, quibus fit p. 431. numer. 2.
- Substitutio hæc: Sempronij Plocius hæres esto multum differt ab illa: Quandocumque de- cesserit Plocius, Sempronius ei hæres esto. p. 445. n. 22.
- Substitutio interpretari debet directa potius quàm obliqua. p. 451. n. 1.
- Substitutio in dubio interpretari debet vulga- ris directæ potius quàm fideicommissaria. p. 451. n. 2.
- Substitutio filio facta sine mortis conditione præsentis die verificanda est. pag. 483. n. 4.
- Substitutio huiusmodi: Titium instituo: Caiū ei substituo vulgariter, & per fideicommissum: continet præsentem substitutionem, & vulgarem, & fideicommissariam, vtram sub- stitutus elegerit: vel vulgarem, si Titius re- pudiet: vel fideicommissariam, si velit Titium compellere. pagina. 461. nume- ro. 24.
- Substitutio directa habet duo extranea, vnum priuatiuum, alterum affirmatiuum. pagina. 166. num. 3.
- Substitutiones directæ non admittunt quarta- rum deductionem. p. 253. n. 1.
- Substitutio omnis directæ fieri potest in parte iure naturæ filijs debita, si nullum onus libe- ris inferat. p. 300. n. 1.
- Substitutio potest appellari institutio. pagina 180. numer. 5.
- Substitutio potest appellari institutio: siue cõ- ditio institutionis ad præteritum, siue in fu- turum referatur. p. 181. n. 6.
- Substitutus sub conditione: Si vterque sine li- beris moriatur: non admittitur quando ex- priore mortuo superest persona, quæ vlti- mo morienti sit successura, siue in totū: siue in partem. p. 192. n. 7.
- Substitutus ei, qui ex liberis supremus morie- tur, omnibus liberis non vno casu mortuis, si ignoretur vter ex his posterior decesserit, non potest eius hereditatem adire: sed dun- taxat bonorum possessionem secundum ta- bulas valet agnoscere. p. 234. n. 1.
- Substitutus filio datus dicitur is, qui post filiū vulgariter fuit substitutus. pag. 510. n. 62.
- Substitutus vulgariter, pupillariter, & per fi- deicommissum, quomodo possit per vnam vel alteram substitutionem succedere, & an

- fit in re electione substituti? pag. 474. numero. 6. & n. 8.
- Substitutus ei, qui supremus morietur, duobus defunctis, si ignoretur vter ex illis posterior decesserit, neutrius hæreditatē adire potest. pag. 9. B. n. 9.

De breuiloqua.

- S**ubstitutionis breuiloquæ, & compendiosæ discrimin. p. 4. n. 11.
- Substitutio breuiloqua quoniam modo diffe- rata reciproca? p. 4. n. 11.
- Substitutio breuiloqua dici nequit, vbi testa- tor singulis liberis separatim substituit. pag. 7. num. 18.
- Substitutio breuiloqua explicatur latè. pa. 112. n. 7. & pluribus sequentibus.
- Substitutio breuiloqua codicillis facta his ver- bis: Eosque hæredes meos inuicem substi- tuo: ad fideicommissum trahitur: ita tamen vt alter alteri post mortem suam rogatus vi- deatur partem suam restituere, iuxta vulgā- rem opinionem. Cæterum secundum verio- rem sententiam continet solum vulgarem factam in hæreditate fideicommissaria: ita vt ex fideicommissio vnus ad partem alte- rius repudiantis admittatur. pagina. 492. nu- mero. 26.
- Substitutio breuiloqua compendiosa pariter & reciproca facta tribus filijs, videlicet duo- bus impuberibus, & vni puberi, non potest in personis impuberum continere directā pupillarem Neque interest vtrum pubes sit extraneus, vel etiam, testatoris filius. p. 437. num. 5.
- Substitutio breuiloqua compendiosa pariter & reciproca facta quatuor filijs impuberi- bus, quorum duo erant emancipati, etiam adiecta conditione, si decesserint in ætate pupillari, non potest continere directam pu- pillarem, etiam in persona impuberum. p. 438. n. 7.
- Substitutio filio impuberi facta, siue simplici- ter, siue sub quacunq; alia cõditiōne quàm mortis, est breuiloqua. continet vulgarem, & pupillarem substitutiones. p. 112. nu. 7. & num. 8. & nu. 10.
- Substitutio filio impuberi facta: siue absolutè, siue sub quacunq; alia, quàm mortis con- ditiōne, est breuiloqua: & continet fideicom- missariam. p. 113. n. 13.

De compendiosa.

- S**ubstitutionis compendiosæ, & breuiloquæ discrimin. p. 4. n. 11.
- Substitutionis compendiosæ exemplum. Et

Index Cap. Si pater, et §. Cū in bello.

- vr̄um concipi possit sub alia, quān̄ mortis conditione. p. 4. n. 13.
- Substitutio compendiosa verbis directis à milite facta valet iure directo, etiam post tempora pubertatis, & matrem excludit in terminis. l. 12. tit. 5. Part. 6. p. 9. n. 3.
- Substitutio compendiosa facta liberis extra potestatem constitutis continet vulgarem, & fideicommissariam. p. 21. n. 16.
- Substitutio compendiosa verbis ciuilibus facta, quæ propter personarum conditionem nunquam potuit valere iure directæ pupillaris, facilius ad fideicommissum trahitur. p. 21. numero. 17.
- Substitutio compendiosa fieri potest sine mortis conditione, sub alia quacunque conditione, iuxta communem opinionem. p. 110. n. 4. & n. 6.
- Substitutionem compendiosam inducit mortis filij conditio: licet non adiciatur aduerbium *Quando* quæ. p. 114. nu. 14.
- Substitutio compendiosa, vel pupillaris facta cum mortis mentione ad mortis perfectæ tempus refertur. p. 116. n. 20.
- Substitutio compendiosa verborum generalitate continet vulgarem. p. 125. n. 34.
- Substitutio compendiosa, vel militaris filio facta ita demum habet subintellectam conditionem: Si sine liberis: si habeat expressam mortis conditionem, non alias. pagina. 142. num. 13.
- Substitutio compendiosa, adiecta dictione, *Mihi*, videlicet, ita: Si filius meus sine liberis decesserit, vel post mortem filij mei, sit mihi hæres Titius: vr̄um pupillarem contineat? p. 184. n. 2.
- Substitutio compendiosa verbo cōmuni concepta cum dictione: *Mihi*: non continet pupillarem: secus si verbo ciuili. p. 185. n. 3.
- Substitutio compendiosa, adiecta dictione: *Mihi*: retinet eam dictionem post pubertatem respectu fideicommissariæ. p. 185. n. 4.
- Substitutio compendiosa continet pupillarem, quāuis simpliciter dictum sit: Substituto Titium: & non addatur: Filio. pag. 186. num. 5.
- Substitutio compendiosa facta in forma pupillaris euidentius exprimit pupillarem. p. 186. n. 6.
- Substitutio compendiosa verbis ciuilibus facta in forma pupillaris non continet, adueniente pubertate, fideicommissariam. pag. 186. n. 7.
- Substitutio compendiosa vr̄um simpliciter fiat, an verò in forma pupillaris, noua differentia animaduertitur. p. 186. n. 8. & n. 9. altera, & n. n. altera.
- Substitutio compendiosa in forma pupillaris à milite facta non continet, adueniente pubertate, directam militarem. p. 186. n. 9.
- Substitutio compendiosa verbis generalibus facta continet vulgarem. p. 187. n. 10.
- Substitutio compendiosa in forma pupillaris concepta non continet vulgarem verbis generalibus: continet tamen vulgarem omnino tacitam. p. 187. n. 11.
- Substitutio compendiosa, de qua in cap. Raynuntius, *De testament.* fuit facta in forma pupillaris, & non continet vulgarem nisi omnino tacitam. p. 187. n. 14.
- Substitutio compendiosa exprimit verbis generalibus vulgarem, non solum in casum, quo filius moriatur, non quæ sita patris hereditate: sed etiam in casum, quo filius se abstineat. p. 194. n. 10.
- Substitutio compendiosa sub conditiones, Si sine liberis: vr̄um in casum, quo filius se abstinet, admittat ex vulgari substitutum, si eo tempore filius, qui se abstinet, liberos habebat? p. 195. n. 12.
- Substitutio compendiosa verbis generalibus continet vulgarem. p. 198. nu. 1.
- Substitutio compendiosa facta in forma pupillaris, vr̄um contineat tacitam vulgarem in casum, quo filius, viuo testatore, decedat? p. 198. n. 2.
- Substitutio compendiosa, siue sit facta verbis, directis, siue communibus, continet vulgarem substitutionem. pagina. 213. numero. 7.
- Substitutio compendiosa verbis generalibus æque exprimit vulgarem, sicut & pupillarem. p. 213. n. 10.
- Substitutio compendiosa à milite facta nō tollit suam: nec immixtu est necessaria ad hoc vt substitutio militaris recte procedere possit. p. 219. n. 26.
- Substitutio compendiosa facta in forma pupillaris non exprimit vulgarem, etiam in casum mortis filij: sed agendum est de vulgari omnino tacita, ad quam pupillaris porrigitur. p. 222. n. 33.
- Substitutio compendiosa verbis communibus facta, matre existente, continet directam pupillarem. p. 238. n. 5. & n. 14.
- Substitutio compendiosa verbis ciuilibus à milite facta, matre existente in medio, continet post pubertatē directam militarem. pag. 238. n. 6. & n. 15.
- Substitutio compendiosa in cap. Si pater, matrem omnino excludit iure ordinario, & sine aliquo speciali fauore personarum substitutarum. p. 239. n. 12.

Index Cap. Si pater, et §. Cū in bello

- Substitutio compendiosa continet pupillarem non omnino tacitam, sed verbis generalibus expressam, quæ matrem excludit. pagina. 240. n. 13.
- Substitutio compendiosa in cap. Si pater, continet pupillarem iure ordinario, & sine vlllo speciali fauore piæ causæ. pagina. 324. numero. 1.
- Substitutio compendiosa facta in re certa verbis communibus, aut etiam directis non ciuilibus, minimè continet pupillarem: sed est omni tempore fideicommissaria. pag. 360. numero. 1.
- Substitutio compendiosa facta filiarum instituta in re certa verbis vtunque directis, aut cōmunibus, continet directam pupillarem, quando in ea substitutione non fuit repetita mentio rei certæ. pagina. 361. numero. 2. & numero. 25.
- Substitutio compendiosa verbis ciuilibus facta in re certa continet directam pupillarem pag. 361. n. 3.
- Substitutio compendiosa verbis ciuilibus facta in re certa, & sine figura pupillaris, exprime forsan videretur institutionem primi gradus, per quam cohæres in illa re certa cū hærede vniuersali constituitur. pag. 362. numero. 4.
- Substitutio compendiosa in re certa, & verbis ciuilibus facta filio, qui in eadē re certa fuerat hæres institutus, etiam dato cohærede vniuersali, proculdubio continet directam pupillarem. p. 362. n. 5.
- Substitutio compendiosa simpliciter verbis ciuilibus facta filio in re certa, si eueniat casus vulgaris substitutionis, continet etiam eam vulgarem, vbi in ipso secūdo gradu alius cohæres vniuersalis non fuerat constitutus. p. 363. numero. 6.
- Substitutio compendiosa filio in re certa, verbisq; ciuilibus, atque in forma pupillaris facta, si eueniat casus vulgaris substitutionis, eam vulgarem minimè continet: quapropter tractandum erit de vulgari omnino tacita, ad quam expressa pupillaris porrigitur pag. 363. n. 7.
- Substitutio compendiosa verbis communibus facta in re certa continet solam fideicommissariam substitutionem. pagina. 363. numero. 8.
- Substitutio compendiosa verbis communibus filio facta, & ad bona testatoris restricta, videlicet ita: *Quando* quæ filius meus decesserit, bona mea deueniant in Titium: continet solam fideicommissariam, secundum cōmunem opinionem, cui Bartol. nunquam contradixit. p. 363. n. 9.
- Substitutio compendiosa verbis communibus facta, & ad omnia bona testatoris restricta, non continet directam pupillarem: neque enim interest vr̄um ad bona testatoris simpliciter, an verò ad omnia bona testatoris fuerit restricta, secundum communē cōtra Bartol. p. 365. n. 10.
- Substitutio compendiosa filio facta verbis directis, non ciuilibus, & ad bona testatoris restricta, continet directam pupillarem, secundum communem opinionem: quicquid Alciat. contrariam censet communem: quæ tamen in puncto iuris videtur verior. pagina. 366. n. 11.
- Substitutio compendiosa verbis communibus facta, & ad bona testatoris restricta, continet non solum fideicommissariam post aditam hereditatem: sed etiam, si eueniat casus vulgaris, continet vulgarem substitutionem; contra omnes. pagina. 367. numero. 12.
- Substitutio compendiosa ad bona testatoris restricta, & verbo obliquo facta, continet solam fideicommissariam. pagina. 367. numero. 13.
- Substitutio compendiosa verbis communibus ad bona testatoris restricta, continet vulgarem, & cōsequenter pupillarem omnino tacitam, ad quā vulgaris porrigitur. p. 368. numero. 14.
- Substitutio compendiosa verbo cōmuni ad testatoris bona, & ad ætatem pupillarem restricta, vr̄um directam pupillarem debeat continere: late explicatur, pag. 369. numero. 16. cum sequentibus.
- Substitutio compendiosa verbo cōmuni ad bona testatoris, & ad pupillarem ætatem restricta, si fideicommissaria esset cōsenda, certe fideicommissum intelligi debet pupillarem, & non vulgarem. p. 372. n. 18.
- Substitutio compendiosa verbo cōmuni, Substituto, ad bona testatoris, & ad pupillarem ætatem restricta, continet directam pupillarem. p. 374. n. 19.
- Substitutio compendiosa verbo cōmuni facta in re certa, licet ad ætatem pupillarem fuerit restricta, non continet directam pupillarem. p. 375. n. 20.
- Substitutio compendiosa verbo cōmuni simpliciter facta in re certa, continet fideicommissum vulgare in bonis testatoris: sed si ad ætatem pupillarem fuerit restricta, continet fideicommissum pupillarem in bonis pupillari. pagina. 376. n. 21.

Index Cap. Si pater, et. §. Cū in bello

- Substitutio compendiosa verbis directis, non civilibus facta in re certa, est omni tempore fideicommissaria. p. 378. n. 24.
- Substitutio compendiosa filio instituta in re certa simpliciter facta, si in substitutione non repetatur mentio rei certae, continet non solum pupillarem, sed etiam vulgarem in ea re certa. p. 378. n. 25.
- Substitutio compendiosa verbis directis, quāvis non civilibus facta, valet ante pubertatē iure directae pupillaris, etiam contra matrē. p. 381. n. 2.
- Substitutio compendiosa facta verbis directis, & si non civilibus, in bonis testatoris, ut videlicet: Si filius meus sine liberis vita decesserit, bona mea accipiat Titius: erit ante pubertatem directae pupillaris, etiam contra matrem. p. 381. n. 3.
- Substitutio compendiosa in capitul. Si pater, non fuit restricta ad vniuersitatem bonorū testatoris. p. 381. n. 4.
- Substitutio compendiosa, & reciproca filiorū, de qua in cap. Si pater, quoad verborum figuram similis videtur alteri, de qua in capit. Raynutius, De testament. pagina. 381. numero. 5.
- Substitutio compendiosa in terminis cap. Raynutius, De testament. ante pubertatem futura fuisset directae pupillaris: & matrem excluderet. p. 381. n. 6.
- Substitutio compendiosa verbis ambiguis & communibus facta, valet iure directae pupillaris ante pubertatem: postea vero iure fideicommissi. p. 382. n. 8.
- Substitutio compendiosa verbis communibus facta sub conditione, si filius ante pubertatē, vel postea sine liberis decedat: continet proculdubio directam pupillarem: et matrē excludit. p. 382. n. 9.
- Substitutio compendiosa verbis communibus facta licet sine vlla temporis distinctione, continet ante pubertatem directam pupillarem, & matrem excludit secundum cōmunem cōtra alteram communem. pagina. 383. n. 10.
- Substitutio compendiosa, de qua in l. Precibus. C. De impuber. non verbis communibus, sed civilibus, fuit facta: cum Lancel. Galiau. contra Lanfranc. de Orian. pagina. 383. numero. 11.
- Substitutio compendiosa verbis obliquis facta valet omni tempore iure fideicommissi duntaxat, licet pia causa sit substituta. pag. 386. numero. 1.
- Substitutio compendiosa ita facta: Quando cumque filius sine liberis decesserit, volo quod

- bona mea, & eiusdem filij, dentur & distribuuntur pauperibus per executores meos: valet iure directae pupillaris ante pubertatē, secundum omnes: sed cōtraria sententia constanter defenditur. pagina. 387. numer. 4. & numero. 5.
- Substitutio compendiosa verbis civilibus facta, quāvis iure directae pupillaris valere potuit, valet nihilominus iure fideicommissi post pubertatem fauore piæ causa. pagina. 389. numero. 8.
- Substitutio compendiosa, & reciproca inter filios, & deinde separatim facta in defectū omnium filiorum, si prior reciproca enasit in pupillarem, & deinde posterior in fideicommissariam, ex eo quod priores filij in pupillari ætate, postremus vero pubes decessit: substitutio erit faciendā quasi ex duplici fideicommissio, & vulgari & pupillari: et consequenter ex portione puberis deducetur eius legitima: sed ex impuberum portionibus, quæ in fideicommissum ceciderunt, non deducetur legitima. p. 392. n. 13.
- Substitutio compendiosa facta sub conditione: Si vterque filiorum sine liberis decesserit, multum refert an facta intelligatur omnibus: an vero vltimo morienti duntaxat: ibique eius conclusionis ratio obseruatur. pag. 395. numero. 17.
- Substitutio compendiosa pauperum, de qua in cap. Si pater, De testament. si in fideicommissariam euasisset, non intelligenda foret facta vtrique filio, & filie: sed filie duntaxat vltimo morienti. p. 396. n. 19.
- Substitutio compendiosa post reciprocam inter filios facta: Et si omnes filij mei sine liberis decesserint, substituo eis pauperes: intelligitur facta non omnibus, sed vltimo morienti. p. 400. numero. 23.
- Substitutio in cap. Si pater, fuit initio compendiosa: licet postea exitum habuerit pupillaris. p. 401. n. 1.
- Substitutio compendiosa, adiecta conditione: Si sine liberis, est omni tempore fideicommissaria, secundum Accurs. in quo articulo communis sententia resoluitur, & declaratur. pagina. 415. numero. 1. cum pluribus sequentibus.
- Substitutio compendiosa, etiam adiecta conditione: Si sine liberis, in cap. Si pater, iure communi, & absque vilo fauore piæ causa valuit tanquam directae pupillaris. pag. 421. numero. 7.
- Substitutio compendiosa sub cōditione: Si sine liberis, non obstantē dicta conditione, continet directam pupillarem ante pubertatem non

Index Cap. Si pater, et. §. Cū in bello.

- non solum iure canonico, sed etiam civili. p. 421. numero. 9.
- Substitutio compendiosa etiam si iure fideicommissi sit valitura post pubertatem, valet nihilominus iure directae pupillaris in ætate pupillari. p. 422. n. 10.
- Substitutio compendiosa verbis civilibus cōcepta à pagano sub conditione: Si sine liberis, quāuis possit valere iure directae pupillaris ante pubertatem, postea nihilominus valebit iure fideicommissi secundum vtram sententiam, quæ communis creditur: cōtraria tamen cōmuniior est & verior. pag. 423. n. 11. & n. 14.
- Substitutio compendiosa & reciproca, facta duobus filijs imparibus, videlicet, vni pupillo, & alteri puberi, non potest in persona impuberis continere directam pupillarem. p. 431. n. 3.
- Substitutio compendiosa pariter & reciproca personis imparibus facta, ita demum in persona impuberis non continet directam pupillarem, si substitutio fuit etiam reciproca: videlicet: Vos inuicem substituo sub conditione, si alter sine liberis decesserit. Nam si separatim vni, & alteri, fuit facta compendiosa, continebit in persona impuberis directam pupillarem. pagina. 434. numero. 4.
- Substitutio compendiosa reciproca simul, & breuiloqua, facta tribus filijs, videlicet duobus impuberibus, & vni puberi, non potest in personis impuberum continere directam pupillarem. Neque interest, vtrum pubes sit extraneus, vel etiam testatoris filius. p. 437. numero. 5.
- Substitutio compendiosa quatuor filijs, videlicet duobus puberibus, & duobus impuberibus, ita post eorum institutionem concepta: Et si quis eorū in pupillari ætate decesserit, vel aliās quādocunque, superiuuentres succedant: erit censenda in persona impuberum directae pupillaris, etiam cōtra matrem. p. 437. n. 6.
- Substitutio compendiosa reciproca pariter & breuiloqua facta quatuor filijs impuberibus, quorum duo erant emancipati, etiam adiecta conditione, si decesserint in ætate pupillari, non potest continere directam pupillarem, etiam in persona impuberum. p. 438. n. 7.
- Substitutio compendiosa & reciproca simul facta duobus filijs alteri puberi & alteri impuberi: et si pubes filius post patrem & deinde impubes decedat: non potest valere iure directae pupillaris in persona impuberis: quāuis pia causa sit substituta, pagina. 438. numero. 8.
- Substitutio compendiosa verbis civilibus facta, quæ initio potuit valere tanquam directae pupillaris, postea adueniente pubertate, nō potest valere iure fideicommissi. p. 440. numero. 10.
- Substitutio compendiosa verbis civilibus facta multum differt ab altera verbis directis non civilibus facta. Quapropter hæc posterior, si initio personis non cōueniat, facilius ad fideicommissum trahitur, quā verbis civilibus facta. pagina. 442. numero. 14.
- Substitutio compendiosa verbis civilibus facta: quæ initio valere nequit tanquam directae, trahetur ad fideicommissum, si pia causa sit substituta. pagina. 443. numero. 15.
- Substitutio compendiosa verbis civilibus extraneo facta valet iure vulgaris ante aditam hereditatem: et iure fideicommissi post aditam hereditatem. pagina. 452. numero. 3.
- Substitutio compendiosa filio impuberi ita facta: Et quādocunque filius decesserit, substituo ei Titium vulgariter, pupillari-ter, & per fideicommissum, non tribuit substituto electionem. pagina. 454. numero. 9.
- Substitutio compendiosa verbis directis facta, adiecta clausula codicillari, valet post pubertatem iure fideicommissi. pagina. 461. numero. 22.
- Substitutio compendiosa verbo communi facta filie, quæ in re certa fuerat instituta, dato cohæredē vniuersali, continet vulgarem, ex qua substitutus ad rem certam admitteretur, si filia, viuo patre decederet. p. 462. n. 26.
- Substitutio compendiosa vni heredi facta, comprehendit prælegata eidem heredi antea relicta: etiam si ex vulgari sit succedendum. p. 463. n. 28.
- Substitutio compendiosa verbo communi facta, quāuis post pubertatē valitura sit fideicommissi iure, valet nihilominus tanquam directae pupillaris ante pubertatem: etiam matrē exclusa. pagina. 465. numero. 37.
- Substitutio compendiosa verbo communi codicillis facta, continet etiam directam pupillarem ex defuncti voluntate, ex qua resultat fideicommissum pupillare ante pubertatem: postea vero erit fideicommissum vulgare. p. 466. n. 38.

Substi-

Index Cap. Si pater, et. §. Cū in bello.

- Substitutio compendiosa codicillis ita conce-
pta: *Quādocunq; filius meus decesserit, sub-
stituo Titium: continet post pubertatē fi-
deicommissum vulgare: sed in atate pupil-
lari continet directam pupillarem ex volū-
tate, quæ ad fideicommissum pupillare utri-
liter trahetur.* p. 484. n. 8.
- Substitutio compendiosa, de qua in. l. Precibus
C. De impuberum, verbis directis fuit con-
scripta. p. 506. n. 55.
- Substitutio compendiosa verbis civilibus à mi-
lite facta in forma pupillaris, valet post pu-
bertatem iure fideicommissi, ut in. d. l. Pre-
cibus: secus si simpliciter facta sit, ut in. d. l.
Centurio. p. 508. n. 59.
- Substitutio compendiosa à milite in casu. l. 12.
titul. 5. Part. 6. fuit concepta in forma pupil-
laris. p. 508. n. 60.
- Substitutio compendiosa à milite facta in ca-
su. l. Centurio. ff. De vulgari, nō fuit conce-
pta in forma pupillaris. pagina. 509. nume-
ro. 61.
- Substitutio compendiosa verbis civilibus à pa-
gano facta, quæ semel valere potuit iure di-
rectæ pupillaris, utrum post pubertatem va-
leat fideicommissi iure? pagina. 518. nume-
ro. 72.
- Substitutio compendiosa verbis civilibus fa-
cta in casu. l. Precibus. C. De impuberū, quā-
uis ante pubertatem fuit valitura iure dire-
ctæ pupillaris, nihilominus post pubertatē
valuit iure fideicommissi: et qua ratione? pa-
gina. 519. n. 73. cum sequentib.
- Substitutio compendiosa in casu cap. Raynu-
tius, De testam. qua ratione post pubertatē
valuit iure fideicommissi? p. 519. numer. 74.
cum sequentib.
- Substitutio compendiosa verbis civilibus fa-
cta, quæ potuit valere iure directæ pupilla-
ris, ad hoc ut valeat, vel non valeat post pu-
bertatem, iure fideicommissi, nihil refert, v-
trum fuerit concepta in forma pupillaris,
vel simpliciter. p. 519. n. 75.
- Substitutio compendiosa verbis civilibus fa-
cta, quæ iure directo potuit valere, non tra-
hitur ad fideicommissum: siue ius civile, siue
ius canonicum attendas. pagina. 521. nume-
ro. 78.
- Substitutio compendiosa verbis civilibus fa-
cta inter liberos indistincte valet iure fidei-
commissi post pubertatem: propter clausu-
lam subintellectam, quod valeant testamē-
to comprehendens, ut melius valere possint. p.
522. n. 80.
- Substitutio compendiosa verbis civilibus fa-
cta valet indistincte post pubertatem iure
fideicommissi, fauore piæ causæ substituta.
pagina. 526. n. 86.
- Substitutio compendiosa, de qua in cap. Si pa-
ter, fuit valitura post pubertatem fideicom-
missi iure. p. 525. n. 87.
- Substitutio compendiosa facta in forma pupil-
laris non est proprie compendiosa. pag. 526.
numero. 88.
- Substitutio compendiosa à milite facta in ter-
minis. l. 12. titul. 5. Partit. 6. cum fuerit in for-
ma pupillaris concepta, vix est, ut inspecto
iuris rigore potuerit valere iure directo, quā-
uis mater non interueniret. Tamen si lex ip-
sa contrarium suadeat, pagina. 526. nume-
ro. 90.
- Substitutio compendiosa verbis civilibus à
pagano facta, etiam in terminis. l. 12. titul. 5.
Partit. 6. adueniente pubertate, non valet iu-
re fideicommissi: siue fuerit concepta in for-
ma pupillaris, siue simpliciter. pagina. 527.
numero. 92.
- Substitutio compendiosa verbis civilibus, vel
communibus, à pagano facta adiecta condi-
tione: Si sine liberis, in terminis. l. 12. titul. 5.
Partit. 6. semper valet iure fideicommissi:
quauis iure communi contrarium censere-
tur. p. 527. n. 93.
- Substitutio compendiosa verbis civilibus à pa-
gano facta puberi, etiam in terminis. l. Parti-
ta, valet fideicommissi iure. pagina. 528. nu-
mero. 94.
- Substitutionis compendiosæ effectum & na-
turam nō immutat clausula ita adiecta: Sub-
stituens eum vulgariter, pupillariter, & per
fideicommissum. p. 459. n. 9.
- Substitutio filio impuberi facta sub mortis cō-
ditione, est compendiosa: quauis conditio:
Si sine liberis, non adijciatur, pagina. 110. nu-
mero. 3.
- Substitutio filio impuberi facta sub alia, quā-
mortis, conditione, non est compendiosa,
contra communem. pagina. 112. numero. 6.
- Substitutio facta vni ex filijs, qui supremus mo-
reretur, non tam videtur pupillaris, quā-
compendiosa facta in forma pupillaris. pa-
gina. 218. n. 20.
- Substitutio ita facta: Si filius meus sine liberis
decesserit, bona mea dentur, & distribu-
antur pauperibus per executores meos: utrum
sit compendiosa? pagina. 386. numero. 2.
- Substitutio ita concepta: *Quandocunq; filius
sine liberis decesserit, bona mea dentur pau-
peribus: non est compendiosa: quam conti-
nebat duntaxat fideicommissum vulgare
bonorum testatoris: sed si adijciatur: Bona
mea, & filij mei: tunc substitutio est compē-
diosa*

Index Cap. Si pater, et. §. Cū in bello

- diola continens, & pupillare, & vulgare fi-
deicommissum. Et idem si simpliciter dictū
fuerit, bona diuisantur. pagina. 389. nu-
mero. 7.
- Substitutio in casu. l. Si frater tuus. C. De fidei-
commissis. utrum fuerit compendiosa, an ve-
rō pupillaris. p. 523. n. 82.
- Substitutio compendiosa admitti nequit ex
vulgari: licet filius non adita patris heredita-
te decesserit. p. 212. n. 2.
- ### De exemplari.
- Substitutionis exemplaris exemplum. p. 3.
numero. 6.
- Substitutio exemplaris in dubio interpre-
tari debet directa potius quā obliqua. pa-
gina. 467. n. 39.
- Substitutio exemplaris furiosi non potest fi-
deicommissio grauari, eiusque sententiæ li-
mitatio. p. 414. n. 20.
- ### De fideicommissaria.
- Substitutio fideicommissaria, seu obliqua,
duplex. p. 3. n. 9.
- Substitutionis fideicommissariæ, & directæ,
duæ principales differentiæ describuntur:
pagina. 3. n. 10.
- Substitutio fideicommissaria inter liberos fa-
cta in testamento minus solenni valida est:
pagina. 79. n. 5.
- Substitutio fideicommissaria ad pias causas in
testamento minus solenni valet. pagina. 80.
numero. 10.
- Substitutio fideicommissaria facta cum distin-
ctione utriusque temporis, hoc est, pupilla-
ris atatis, & pubertatis, recipit diuersam pro-
diuersitate temporum interpretationem, vi-
delicet, vel fideicommissi pupillaris, vel vul-
garis. p. 377. n. 22.
- Substitutio fideicommissaria ita scripta: *Esti
utrumque sine liberis mori contigerit filio
ram, eis, & cuilibet eorum pauperes per fi-
deicommissum substituo: quauis commo-
dum precedentis substitutionis pupillaris
contineat: de eo tamen commodo legitima
pupilli est deducenda: quoniam ipse onera-
tus censetur.* p. 395. n. 16.
- Substitutio fideicommissaria dubia intelli-
gitur potius directa, quā obliqua. pag. 455.
numero. 10.
- Substitutio fideicommissaria, aut vulgaris, in
hereditate facta, non porrigitur ad prelega-
ta postea relicta. p. 464. n. 35.
- Substitutio fideicommissaria ita filio impube-
ri instituto conscripta: *Quandocunq; filius
meus decesserit: rogo heredem eius, ut om-*

- nia bona Titio restituat: est compendiosa
continens duo distincta fideicommissa: vnū
pupillare ante pubertatem: postea verō al-
terum vulgare bonorum testatoris. pagina
502. n. 43.
- Substitutio filio impuberi facta sub alia quā-
mortis conditione, adiecto aduerbio: *Quā-
docunq; fortassis continet fideicommissa-
riam.* p. 114. n. 15.
- Substitutio ita facta: *Si filius meus sine liberis
decesserit, bona mea dentur, & distribu-
antur pauperibus per executores meos: est
omni tempore fideicommissaria: et conse-
quenter non est proprie compendiosa.* pag-
ina. 386. n. 2.
- Substitutio ita concepta: *Quandocunq; filius
sine liberis decesserit, bona mea dentur pau-
peribus: continet duntaxat fideicommissum
vulgare bonorum testatoris: et quid si
dictum sit simpliciter: Bona, vel Bona mea,
& filij mei: vide.* p. 389. n. 7.
- Substitutio hæc: *Esti utrumque sine liberis mo-
ri contigerit: filiorum, Christi pauperes
in omnibus bonis meis heredes instituo:
post pubertatem decedente filio, est fideico-
missaria, in qua non cadet quæsitum antea
ex substitutione pupillari.* pagina. 392. nu-
mero. 10.
- Substitutio ista: *Si filius meus decesserit in pu-
pillari atate, bona mea Titio restituan-
tur: non est pupillaris: sed continet fideicom-
missum pupillare.* p. 412. n. 17.
- Substitutio fideicommissaria etiam reciproca
in vulgarem tantummodo casum facta cen-
setur. p. 456. n. 16.
- Substitutio filio impuberi ita concepta: *Titium
filium impuberem instituo, & Caium ei substituo
vulgariter & pupillariter, & per fideicom-
missum: continet quidem fideicommissa-
riam in mortis filij in tempus dilatam.* pag-
ina. 462. n. 25.
- Substitutio à milite facta interpretari debet in
dubio esse fideicommissaria potius quā
directa militaris. p. 468. n. 40.
- Substitutio facta scienter maiori. xxv. annis,
vel extraneo, etiam in forma pupillaris, tra-
hetur ad fideicommissum. pagina. 445. nu-
mero. 21.
- Substitutio, quæ in fideicommissum in vulga-
rem tantummodo casum facta proponitur,
agnito semel fideicommissum, profus expi-
rat. p. 457. n. 17.
- Substitutio filio facta verbo communi, Substi-
tuo, & sub conditione, si filius impubes de-
cesserit, non videtur continere fideicom-
missum pupillare. p. 483. n. 5.

Substi-

Index Cap. Si pater, et. §. Cū in bello.

- Substitutio directā codicillis facta, ad fideicommissum trahitur. p. 491. n. 24.
- Substitutio directā, quæ initio propter conditionem personæ non potest valere tanquā directā, trahitur ad fideicommissum secundum communem, quæ latè examinatur. p. 439. n. 9. cum sequentibus.
- Substitutio directā, non adhibita testamēti solennitate, vtrum ad fideicommissum trahatur, & codicillorum vim habeat, si testator non declarauit, se velle facere codicillos, nec clausulam codicillarem apposuit. p. 484. n. 9. & n. 12.
- Substitutio directā ad fideicommissum trahitur in casu. l. Ex facto, in princip. ff. Ad Trebellian. p. 528. n. 95.
- Substitutio directā quando personæ conditio illi repugnat sustinetur vt valeat fideicommissi iure. p. 528. n. 95.
- Substitutus fideicommissarius post diem fideicommissi cedentem moriens antea quā fideicommissum agnoscat, transfert in hæredem quemcumq; eiusdem fideicommissi actionem. p. 496. n. 29.
- Substitutus per fideicommissum coniunctim cum alijs, si, viuo testatore, decedat, nihil ad hæredes eius trāsmittit. Nec propterea eius pars coniunctis olim accrescebat: sed ex lege Papia fisco vendicabatur. pagina. 496. numero. 30.
- Substitutus per fideicommissum in impuberis hereditate, si post testatorem, viuo adhuc impubere, moriatur, eius portio non accrescit alijs coniunctim substitutis: sed eā trāsmittit in eius hæredem: nisi & in fideicommissio facta sit vulgatis substitutio. pag. 497. numero. 34.
- Substitutus per fideicommissum filio impuberi datus sub conditione, si filius in pupillari ætate decesserit, quanuis, viuo impubere, moriatur, trāsmittit pupillare fideicommissum ad quoscunque hæredes. p. 337. numero. 23.
- De militari.**
- S**ubstitutionis militaris figura. pagina. 3. numero. 7.
- Substitutio militaris est censenda, nō verò pupillaris, cum miles liberis impuberibus extra potestatem constitutis substituit. p. 19. numero. 13.
- Substitutio militaris directā non includit filij legitimam, nec reliqua eius bona aliunde quam à patre habita. pagina. 20. numero. 15.
- Substitutio militaris directā non habet locum

- in legitima filio debita. pagina. 302. numero. 6.
- Substitutio militaris directā facta filio intelligitur facta in bonis testatoris, non in his dū taxat bonis, quæ post mortem filij superescent. p. 472. n. 52.
- Substitutio militaris filio facta ita demum habet subintellectam conditionem: Si sine liberis, si habeat expressam mortis conditionem, non aliās. p. 142. n. 13.
- Substitutio à milite facta extraneo, etiā in forma pupillaris, videlicet, his verbis: Plocius mihi hæres esto, Sempronius Plocij hæres esto: exprimit non solum vulgarem, sed etiam militarem in casum mortis Plocij, in regnis Castellæ & in terminis. l. 12. tit. 5. Partit. 6. p. 527. n. 91.
- Substitutus militaris succedere intelligitur nō hæredi, sed ipsi militi testatori. pagina. 3. numero. 8.
- Substitutus militaris filio datus reuocat alienata ab eodem filio. pagina. 472. numero. 54.

De pupillari.

- S**ubstitutionis pupillaris conceptio traditur. p. 2. n. 4. & p. 237. numero. 4. cum sequentibus.
- Substitutio pupillaris omnino tacita non habet locum contra matrem impuberis pagina. 9. n. 5.
- Substitutionem pupillarem facere nequit filiusfamil. miles impuberi filio in aui potestate manenti: nec auus miles nepoti in filij potestate recasuro, iuxta veriorē sententiā, contra vulgo receptam opinionem. p. 10. numero. 10. & num. præced.
- Substitutio pupillaris exigit ad eius valorem patriam potestatem. pa. 15. n. 1. tempore testamenti. pagina. 15. n. 5. & tempore mortis. p. 16. n. 6.
- Substitutionem pupillarem filio impuberi pater facere potest: quanuis impubes filius, ætatem malitiam supplente, matrimonium contraxisset, & potestatem generandi haberet. p. 28. n. 9.
- Substitutionem pupillarem pater facere potest filio impuberi: quanuis idem impubes legitimas nuptias contraxisset, & ex his nuptijs iustum filium procreasset: si modò pater impuberi nepotem ex eo substituat. p. 28. numero. 10.
- Substitutio pupillaris natiuitate posthumi ex eodem impubere nati rumpitur. pagina. 29. n. 11.
- Substitutio pupillaris rupta natiuitate posthumi

Index Cap. Si pater, et. §. Cū in bello.

- mi ex eodem impubere nati, si posthumi, viuo impubere, decedat, restituitur. pagina. 30. n. 12.
- Substitutio pupillaris filio impuberi facta, quæ præteritione nepotis ex eodem impubere suscepti fuerat irrita, mortuo eodem nepote ante impuberem, iure prætorio restituitur. p. 37. n. 13.
- Substitutio pupillaris facta impuberi filio ex matrimonio præterito suscepto valet propter vnus duntaxat coniugis bonam fidem. p. 38. n. 20. & p. 40. n. 25.
- Substitutio pupillaris facta in testamento minus solemniter inter liberos valida est. pagina. 79. n. 4.
- Substitutio pupillaris facta in testamento minus solenni non valet, si substitutus non sit ex liberis testatoris. p. 79. n. 6.
- Substitutio pupillaris scripta ante hæredis institutionem vtrum valeat. pagina. 101. n. 2.
- Substitutio pupillaris non in continenti pater no testamento, sed ex interuallo scripta nullius momenti est censenda, etiam hodie. p. 107. n. 13.
- Substitutionem pupillarem faciendi potestas non ex lege. xij. tabul. sed moribus duntaxat constat. p. 15. n. 2.
- Substitutio pupillaris ante paterni hæredis institutionem eadem die facta valet, si pupillare & paternum testamentum iisdem solennibus non repetitis fuerit circumscriptum. pagina. 108. num. 14.
- Substitutioni pupillari non repugnat adiectio cuiuscunque conditionis, quæ debeat ante, vel post pupilli mortem, verificari. p. 113. numero. 11.
- Substitutio pupillaris filio impuberi facta exigit institutionem, aut ex hæredatione eiusdem filij: & qua ratione? p. 119. n. 1.
- Substitutio pupillaris apud Iureconsultos potuit fieri filiarum, vel nepoti suis hæredibus præteritis. p. 119. n. 2.
- Substitutio pupillaris fieri potest filiarum, vel filio institutis in re certa. p. 119. n. 3.
- Substitutio pupillaris potest fieri liberis non solum institutis, sed etiam ex hæredatis. p. 119. nu. 4.
- Substitutio pupillaris impuberi ex hæredato ita demum fieri potest, si sit doli capax. p. 119. nu. 5.
- Substitutio pupillaris liberis ritè ex hæredatis etiam in mala mente fieri potest. pag. 120. numero. 6.
- Substitutio pupillaris filio ex hæredato, nō vna tantum, sed etiam plures substitutionis gradus fieri possunt. p. 120. n. 8.
- Substitutio pupillaris cōseruatur per Authēt. Ex causa. C. De liberis præteritis. pag. 124. numero. 27.
- Substitutio pupillaris rumpitur agnatione posthumi: restituitur tamen iure prætorio, si posthumi ante pupillum patrem moriatur. p. 156. n. 53.
- Substitutio pupillaris defenditur, reiecta ditione, Mihi, tanquam vitiosa: vbi testator dixit: Si filius intra pupillarem ætatem decesserit, Titius mihi hæres sit. p. 184. n. 1.
- Substitutionem pupillarem liberis emancipatis pater facere nequit. p. 15. n. 3.
- Substitutio pupillaris duobus filijs facta sub conditione: Si decesserint in ætate pupillari: non verificatur, nec substitutum admittit, vno mortuo: sed mors vtriusq; est expectanda: etiam si pia causa sit substituta. pag. 191. n. 6.
- Substitutio pupillaris, patre & filio impubere simul eodem temporis pucto defunctis, valere nequit, contra Bart. & communē: valebit tamen in Castellæ Regnis. p. 199. num. 3.
- Substitutio pupillaris cōseruatur per Authēt. Ex causa. C. De liber. præterit. quanuis testamētum paternum quasi agnatione posthumi rumpatur per ingressum monasterij bonorum capacis in communi. p. 202. num. 9.
- Substitutio pupillaris statim fit irrita vbi primum pater professus religionem bonorum capacem in communi desijt habere in potestate filium: quanuis patris testamentum sit valiturum. p. 203. n. 10.
- Substitutio pupillaris, quanuis non fieret, vt fit irrita, professioe patris in monasterio bonorum capaci in communi, si tamen pupillus, viuo patre monacho, decederet testamētum pupillare non potuit confirmari, nec ex eo hereditas deferri ante mortem patris naturalem. p. 204. n. 12.
- Substitutio pupillaris valet, quanuis pater apud hostes captus moriatur. p. 204. n. 14.
- Substitutio pupillaris fit irrita, si pupillus in ciuitate decedat, ante quā pater apud hostes moriatur. p. 204. n. 16.
- Substitutio pupillaris nō fit irrita, quanuis post mortuum in ciuitate patre, filius impubes apud hostes captus decedat. p. 207. n. 19.
- Substitutio pupillaris fit irrita, si pupillus captus sit ab hostibus, & deinde pubes factus apud hostes moriatur. p. 207. n. 21.
- Substitutio pupillaris omnino fit irrita, si pater, & deinde filius, ab hostibus capiatur, & postea eodem ordine in captiuitate decedant: eiusque conclusionis noua ratio ostenditur. p. 208. n. 23.

Substi-

Index Cap. Si pater, et. §. Cū in bello

- Substitutio pupillaris, aut compendiosa, appellatur ab ipsis etiam Iureconsultis vulgaris, propter consuetam, & vulgarem clausulam in ea appositam. pagina. 218. nu. 21.
- Substitutiones pupillares sola sui hæredis existentia confirmantur. pagina. 238. numero. 7.
- Substitutio pupillaris, & specialis, aut verbis generalibus expressa in compendiosa, matrem pupilli excludit à legitima. pagina. 238. numero. 8. & n. 13.
- Substitutio pupillaris omnino tacita admittitur contra matrem: quando substitutus est ex liberis testatoris. p. 239. n. 10.
- Substitutio pupillaris omnino tacita admittitur contra matrem, quādo pia causa fuit substituta. p. 239. n. 11.
- Substitutionem pupillarem liberis impuberibus facere mater non potest. pagina. 15. numero. 4.
- Substitutio pupillaris continet non onus, sed honorem pupilli. pagina. 305. nu. 14.
- Substitutio pupillaris, etiam in compendiosa comprehensa trahitur ad omnia pupilli bona, etiam quæ illi aliunde, quā a patre, obtulerunt. p. 331. n. 11.
- Substitutio pupillaris facta impuberi arrogato trahitur ad bona duntaxat, quæ pupillus ab arrogatore fuit consequutus: non autem ad alia bona, quæ pupillus aliunde habuit. pagina. 335. num. 5.
- Substitutio pupillaris confirmatur sui hæredis existentia. p. 350. n. 14.
- Substitutio pupillaris omnino tacita resultans ex vulgari expressa, non habet locum contra matrem pupilli: præterquam si substitutus sit ex liberis testatoris. pagina. 380. numero. 1.
- Substitutionis pupillaris commodum comprehenditur in fideicommissio de bonis restituendis simpliciter iniuncto. pag. 390. numero. 9.
- Substitutio pupillaris ita concepta: Si filius meus in pupillari ætate decesserit, filia mihi hæres sit, valet, reiecto verbo, Mihi, quod pro non scripto habetur. p. 402. n. 2.
- Substitutio pupillaris filio ex hæredato ita facta: Si filius meus in pupillari ætate decesserit, Titius mihi hæres sit: nullius momenti censetur. p. 404. n. 3.
- Substitutio pupillaris codicillis ita facta: Si filius in ætate pupillari decesserit, Titius mihi hæres sit: in fideicommissum pupillare cōuersa retinet dictionem, Mihi: propter quā in bonis duntaxat testatoris fideicommissum valet. p. 405. n. 6.
- Substitutio pupillaris ita concepta: Si filius in pupillari ætate decesserit, sit illi hæres Sempronius: Item volo quod si dicta cōditio existat, Titius mihi hæres sit: non admittitur equaliter vtrumque pupillarem substitutum ad impuberis hæreditatem: Sempronius enim erit hæres impuberi vniuersalis: Titius verò eidem erit hæres in bonis testatoris, quasi in rebus certis. p. 405. n. 7.
- Substitutio pupillaris facta sub conditione: Si filius hæres erit. & c. multum differt ab altera pupillari facta sub conditione: Si filius in ætate pupillari decesserit. pagina. 406. numero. 8.
- Substitutio pupillaris fieri potest verbo obliquo, si de voluntate constiterit. pagina. 412. numero. 16.
- Substitutionis pupillaris & exemplaris differentia. p. 413. n. 19.
- Substitutio pupillaris scienter facta filio puberi, & minori. xxv. annis, ad eam vsque ætatem producit. p. 443. n. 18.
- Substitutio pupillaris scienter facta maiori. xxv. annis, valet, remota quasi impossibili mentione pupillaris ætatis: sed nihilominus expectanda est mors filij. pagina. 443. numero. 19.
- Substitutio pupillaris codicillis facta inter liberos, per quam pater filium alteri impuberi pupillariter substituit, valet iure directo. pag. 488. n. 15.
- Substitutio pupillaris potest a patre post eius testamentum ex interuallo recte fieri, adhibita iterum ex integro solennitate. p. 488. numero. 16.
- Substitutio pupillaris testamento solenni facta, si substitutus sit extraneus, reuocatur per secundam factam codicillis, quibus ipse pupilli legitimi successores sint substituti. p. 489. nu. 17.
- Substitutio pupillaris codicillis facta valet iure fideicommissi pupillaris quāuis præcessisset altera substitutio pupillaris valida in testamento solenni facta, videturque prior substitutus testamento datus quasi fideicommissio pupillari codicillis rogatus secundo substituto impuberis hæreditatem restituere. p. 489. n. 18.
- Substitutio posterior pupillaris codicillis inter liberos facta reuocat alteram priorem solenniter scriptam, in qua extraneus fuerat substitutus, verum posterior substitutus frater non ex testamento pupillari: sed ab intestato fratri impuberi succedit iuxta Bartol. sententiam: contraria tamen defenditur. pagina. 490. n. 20.

Substi-

Index Cap. Si pater, et. §. Cū in bello.

- Substitutio pupillaris c. codicillis facta inter liberos in terminis. §. Si quis autem. Hac cōfultissima. C. De testament. reuocat priorē substitutionem pupillarem testamento factā, in qua fuerat substituta impuberis mater, quam frater impuberi substitutus ex testamento succedens profus excludit: idque in Regnis Castellæ & Portugallie seruandū duntaxat. p. 491. n. 23.
- Substitutio pupillaris directa inutilis facilius conuertitur in vulgare, quā in militarem substitutionem. p. 515. n. 69.
- Substitutio pupillaris inutiliter facta porrigitur nihilominus ad vtilitatem vulgaris omnino tacitæ. p. 519. n. 97.
- Substitutio pupillaris non rescinditur per bonorum possessionem contra tabulas impetratam. p. 569. nu. 8.
- Substitutio pupillaris conseruabitur hodie, rupro testamento ex præteritionis, vel ex hæredationis causa. p. 569. n. 9.
- Substitutio pupillaris facta impuberi etiā præterito vel ex hæredato cōseruatur hodie per Authen. Ex causa. C. De liber. præterit. quāuis filius ipse patris testamentum, aut nullum, aut in officiosum dixerit. p. 570. nu. 10.
- Substitutio pupillaris omnino tacita, ad quam vulgari expressa porrigitur, conseruatur, rupro testamento ex Authen. Ex causa. C. De liber. præterit. p. 572. n. 12.
- Substitutio pupillaris omnino tacita admittitur contra filium testatoris ex hæredatum, aut consulto præteritum. pagina. 572. numero. 13.
- Substitutio pupillaris facta impuberi etiā mala mente ex hæredato, siue præterito, cōseruatur rupro testamento. pagina. 572. numero. 14.
- Substitutio pupillaris conseruatur per Authen. Ex causa. C. De liber. præterit. etiam si ipse met pupillaris substitutus, testamentum rupit, aut irritum fecit. pagina. 573. numero. 15.
- Substitutio pupillaris non conseruatur, rupro testamento agnatione posthumi per ignorantiam præteriti. p. 575. n. 18.
- Substitutionis pupillaris commodum, vtrum si mater secundo nubat conseruari, debeat filijs prioris matrimonij: pagina. 576. numero. 19.
- Substitutionis pupillaris commodum, vtrum veniat in fideicommissio vniuersali: vide in verb. Fideicommissum.
- Substitutionis pupillaris fauore non creditur pupillus fratri superuixisse, quando eodem casu perierunt. p. 63. B. n. 5.
- Substitutionis pupillaris emolumento vtrum priuari debeat filius, qui parentis iudicium oppugnavit. p. 574. n. 17.
- Substitutio facta vni ex filijs qui supremus moreretur, vtrum sit pupillaris. pagina. 218. numero. 20.
- Substitutio ita concepta: Si filius meus in ætate pupillari decesserit, substituo Sempronium: si hæres erit, vtrum exprimat solam pupillarem, an verò etiam vulgarem contineat? pagina. 406. numero. 9.
- Substitutio ita concepta: Si filius in ætate pupillari decesserit, Titius ei hæres sit: euidenti solam pupillarem designat, quā si illud pronomen, Ei, non esset appositum. p. 408. n. 11.
- Substitutio ita concepta: Si filius meus decesserit in ætate pupillari, filia mihi, & illi hæres sit: exprimit æque pupillarem, & vulgarem substitutionem. pagina. 408. nu. 12.
- Substitutio ita concepta: Filio meo filiam meam substituo: exprimit æqualiter pupillarem, & vulgarem substitutionem. pag. 409. numero. 14.
- Substitutio hæc: Filij mei filia hæres sit: siue ita: Filio meo filia hæres sit: exprimit solam pupillarem substitutionem. pagina. 409. numero. 15.
- Substitutio ita concepta: Si filius meus in pupillari ætate decesserit, restituo Titio hæreditatem meam: exprimit directam pupillarem. p. 413. n. 18.
- Substitutio filio impuberi simpliciter facta continet pupillarem, & vulgarem. p. 460. nu. 21.
- Substitutio nō solū pupillaris, sed etiam alia quæcunque substitutio directa, necnon & institutio directa codicillis facta, ad fideicommissum trahitur. pagina. 491. numero. 24.
- Substitutio illa: Quisquis mihi hæres erit, sit hæres filio meo: solam pupillarem exprimit. p. 516. n. 70.
- Substitutio in casu. l. Si frater tuus. C. De fideicommissis. non fuit compendiosa: sed fuit pupillaris. p. 523. n. 82.
- Substitutio facta puberi vel extraneo, scienter in forma pupillaris vtiliorem habebit fideicommissariam, quā substitutio pupillaris facta nō in forma pupillaris. Hæc autem facta non in forma pupillaris sub sola conditione mortis in pupillari ætate, vtiliorem continebit vulgare, quā altera. pag. 446. numero. 24.
- Substitutio ita codicillis concepta: Si filius meus decesserit in pupillari ætate, vel po-

¶ ¶ ¶ itea

Index Cap. Si pater, et. §. Cū in bello

- stea sine liberis Titium substituo: potius ex primit ante pubertatem directam pupillare inualidam, quam obliquam fideicommissariam. p. 484. n. 7.
- Substitutio pupillaris directa facta filio puberi non potest valere fideicommissi iure, si testator existimauerat, filium esse impuberem. p. 443. n. 17.
- Substitutio pupillaris succedere intelligitur in hereditate ipsius impuberis, non verò in hereditate testatoris. p. 10. n. 13.
- Substitutus pupillaris exhereditati impuberis non potest legatis aut fideicommissis grauari. p. 120. n. 7.
- Substitutus pupillaris impuberis instituti in re certa, dato cohæredede vniuersali adueniente, vtrum possit legato aut fideicommissio grauari? p. 120. n. 9. & 12. & 21.
- Substitutus pupillaris impuberis exhereditati bona mente, & non notæ causa, grauari potest legatis aut fideicommissis. pagina. 121 numero. 11.
- Substitutus pupillaris exhereditati impuberis, & legatarij, non potest nomine proprio grauari tanquam pupillari testamento: sed bene potest grauari nomine appellatio tanquam paterno testamento, & velut hæres filij legatarij. p. 122. n. 19.
- Substitutus pupillaris tanquam pupillari testamento grauari potest nomine proprio: sed si grauatur tanquam hæres filij legatarij, & velut paterno testamento, non potest grauari nomine proprio, sed duntaxat nomine appellatio hæredis. p. 122. n. 20.
- Substitutus pupillaris exhereditati impuberis, & legatarij, quamam verborum formula fecurè grauari possit ostenditur. pagina. 123. numero. 23.
- Substitutus pupillaris exhereditati impuberis, cui pater nihil legauit, qua forma grauari possit describitur. p. 123. n. 24.
- Substitutus pupillaris exhereditati impuberis, poterit grauari per viam conditionis. pag. 123. n. 25.
- Substitutus pupillaris succedit non testatori, sed ipsi impuberi, etiam in bonis patris. p. 125. nu. 32.
- Substitutus pupillaris, si post mortuum in ciuitate patrem filius impubes apud hostes captus decedat, non potest nuda voluntate adire hereditatem: sed necesse habet bonorum possessionem secundum tabulas pupillares agnoscere. p. 207. n. 20.
- Substitutus pupillaris, qui à fratris impuberis hereditate se abstinerat, poterit hæredum suorum beneficio reuocare abstentionem intrabiennium. p. 240. n. 15.
- Substitutus pupillaris non solum specialiter, sed etiam verbis generalibus compendiosè, matrem excludit in totum in vtroque foro p. 239. n. 9. & n. 13.
- Substitutus pupillaris vtrum teneatur probare filium pupillum, & in ætate pupillari decessisse? p. 247. numero. 3. & numeris sequentibus. & p. 8. B. n. 6.
- Substitutus pupillaris succedit impuberi, qui ante pubertatem doli capax ex summi Pontificis dispensatione fuit ingressus religionem bonorum incapacem in communi, quantum postea factus pubes decedat. pagina. 250. numero. 5.
- Substitutus pupillaris, si pupillus ipse ab hostibus capiatur, & deinde pubes factus decedat apud hostes, vtrum ex pupillari substitutio ne sit admittendus? p. 250. n. 16.
- Substitutus pupillaris impuberi arrogato omnia bona impuberis ad eundem consequitur: quantum bona, quæ aliunde quam à patre arrogatore impubes habuit, eius legitimis hæredibus restituere debeat. pagina. 337. numero. 6.
- Substitutus pupillaris non potest ex fideicommissio, quod restituere fuit grauatus, deducere partem legitimam ipsi impuberi debitam. p. 391. n. 11.
- Substitutus pupillaris fratri impuberi codicillis ab intestato constitutus, non existit ex potentia suitatis eidem impuberi hæres ipso iure: quantum, si testamento constitueretur, proculdubio extiturus suus hæres foret. p. 491. nu. 22.
- Substitutus pupillaris etiam turpis fratrem cõ sanguineum, aut etiam matrem ipsam excludit. p. 561. n. 4.

De reciproca.

- Substitutio reciproca quænam sit, & quomodo differat a breuiloqua? pagina. 4. numero. 12.
- Substitutio reciproca his verbis facta: Vos inuicem substituo: non continet fideicommissariam. p. 453. n. 4.
- Substitutio reciproca: Vos inuicem substituo: adiecta clausula, Substituens eos vulgariter, & pupillariter, & per fideicommissum: continet fideicommissariam. pagina. 454. numero. 5.
- Substitutio reciproca facta post fideicommissum hereditatis duobus relictum, exprimit fideicommissum vulgare, per quod ad partem alterius repudiantis quilibet censetur inuitatus: neuter verò intelligitur rogatus, vt

Index Cap. Si pater, et. §. Cū in bello.

- vt partem suam alteri restituat. pagina. 455. numero. 12.
- Substitutio reciproca codicillis facta fideicommissariam continet, secundum communem opinionem: sed fideicommissum intelligi debet esse vulgare, vt alter duntaxat in locum repudiantis admittatur, cõtra omnes. p. 455. numero. 13. & numero. 14.
- Substitutio reciproca etiam fideicommissaria in vulgarem tantummodo casum facta censetur. p. 456. n. 16.
- Substitutio reciproca codicillis facta ad fideicommissum trahitur, vt alter alteri post mortem teneatur partem restituere, quando ipsimet fuerunt primo gradu, & in testamento hæredes vtiliter instituti. pagina. 458 numero. 18.
- Substitutio reciproca: Vos inuicem substituo: continet vulgarem, etiam adiecta clausula codicillari. p. 459. n. 19.
- Substitutio reciproca, simul & compendiosa inter filios, & deinde separatim facta in defunctum omnium filiorum, si prior reciproca euasit in pupillarem, & deinde posterior in fideicommissariam, ex eò quod prior es filij in pupillari ætate, postremus verò pubes decessit: restitutio erit facienda quasi ex duplici fideicommissio, & vulgari, & pupillari: et consequenter ex portione puberis deducetur eius legitima, sed ex impuberum portionibus, quæ in fideicommissum ceciderunt, non deducetur legitima. pagina. 392. numero. 13.
- Substitutio reciproca, simul & compendiosa filiorum, de qua in capitul. Si pater, quoad verborum figuram similis videtur alteri, de qua in capitul. Raynuitus, De testamentis. p. 381. n. 5.
- Substitutio reciproca, simul & compendiosa facta duobus filijs imparibus, videlicet vni pupillo, & alteri puberi, non potest in persona impuberis continere directam pupillarem. p. 431. n. 3.
- Substitutio reciproca pariter & compendiosa personis imparibus facta, ita demum in persona impuberis non continet directam pupillarem, si substitutio fuit etiam reciproca: videlicet: Vos inuicem substituo, sub conditione, si alter sine liberis decesserit. Nam si separatim vni, & alteri fuit facta, compendiosa continebit in persona impuberis directam pupillarem. p. 434. n. 4.
- Substitutio reciproca, compendiosa, simul & breuiloqua, facta tribus filijs, videlicet duobus impuberibus, & vni puberi, non potest in personis impuberum continere directam pupillarem. Neque interest vtrum pubes sit extraneus, vel etiam testatoris filius, pagina. 437. n. 5.
- Substitutio reciproca compendiosa, pariter & breuiloqua, facta quatuor filijs impuberibus, quorum duo erant emancipati, etiam adiecta conditione, si decesserint in ætate pupillari, non potest continere directam pupillarem, etiam in persona impuberum. pagina. 438. n. 7.
- Substitutio reciproca, & compendiosa simul facta duobus filijs, alteri puberi, & alteri impuberi, & si pubes filius post patrem, & deinde impubes decedat, non potest valere iure directæ pupillaris in persona impuberis; quantum pia causa sit substituta. pagina. 438. numero. 8.
- Substitutioni reciproce adiecta clausula codicillaris quidnam importet? pagina. 459. numero. 19.

De vulgari.

- Substitutionis vulgaris formula describitur. p. 2. n. 3.
- Substitutio vulgaris magis quam pupillaris, secundum gradum constituit. pagina. 125. numero. 35.
- Substitutionem vulgarem inclusam in breuiloqua longè differre à vulgari comprehensa in compendiosa. pagina. 112. numero. 8.
- Substitutio vulgaris, etiam comprehensa in breuiloqua, remouet sui hæredis existentiam in filio, non tamen eam tollit vulgari inclusa in compendiosa. pagina. 113. numero. 9.
- Substitutio vulgaris magis quam pupillaris secundum gradum constituit. pagina. 125. numero. 35.
- Substitutionis vulgaris omnino tacite effectus p. 126. n. 38.
- Substitutio vulgaris in casu mortis filij porrigitur ex testantis sententia ad omnes alios casus vulgaris. p. 129. n. 47.
- Substitutio vulgaris verbis generalibus compendiosè expressa in casum mortis filij porrigitur ad omnes alios casus vulgaris. p. 129. numero. 48.
- Substitutio vulgaris comprehensa in compendiosa, etiam in casu omisso, ad quem expressus porrigitur, non est omnino tacita: sed est partim expressa, & partim tacita quoad casus. p. 130. n. 50.
- Substitutio vulgaris omnino tacita non admittitur contra matrem testatoris: sicut neque contra matrem impuberis. pagina. 194. n. 9.

Index Cap. Si pater, et. §. Cū in bello

- Substitutio vulgaris concepta in casum impotentiae, extenditur ad casum voluntatis. p. 194. nu. 11.
- Substitutio vulgaris, etiam verbis generalibus expressa in compendiosa, admittit substitutum, si pater, & deinde filius ab hostibus capiuntur, & postea eodem ordine apud hostes moriantur. p. 204. n. 22.
- Substituto vulgari non aperit viam mors filij, si per eam vulgarem substitutionem non fuit sublatus ius sui heredis in filio. pagina. 212. numero. 5.
- Substitutio vulgaris tollit existentiam sui heredis in filio. p. 212. n. 6.
- Substitutio vulgaris omnino tacita, ad quam expressa pupillaris ex constitutione diui Marci porrigitur, non tollit existentiam sui heredis in filio. p. 213. n. 8.
- Substitutio vulgaris, quae includitur in compendiosa, non est omnino tacita: sed verbis generalibus expressa: quemadmodum pupillaris p. 213. num. 9.
- Substitutio vulgaris non tollit existentiam sui heredis in filio, quando simul cum ipsa vulgari fuit etiam admixta fideicommissaria substitutio. p. 213. n. 11.
- Substitutio vulgaris, quae verbis generalibus includitur in compendiosa, non tollit existentiam sui heredis in filio. p. 214. numero. 14.
- Substitutio vulgaris expressa in casum impotentiae non tollit suatatem. pagina. 214. numero. 15.
- Substitutio vulgaris, quam verbis generalibus continet compendiosa, intelligitur concepta in casum impotentiae. pagina. 215. numero. 16.
- Substitutionis vulgaris contentae in compendiosa, & contentae in breuiloqua discrimen. p. 216. n. 17. & 18.
- Substitutio vulgaris contenta in breuiloqua tollit existentiam sui heredis in filio: quam tamen non tollit vulgaris contenta in compendiosa. p. 216. n. 18.
- Substitutio vulgaris comprehensa in compendiosa non facit locum vulgari substituto, quauis filius tacens post patrem decedat: poterit tamen vulgari locus esse, si filius pupillus decedat, & eius haeres ex persona filij se abstineat. p. 219. n. 23.
- Substitutio vulgaris in casum, quo filius viuo patre decedat, porrigitur ex voluntate ad casum voluntatis. p. 219. n. 24.
- Substitutio vulgaris resultans ex compendiosa non facit locum vulgari substituto in casu capitul. Raynuius, De testament. quauis filia, non adita, nec agnita patris hereditate, decesserit. p. 220. n. 28.
- Substitutio vulgaris comprehensa in compendiosa facta a milite in terminis. l. 12. titul. 5. Patit. 6. non facit locum vulgari: quauis filius, non adita, nec acquisita patris hereditate, decedat. p. 221. n. 31.
- Substitutio vulgaris non tollit suatatem: nec impedit transmissionem in legitima filio debita. p. 221. n. 32.
- Substitutio vulgaris est onerosa filio, quatenus tollit existentiam sui heredis, & impedit transmissionem: quapropter tollitur de legitima portione: in reliquum autem firma permanet. pagina. 300. numero. 3. cum sequentibus.
- Substitutio vulgaris, sicut nec fideicommissaria, filio meliorato in tertia hereditatis parte fieri nequit in praedictum aliorum liberorum, ascendentium, vel consanguineorum: sed sola pupillaris fieri potest: aut etiam compendiosa, quae solam pupillarem vtiliter continebit in casum, quo aliquis ex supradictis superfit. p. 301. n. 5.
- Substitutio vulgaris, etiam concepta in casum impotentiae porrigitur ad pupillarem omnino tacitam. p. 368. n. 15.
- Substitutio vulgaris concepta in casum mortis filij, non tollit eiusdem filij suatatem. pagina. 407. n. 10.
- Substitutio vulgaris facta intelligitur non solum in hereditate, sed etiam in praelegato. p. 461. n. 27.
- Substitutio vulgaris, quae contra communem opinionem facta intelligitur, & in hereditate, & in praelegato antea relicto, duplicem & distinctam habet interpretationem: diuersumque exitum habere potest. pagina. 463. n. 30.
- Substitutionis vulgaris factae in hereditate, & in praelegato conditio, si haeres antequam quicquam constituerit decedat, existit quoad hereditatem, deficit vero respectu praelegati. p. 463. n. 32.
- Substitutio vulgaris, quae in compendiosa continetur, non submouet existentiam sui heredis in filio. p. 471. n. 51.
- Substitutio vulgaris directa codicillis facta ad fideicommissum trahitur: quasi legitimus haeres videatur rogatus, ut si haeres scriptus hereditatem repudiauerit, eandem substituto restituat. p. 492. n. 25.
- Substitutio vulgaris in casu. l. Scruola. ff. Ad Trebellian. qua ratione etiam in fideicommissum valere dicatur, ad hoc vt, vno mortuo, superstites totum accipiant: cum etiam remota

Index Cap. Si pater, et. §. Cū in bello.

- etiam qui sui haeres non sunt. pagina. 22. numero. 20.
- Substitutum vulgarem impedit aliquando transmissio ex potentia suatatis. pagina. 22. numero. 18.
- Substitutum vulgarem impedit regulariter transmissio ex capite iuris deliberandi. pagina. 23. nu. 22.
- Substitutum vulgarem non impedit restitutio in integrum contemplatio ex beneficio l. Panthomus. ff. De acquirend. heredita. p. 24. n. 27.
- Succedat, verbum est commune: tametsi relatum ad personam impuberis sit directum, vt putari dicatur: Succedat ei. p. 170. n. 12. & p. 423. n. 12.
- Succesio ex testamento, vel ab intestato, & qui parantur, quando in testamento is haeres instituitur, qui ab intestato legitimus haeres erat futurus. p. 12. B. n. 3.
- Suitas tollitur per dationem cohæredis extranei. p. 224. n. 1.
- Suitas non tollitur per dationem cohæredis, qui sit ex liberis testatoris. pagina. 224. numero. 2.
- Suitas verificari nequit nisi in aliqua hereditatis portione. p. 224. n. 4.
- Suitas confirmat libertates testamento pupillari datas, si filius suus fuerit fratri impuberi heredi instituto pupillariter substitutus. p. 229. n. 19.
- Suitas sola confirmat tabulas pupillares. p. 344. numero. 2. & nu. 14. & numer. sequentibus. vlt. que in finem.
- Suitas confirmat ex hereditationem, tutelam, libertatem, pupillarem substitutionem, & si quae sunt alia, quae ministerium heredis non desiderant, sed directo ab ipso testatore proficiscuntur aditionemque heredis desiderant: non vt haeres ad eundem obligetur, sed duntaxat vt testamentum confirmetur. p. 345. nu. 5.
- Suitas confirmat ipso iure omnia in testamento relicta: quauis ea, quae ministerium, & obligationem heredis desiderant, rata non sint, si filius se abstineat. p. 345. n. 6.
- Suitas obligat filium ipso iure actionibus & oneribus hereditarijs. p. 345. n. 7.
- Suitas confirmat tabulas pupillares, etiam contra matrem. p. 356. n. 19.
- Suitas confirmat fideicommissum vniuersale, & particulare: quauis solum vniuersale ratum esse debeat. p. 346. nu. 8. et vide in verb. Fideicommissum.
- Suitas confirmat tabulas pupillares, etiam si confirmatio non ad vtilitatem, sed ad dam-

Index Cap. Si pater, et. §. Cū in bello.

num filij tendat. p. 355. n. 18.
 Suiatē tollit vulgaris substitutio: vide in verb.
 Substitutio vulgaris.
 Sui hæredis existentiam tollit vulgaris substitutio. pagina. 113. n. 9.
 Sui hæredis sola existentia libertates directæ confirmantur. p. 348. n. 11.
 Sui hæredis acquisitio similis est legato. pagina. 39. B. nu. 6.
 Sui hæredis sola existentia exhæredatio confirmatur, & rata permanet, quanuis postea filius se ablineat. p. 346. n. 9.
 Sui hæredes omnes indifferenter etiam olim de nouo agnascendo rumpebant patris testamentum ex præteritionis causa. p. 42. numero. 3.
 Suus hæres, quanuis nequiret vsucapere pro hærede, possit nihilominus vsucapere rem certam, in qua fuisset institutus, dato cohærede vniuersali. p. 225. n. 7.
 Suus hæres filius patri retro non fingitur fuisse dominus. p. 48. B. n. 4.
 Suus hæres filius potest in fraudem creditorū se abstinere. p. 48. B. n. 6.
 Suus hæres ab intestato rogatus hæreditatē restituere compulsus, & quasi suspectam hæreditatem restituens, amittit legis Falcidiæ beneficium. p. 48. B. n. 8.
 Suus hæres. &c. vide in verb. Filius.

T.

Testamenti pupillaris factio, sicut et tutorum datio, non militiæ præmio, sed iure patriæ potestatis mandatur. p. 12. n. 17.

Testamento rupto natiuitate posthumi præteriti, legata cõseruantur, per Authent. Ex causa. C. De liber præter. p. 30. numero. 14.
 Testamentum imperfectum & minus solenne valet inter liberos. p. 78. n. 1.
 Testamentum inter liberos minus solenne valet, etiam data in æqualitate. p. 79. n. 2.
 Testamentum inter liberos minus solenne valet, data etiam maxima in æqualitate. p. 79. numero. 3.
 Testamentum, aut substitutio pupillaris, in minus solenni testamento valet, si pia causa sit hæres instituta, aut substituta. p. 79. n. 7.
 Testamentum ad pias causas minus solenne valet. p. 79. n. 8.
 Testamentum ad pias causas valet, licet solennitas conuocationis testium non interueniat. p. 80. n. 9.
 Testamentum imperfectum inter liberos va-

let duntaxat quoad ipsos liberos, & non quo ad alios. p. 80. n. 11.
 Testamentum ad pias causas minus solenne valet: ita tamen quod legata in eodem testamento quibuscunque personis relicta, valida etiam sunt. p. 80. n. 12.
 Testamentum olim ab hæredis proprii institutione auspicandum erat: reliqua verò antè scripta nullius momenti censebantur. p. 105. num. 4.
 Testamentum olim poterat incipere à filij exhæredatione, quæ scilicet testamenti fundamentum censetur. p. 105. n. 6.
 Testamentum cæci, quod ab hæredis institutione non inciperet, etiam olim valuisse: quanuis ante hæredis institutionem scripta infirmabantur. p. 106. n. 8.
 Testamentum à præteritionis vitio defenditur, quanuis filius primo gradu nõ fuerit institutus, si modò fuerit secundo, aut vltiore gradu substitutus. p. 124. n. 28. et. n. 33. et. 37.
 Testamentum à præteritionis vitio defenditur, si filius fuerit vulgariter, aut compendio se substitutus: aut etiã pupillariter, propter tacitam vulgarem resultantem ex pupillari, remouendo conditionem respectu solius legitimi. p. 126. n. 38.
 Testamentum potest à secundo gradu incipere, perempto primo, quãdo in eo primo gradu fuit institutus extraneus, is videlicet, quæ licuit præterire. p. 127. n. 40.
 Testamentum quando incipit à secundo gradu, institutus eo gradu in solidum est hæres, perempto primo gradu, & excluso in totū instituto in priori gradu. p. 127. n. 41.
 Testamentum, in quo extraneus duntaxat fuit hæres institutus primo gradu, & deinde filius vulgariter substitutus, incipit à secundo gradu, primo perempto, de iure antiquo: adeo vt inductio. l. Quoniam in prioribus, non sit necessaria. p. 128. n. 42.
 Testamentum, in quo filius duntaxat fuit compendiosè substitutus incipit à secundo gradu, primo perempto: est tamen necessaria inductio. l. Quoniam in prioribus. C. De inofficio. testamento, ad submouendam mortis dilationem. p. 228. n. 43.
 Testamentum potest incipere à vulgari substitutione omnino tacita. p. 130. n. 30. et numero. 38. et. n. 49.
 Testamentum, in quo ex duobus filijs, quos nõ licuit præterire, alter fuit institutus primo gradu, alter verò fuit substitutus secundo gradu, non valet: quoniam nec à primo nec à secundo gradu potest incipere. p. 131. numero. 54. & 55.

Testa-

Index Cap. Si pater, et. §. Cū in bello.

Testamentum confirmatur non solum morte naturali testantis, sed etiam eiusdem professione solenni religionis bonorum incapacis in communi. p. 222. n. 6.
 Testamentum ingressi monasterium capax bonorū in cõmuni non cõfirmatur per professionem solennem: sed demum per mortem naturalem. p. 202. n. 7.
 Testamentum rumpitur per ingressum monasterij bonorum capax in communi, quasi posthumi præteriti agnatione, secundum vnam communem opinionem: quanuis altera communis contraria sit etiam probabilis. p. 202. n. 8. et. n. 10.
 Testamentum eius, qui apud hostes captus decessit, lege Cornelia confirmatur, & ex eo hæreditas defertur. p. 204. n. 13.
 Testamentum valet, in quo filius fuit institutus in re certa, quæ non erat propria testatoris, sed aliena. p. 225. n. 6.
 Testamenti pars vna obscura declaratur ex altera. p. 317. n. 22.
 Testamenti inofficiosi querela olim competebat, vt ab intestato succederet pro virili parte, & nõ solum ad reuocandam legitimam: p. 541. n. 4.
 Testamentum minus solenne conditum à filio inter parentes non valet. p. 544. n. 11.
 Testamenti inofficiosi querela competit aduersus testamentum re, etiam si non consilio, inofficiosum. p. 548. num. 21.
 Testamentum inter liberos condito subintelligitur clausula: vt omnia in testamento contenta valeant meliori modo. &c. vide in verb. Clausula.
 Testamentum re tantum inofficiosum non ita rescinditur, atque rescinderetur, si consilio etiam inofficiosum fuit. p. 550. n. 22.
 Testamentum pupillare censi debet patris testamentum. p. 556. n. 1.
 Testamentum patris quomodo filius possit irritum, aut nullum dicere: vide in verb. Filius.
 Testamentum minus solenne valet inter liberos etiam vltioris gradus, quos anterioris gradus liberi præcedunt. p. 523. n. 83.
 Testator cauere potest per viam conditionis id, quod per viam dispositionis cauere nequit, quando lex non resistit, sed duntaxat non assensit dispositioni ex causa, quæ non militat in conditione. p. 123. n. 26.
 Testator potest substituendo excludere monasterium. p. 162. n. 68.
 Titulus legati, aut fideicommissi, etiam vniuersalis, non sufficit quominus filius, qui non sit hæres institutus, potuerit nullum dicere patris testamentum. p. 68. n. 2.

Transmissio ex potentia sunitatis impedit quibusdam casibus vulgares substitutos. p. 222. numero. 18.
 Transmittere hæreditatem patris non aditam non potest filius emancipatus ex potentia sunitatis. p. 222. n. 19.
 Transmissio ex potetia sanguinis, quam faciunt liberi, etiam qui sui hæredes non sint, impedit vulgares substitutos. p. 222. n. 20.
 Transmissio ex potentia sanguinis in quoscunque hæredes fieri nequit: sed in liberos duntaxat. p. 222. n. 21.
 Transmissio ex capite iuris deliberandi generaliter fit ab omnibus, & in quoscunque hæredes: impeditque vulgares substitutos. pagina. 23. n. 22.
 Transmissio ex capite iuris deliberandi fieri nequit, si defunctus delatam sibi hæreditatem ignorauit. p. 23. n. 23.
 Transmissio ex beneficio. l. Si infanti. C. De iure deliberandi. in patrem duntaxat, aut auum paternum, non autem in matrem, aut auum maternum fieri potest, pagina. 23. numero. 24.
 Transmissio hæreditatis fideicommissariæ impeditur nequit eo prætextu, quod à principio hæreditas directò data fuerit, & benigna interpretatione in fideicommissum sit conuersa. p. 499. n. 40. & n. 37.
 Transmittit filius, qui ipso iure patris hæreditatē fuit cõsequutus, eam ipsam hæreditatē iam vnam cum propria hæreditate effectiã in quoscunque hæredes, etiam extraneos, ex potentia sunitatis. p. 212. n. 4.
 Transmittere potest filius rem certam, in qua fuit institutus, si antequam eam agnouerit decedat: eamque rem certam transmittit tanquã legatarius, non verò ex potetia sunitatis: eiusque rei descriptum ostenditur: pagina. 225. nu. 8.
 Transmittere potest filius suus fratri impuberi pupillariter substitutus eiusdem impuberis fratris hæreditatem non agnitam ex potentia sunitatis in quoscunque hæredes. pag. 229. numero. 20.
 Transmittere potest filius suam legitimã etiã non agnitam cū facultate remouendi graua men ab eius hærede. p. 303. n. 10.
 Transmittere potest filius, qui institutionem agnouit, ius agendi ad supplementum in quocunque hæredem. p. 304. n. 12.
 Transmittere potest filius ex potentia sunitatis portionem, in qua fuit institutus cum facultate agendi ad supplementum, etiam si patris successorem non agnouerit. pagina. 305. numero. 13.

CCC 4 Trans.

In dex Cap. Si pater. et. §. Cū in bello.

- Transmittere potest filius ius agēdi ad supplementum. p. 305. n. 13.
- Transmittere potest substitutus filio impuberi per fideicommissum datus sub conditione, si filius in pupillari ætate decesserit, fideicommissum pupillare in quoscunque hæredes, quanuis, viuo impubere, oneretur. pag. 577. num. 23.
- Transmittitur fideicommissum pupillare in quoscunque hæredes, pendente conditione pupillaris ætatis, p. 577. n. 23.
- Transmittit filius. &c. vide in verb. Filius.
- Transmittit hæres prælegatum, si post testatorem decedat antequam quicquam circa hæreditatē constituerit: quanuis faciat locum vulgari substituto quoad portionem hæreditatis. p. 464. n. 33.
- Transmittitur fideicommissum factum in hæreditate impuberis, si substitutus fideicommissarius post testatorem, viuo adhuc impubere, moriatur: nisi & in fideicommissio facta sit vulgaris substitutio. pagina. 497. numero. 34.
- Transmissio fideicommissi, vide in verb. Fideicommissum.
- Transmittere ius adeundi in hæreditate inuentum vtrum possit hæres? pagina. 40. B. numero. 12.
- Transmittere nequit filius emancipatus ex potentia sanguinis hæreditatem non aditam in matrem, sed in solos liberos duntaxat. p. 38. B. numero. 3.
- Transmittit patronus ante aditam liberti hæreditatem decedens ius deliberandi intra annum. p. 45. B. n. 7.
- Trebellianica, vtrum sit deducenda ex militis hæreditate? p. 262. n. 23.
- Trebellianica, vel Falcidia, contra voluntatem testatoris deducitur. p. 263. n. 24.
- Trebellianica quarta, est quota hæreditatis, oneribus hæreditarijs obnoxia: non autem est quota bonorum. pagina. 270. numero. 1.
- Trebellianicæ quartæ origo indagatur. p. 272. numero. 2.
- Trebellianica potest per testatorem prohiberi, quemadmodum Falcidia. p. 278. n. 11.
- Trebellianica, vtrum possit per patrem filijs primi gradus prohiberi? p. 278. n. 12.
- Trebellianicam deducit pia causa hæres instituta, contra alteram piam causam fideicommissariam. p. 279. n. 13.
- Trebellianicam non deducit hæres institutus in re certa, alio vniuersali hærede adente hæreditatem. p. 280. n. 14. & n. 19.
- Trebellianicam non deducit fideicommissarius, qui post restitutam sibi hæreditatem, alteri rogatus est restituere. p. 283. n. 15.
- Trebellianica, sicut nec Falcidia, non deducitur contra piam causam. p. 288. n. 21.
- Trebellianicæ nomen magistrale. pagina. 289. numero. 23.
- Trebellianica fuit deducenda in casu cap. Si pater, si substitutiones fuissent fideicommissaria, contra Innocent. & Bartol. pagina. 290. numero. 25.
- Trebellianica, aut Falcidia, deducitur contra fideicommissariū grauatum sub conditione restituere piæ causæ: etiam sine vilo onere cautionis ab hærede præstandæ. p. 294. n. 29.
- Trebellianica deduci potest etiam ex commodo substitutionis pupillaris, quæ in bonorū fideicommissum cecidit. pagina. 393. numero. 14.
- Trebellianica, quanuis hodie possit prohiberi, prohibita tamen non videtur ex huius fideicommissi verbis: Hæres restitue quicquid ex hæreditate mea fueris consequutus: videlicet, in terminis. l. Ex facto, in princip. ff. Ad Trebellian. p. 536. n. 98.
- Trebellianicæ prohibitio debet esse expressa, saltem verbis generalibus. pagina. 520. numero. 99.
- Trebellianica vide in verb. Quarta.
- Turpis persona pupillariter, vel exemplariter substituta matrem & fratrem pupilli furiosius excludit. p. 562. n. 5.
- Tutela testamentaria confirmatur sui hæredis sola existentia. p. 347. n. 10.
- Tutor incertus etiam hodie dari non potest. p. 176. numero. 16.
- Tutor, si ex impuberis voluntate pro hærede gerat, aut se immisceat, iuris solennitati satisfactum intelligitur. pagina. 221. numero. 29.
- Tutorem petendi necessitas quando matri incumbat? vide in verb. Mater.
- Tutorem petendi necessitas incumbit ei duntaxat, cui primo loco impuberis successio defertur: interim verò non incūbit sequenti. pagina. 242. n. 19.

V.

Endicare, verbum etiam ad possessores non improprie referri potest. p. 42. B. n. 1.

Venditio, quæ minore pretio facta est, non potest dici donatio pro parte pretij, nisi causa donationis probetur in donatione pretij. pagina. 552. numero. 25.

Venditio

Index Cap. Si pater, et. §. Cū in bello.

- Venditio minori pretio facta emptori ignorant in fraudem creditoris, nō potest ab eodem creditore reuocari. pagina. 552. numero. 26.
- Venditio minori pretio facta ex causa donationis, quando reuocatur exemplo in officio se donationis, vtrum electio sit danda emptori? p. 552. n. 28.
- Venditio, si minori pretio facta sit in fraudem legitimæ, quanuis emptor fraudis conscius fuerit, ita tamen, quod nullo modo sit donatio, descendantibus datur reuocatoria: non verò datur ascendentibus, secundum Bartol. Sed contraria sententia nihilominus defenditur. p. 553. n. 29.
- Venditio facta in fraudem creditoris iusto pretio, vt pecunia prodigeretur, non reuocatur, si emptor huius fraudis particeps non fuerit. pag. 554. n. 30.
- Venditio in officiosa, & minori pretio facta emptori fraudis participi, vtrum quæ admodum à liberis, ita etiam à parentibus possit reuocari? p. 556. numero. 33. & inferius, numero. 40.
- Venditor hæreditatis conuenitur à creditoribus, & legatarijs. p. 336. n. 12.
- Verba ciuilia relata ad hæredis ministerium sortiuntur obliquorum verborum naturam pag. 168. n. 8.
- Verba illa: Relinquo filium meum viuum & mortuum Petro: quid nam importent? pag. 167. n. 6.
- Verba obliqua relata ad testatorem ipsum, in eiusque personam concepta, habent directorum verborum significationem. pag. 168. numero. 9.
- Verbum, Substituo, est commune. pag. 168. numero. 10.
- Verbum, Substituo, licet sit commune, si tamē addatur: Substituo hæredem: est ciuile. pag. 178. n. 2.
- Verbum, Substituo, quando, et quomodo exprimat directam pupillarem? pag. 482. numero. 3.
- Verbum, Substituo, potius aptatur fideicommissio vulgaris, quàm pupillari. pag. 483. numero. 6.
- Verbum, Succedat, est commune: tametsi relatum ad personam impuberis sit, directum, vt putat, si dicatur: Succedat ei. p. 170. numero. 12. & numero. 14. & pagina. 423. numero. 12.
- Verbum, Instituo, de quo in cap. Si pater, exponitur, id est, Substituendo. pagina. 178. numero. 1.
- Verbum, Instituo, proprius refertur ad institutionem priore gradu factam, quàm ad substitutionem. p. 179. n. 3.
- Verbum, Instituo, prolatum à testatore post primum gradum, accipitur pro, Substituo. pag. 179. numero. 4.
- Verbum, Moreretur, vide in verb. Moreretur, Verb. Moriatur, vide in verb. Moriatur.
- Verbum obliquum trahitur ad directam significationem quando, de voluntate constat. p. 412. n. 16.
- Verbum obliquum ad ipsum testatorem relatum recipit directi verbi significationem. p. 413. n. 18.
- Verbum, Pupillus, aut verbum, Impubes, positum in substitutione, vtrum arguat in dubio substitutionem esse pupillarem? p. 408. numero. 13.
- Verbum, Relinquo, adiectum vniuersitati bonorum exprimit institutionem: adiectum verò certis rebus, exprimit legatum. p. 65. numero. 14.
- Verbum, Repetere, aptari fisco non potest, qui non tam repetit, quàm aufert. p. 37. numero. 15.
- Vxori putatiuæ, & bonam fidem circa matrimonium habenti legatum relictum à marito malæ fidei validum est, & firmum. p. 32. numero. 5.
- Vxor, quæ etiam scienter tutori, aut officium gerenti nupsit, acquirere potest cum effectum datum sibi à marito ex testamento, non verò ex contractu: nouaque differentie ratio constituitur. p. 35. n. 9.
- Vxori putatiuæ, & malæ fidei legatum relictum à marito bonæ fidei vtrum à fisco auferendum, an verò à marito hæredibus sit repetendum. p. 36. n. 10.
- Vxor succedit viro ab intestato, matrimonio separato propter viri sauitiam. pag. 39. numero. 23.
- Vxori legatum relictum, non refert an relinquatur nomine proprio, an nomine appellatiuo, quando testator tempore testamenti vxorem habebat. pagina. 86. numero. 9.
- Vxori legatum relictum, quando testator nondum vxorem duxerat, non primæ vxori, sed relictæ tempore mortis datum videtur. pag. 86. n. 10.
- Vxori legatum quomodo interpretandum? pag. 88. n. 17.
- Vxori legatum non videtur relictum animo compensandi illud cum dote. pag. 89. n. 18.
- Vxori legatum cum declaratione, vt cum dote debeat compensari, censetur inutile. pag. 89. n. 20.
- Vxor amittit legatum propter adulterium, viuente

Index Cap. Sipater. et. §. Cū in bello.

uente, & incio restatore admissum: vel etiā propter stuprum post mariti mortem, & infra annum luctus perpetratum. pagina. 93. numero. 32.

Vxor, quæ infra annum luctus stuprum commisit, amittit legatum sibi à marito relictū. pag. 94. n. 33.

Vxor legatum sibi à marito relictū non amittit propter stuprum post annum luctus admissum. p. 95. n. 35.

Vxor post mariti mortem luxuriosè viuens, amittit bona constante matrimonio superlucrata. p. 96. n. 38.

Vxor vidua non amittit dotem propter stuprum in viduitate commissum, siue post, siue infra annum luctus. pagina. 99. numero. 42.

Vxor vidua etiā si vitam agat luxuriosam, non debet dotem amittere. pagina. 99. numero. 44.

Vxor propter adulterium vel stuprum non debet amittere bona paraphernalia: pag. 99. numero. 46.

Vxori legatum: vide in verb. Legatum.

Vulgaris substitutio, vide in verb. Substitutio vulgaris.

Finis.

SALMANTICAE.

In ædibus Vincentij à Portonarijs.

Anno M. D. LXIX.

Errata restituenda in cap. Sipater.

Pagina. 3. §. 7. titulus superscriptus ita se habet. Prima pars. Pater debet dicere. Principium. pag. 83. col. 1. lin. 21. pro. ff. De exceptione: pone. C. De executione. & c. & ibidem col. 2. lin. 46. pro: commendare: leg. emme. data per cap. final. & c. pag. 236. col. 2. lin. penultim. pro. §. Legaturus: lege. §. Legatarijs. pag. col. 1. lin. 7. & pag. 278. col. 1. lin. 27. pro. C. Ad Trebellian. pone. C. Ad leg. Falcid. pag. 270. col. 1. lin. 5. pro: iunt. lege. sicut. pag. 359. col. 1. lin. 26. pro cui. lege: qui. pag. 451. col. 1. lin. 35. pro ab hereditate: pone. ab adi. a hereditate: Et ibidem. lin. 37. pro: Fructu. lege: Fructus. pag. 476. col. 2. lin. 17. pro: Substitutio. pone. Substituto. pag. 534. col. 2. lin. 19. pro: promiscuè: pone promiscuè. pag. 539. col. 1. lin. 27. pro: decederet. lege: institueret: Et ibidem. col. 2. lin. 3. pro. C. De inoffic. testam. pone. C. De inoffic. donatio. Et ibidem. lin. 9. pro Colla. 3. lege. Colla. 7. & pag. sequenti. col. 1. lin. 17. pro inoffic. testam. pone inoffic. donation.

¶ Et in. §. Cū in bello. pag. 53. col. 2. lin. 5. pro Lex fideicommissa. §. Cū ita: lege. §. In fideicommissa. l. Cū ita.

¶ Ad haec non semel numeri in sumarijs. & ad marginem positi alij pro alijs ponuntur: nonnunquam uerò omnino praetermittuntur. Id quod studiosus lector facile poterit animaduertere.

